Kozerija: Šesti čut (3. stran) — Huda medsebojna konkurenca Zahoda na azijskih tržiščih (4. stran) — Najdihojca

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, SREDA, 5. AVGUSTA 1964 • LETO V., ŠTEVILKA 211 CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

Prva izdaja

Priprave za plenum o šolstvu

Skupine GO SZDL Slovenije so obiskale že vrsto občin

LJUBLJANA, 4. avg. — Objavili smo že sklep sekretariata izvršnega odbora glavnega odbora SZDL Slovenije o pripravah na plenum o problemih šolstva oziroma izobraževanja, ki ga bosta jesenj skupaj organizirala GO SZDL Slovenije in republiški odbor sindikatov Slovenije. V zvezi s pripravami na ta plenum so skupine GO SZDL obiskale vrsto občin. Bile so v vseh delih Slovenije, razen v Prekmurju, kamor bodo še šle. S predstavniki občinskih skupščin, svetov za šolstvo ter prosvetnimi delavci na osnovnih šolah so v številnih in zelo zanimivih razgovorih obravnavali in ocenili dosedanje izkušnje o tem, kako šole kot samostojne samoupravne delovne organizacije uresničujejo vzgojno - izobraževalne smotre, dalje, kakšni problemi idejne, kadrovske in materialne narave se pojavljajo pri tem in kako te probleme obravnavajo v samih šolah, in sicer v odnosu šola — družba.

Ko bodo ugotovitve teh razgovorov strnili, jih bodo obravnavali s prosvetnimi delavci v šolah.

Ukrepi ZIS brez verižnih podražitev

Dosedanja opažanja Zveznega zavoda za cene

BEOGRAD, 4. avg. (Tanjug). Nedavni odlok ZIS o zvišanju cen osnovnih kmetijskih pridelkov, električne energije in premoga ni sprožil verižnega zvišanja cen proizvodov v baličnih gospodarskih dejavnostih. Zato ni utemeljena bojazen ali nervoznost v pogledu končnih rezultatov po najnovejših ukrepih na področju cen, pač pa je potrebno, da upravni in družbeni politični faktorji še vedno vztrajajo na tem, da se v praksi ti sklepi pravilno izvajajo. To je med drugim danes rekel na tiskovni konferenci direktor zveznega zavoda za cene Dušan Vuković, ki je seznanil novinarje z dosedanjimi opažanji pri izvajanju odloka o zvišanju cen nekaterih proizvodov ter o njihovem vplivu na gibanje cen drugih proizvodov.

Ob predhodnem pridržku, da je minulo obdobje po zvišanju cen prekratko za podrobnejšo in bolj dokumentirano analizo, je Dušan Vuković novinarjem najprej pojasnil ugotovitve o izvajanju tega odloka na terenu. Poudaril je, da so nekatere mestne občine presegle predvidene najvišje cene in določile znatno višje cene kruha, sladkorja in olja, kakor jih določa odlok ZIS. Bilo je tudi več poskusov, da bi ta položaj izkoristili za ureditev problemov nekaterih gospodarskih panog, kakor na primer trgovine, pekarniške industrije in drugih. Izvršni sveti republik in avtonomnih pokrajin pa so

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Devet rudarjev rešenih

CHAMPAGNOLE, 4. avg. — Tiskovne agencije poročajo, da so danes popoldne rešili devet francoskih rudarjev, ki jih je pred osmimi dnevi zasulo v rudniku apnenca blizu francosko-švicarske meje. V rudniku je zasutih še 5 rudarjev, o katerih usodi ne vedo ničesar.

TRADICIJA
ISKRA
KVALITETA

ISKRA
PROJEKTIRA
INSTALIRA
MONTIRA
VZDRŽUJE
POPRAVLJA

Mehiški uradni „ne"

Stiki s Kubo kljub sklepom OAD

CIUDAD MEXICO, 4. avg. (Tanjug). Mehiški predsednik Adolfo Lopez Mateos je sinoči zavrnil zahtevo OAD (organizacije ameriških držav), naj Mehika pretrga diplomatske, konzularne, ekonomske in druge stike s Kubo. Mehika bo kljub tej zahtevi, sicer obvezni po statutu OAD za vse države, ki so njene članice, ohranila s Kubo vse stike v enaki meri kot doslej.

Ta odločitev Mehike pomeni manifestacijo neodvisnosti, kakršne doslej Mehika še ni pokazala, odkar je bila ustanovljena organizacija ameriških držav, ki je z dvetretjinsko večino redno vsiljevala izglasovane sklepe vsem včlanjenim državam.

Organizacija ameriških držav je 26. julija na ministrski konferenci v Washingtonu sprejela resolucije, po katerih njene članice ne smejo imeti stikov s Kubo. Temu vsiljevanju sklepov mehanične večine so se uprle delegacije Mehike, Čila, Urugvaja in Bolivije.

Medtem pa je Washington ponovno močno pritisnil na te štiri države, naj se uklonijo sklepom, ki jih je sprejela večina na konferenci OAD.

Od teh štirih držav je zdaj Mehika prva objavila svojo odločitev, da se ne pokori resolucijam OAD. Hkrati je pozvala vlade Čila, Urugvaja in Bolivije, naj ne pretrgajo stikov s Kubo.

Mehika ugotavlja, da so na konferenci ministrskega sveta OAD v Washingtonu očitno prekršili pravne instrumente te regionalne organizacije. Mehika zato sodi, naj bi preko OZN zaprosili mednarodno sodišče pravice v Haagu za mnenje, ali so sklepi, sprejeti na ministrski konferenci OAD v Washingtonu, sploh zakoniti.

Tu menijo, da bi kubanska vlada utegnila v kratkem formalno predložiti takšno zahtevo v OZN.

Kan za ostre ukrepe

Po napadu na ameriški rušilec

SAJGON, 4. avg. (AP-AFP-Tanjug). Južnovietnamski premier Nguen Kan je izjavil, da bi morale ZDA »ostro nastopiti« proti Severnemu Vietnamu, ker so trije severnovietnamski torpedni čolni napadli ameriški rušilec v Tonkinškem zalivu. Nguen Kan pa ni povedal, kakšni naj bi bili »ostri ukrepi« proti severnovietnamski vladi.

Zadnje tedne se je južnovietnamski premier večkrat javno zavzemal za to, naj bi se spopad razširil na Severni Vietnam. Njegov bojni klic za pohod »na sever« je te dni našel odmev tudi pri vodilnih južnovietnamskih vladnih ljudeh in vojaških voditeljih.

Po vesteh iz Kalifornije se je republikanski senator, kandidat za predsednika Barry Goldwater izrekel za to, da se odločno spremeni ameriška politika v jugovzhodni Aziji. Goldwater je za izkrcanje Američanov v Tonkinškem zalivu. Ondotni incident po njegovem »daje zdaj ameriškemu ljudstvu pravico, da postavi vladi nekatera vprašanja«. Goldwater zahteva, naj vlada pove, ali ameriški rušilci v Tonkinškem zalivu »omogočajo, da se izkrcajo večje ameriške sile« kakor tudi, da »pošljejo srednje bombnike, ki bi presekali preskrbovalne zveze«, po katerih dobivajo sile osvobodilnega gibanja Vietkonga, kakor trdi Goldwater, pomoč iz Severnega Vietnama.

Vodilni ameriški listi, ki včeraj še niso hoteli komentirati incidenta v Tonkinškem zalivu, danes pod-

● Nadaljevanje na zadnji strani

Premik ameriškega ladjevja

WASHINGTON, 4. avgusta (AFP) — Po navodilih predsednika Johnsona so danes odplule iz pristanišča Hong kong ameriška letalonosilka »Constelation« in še tri vojne ladje. Poslali so jih kot okrepitev ameriškemu ladjevju po nedavnem incidentu v Tonkinškem zalivu.

Predsednik ameriške mornarice ni hotel povedati, kam so odplule ladje.

Posadke ameriških ladij v hongkonškem pristanišču ne smejo na kopno in so v pripravljenosti.

Dnevnega reda še ni

ŽENEVA, 4. avgusta (AP) — Predstavniki Sovjetske zveze in ZDA so danes obvestili konferenco OZN za razorožitev, da se še niso sporazumeli o dnevnem redu delovne skupine, ki naj bi proučevala uničenje sredstev za prenos nuklearnega orožja. Voditelja sovjetske in ameriške delegacije Carapkin in Timberlake sta izjavila, da bodo razgovore nadaljevali, da bi našli osnovo za ustanovitev delovne skupine še pred koncem sedanjega zasedanja konference.

VELIKO ZANIMANJE ZA OBISK VELENJA, RAVEN IN MARIBORA — Po zaključenih simpozijih in individualnih referatih so delegati XV. kongresa po zemljevidu Slovenije z zanimanjem ugotavljali, da je v sredo popoldne na programu obisk Velenja, Raven in Maribora. Foto: Švabić

XV. MEDNARODNI KONGRES ZA UPORABNO PSIHOLOGIJO

Nov vidik: samoupravljanje

Izmenjava izkušenj psihologov z vseh štirih celin sveta

LJUBLJANA, 4. avg. — Danes, drugi delovni dan XV. mednarodnega kongresa uporabne psihologije, si je izmenjalo najnovejše znanstvene izkušnje že okoli sto psihologov s štirih celin sveta. Prebrali in deloma tudi prediskutirali so 30 individualnih referatov predvsem s področja industrijske psihologije, psihologije vzgoje in učenja ter klinične psihologije, v štirih simpozijih pa so obravnavali psihosocialne vidike dela v industriji, ocenjevanje uspehov pri profesionalnem delu, pomen psihofarmakologije za posameznika, za klinike in za družbo ter pomen vidikov »informacija« in »motivacija« pri izbiri poklica.

Današnji večerni plenarni referat je podal predsednik Združenja psihologov Jugoslavije, profesor beograjske univerze Borislav Stevanović. Predavanje z naslovom »Vzgoja sposobnosti« je vzbudilo med številnimi poslušalci veliko zanimanje. Na lep sprejem je naletel tudi referat Rudija Supeka z zagrebške univerze z naslovom »Nekateri problemi in rezultati raziskovanj delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji«, ki ga je prebral na simpoziju o psihosocialnih vidikih dela v industriji. Številni prisotni delegati so z veliko pozornostjo sledili izvajanjem o tej, zanje še malo znani, problematiki.

»Superbe! Sijajno! In ne vzemite tega kot izraz vljudnosti!« sta danes v razgovoru za »Delo« temperamentno potrdila generalni sekretar združenja uporabne psihologije, vodja psihološke službe pri francoski avtomobilski industriji »Peugeot« s 50.000 zaposlenimi, ter doktor psihologije medicine in tehniških ved Raymond Bonnardel soglasno priznanje delegatov organizatorjem kongresa.

»Ne le, da imamo vse gradivo natiskano, da se vse odvija tekoče, tako prijetnih ljudi in tako prijetne atmosfere ne pomnim na štirih dosedanjih kongresih, kjer sem bil med organizatorji. Predvsem moram poudariti tudi to, da doslej še noben kongres ni uspel združiti pri skupnem delu toliko strokovnjakov iz Vzhoda kot Zahoda. S kongresom v Ljubljani

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Pula brez olepševanj

Deset festivalov jugoslovanskega igranega filma je minilo pred letošnjo Pulo; in vsakič smo z vsemi potrebnimi epiteti izjavljali in pozivali, da je treba dokazane slabosti naše filmske politike, kinematografije in pulske atmosfere premagati z zavestnejšim in intenzivnejšim angažiranjem vseh sil (vseh sil!), ki jim je v Jugoslaviji kaj do domačega filma.

Enajsti festival jugoslovanskega igranega filma, zdajle pred dnevi, je pribil neizpodbitno odsotnost vsakršnega dejanskega ustvarjalnega stremljenja, nedvomni talent naše kinematografije za to, da uničuje vitalne teme, siromaši sodobne in šari s preteklimi, pa konjunkturizem, razvodenelost kriterijev (še zdaleč tokrat ni šlo zgolj za estetske kriterije) in šentflorjanstvo pulske profesionalne atmosfere. Poslednje festivalske besede so spet razglašale, da je treba — mimo slabosti — zaupati v prihodnjo angažiranost vseh sil (vseh sil!), ki jim je kaj do jugoslovanskega filma.

Doklej tako?

Med X. in XI. festivalom smo posneli 18 igranih filmov, tri manj kot lani. V poslednjih petih letih je bila to najmanjša proizvodnja. (In kaj smo zaupali filmskemu traku?! Kako?!) Okrog stagnacije in upadanja proizvodnje so se spoštovalci domačega filma, kritiki, igralci, distributerji in seveda predvsem tudi oblikovalci v nedogled pogovarjali, se zgražali nad tem dejstvom, celo enotno strinjali, da je vzrokov več: največja proizvodna podjetja so bila lani v reorganizaciji (kateri po vrsti!), iščoč učinkovitejše poti svojega poslovanja, saniranja deficita i. p. Leto 1963 je izzvalo mnoga nerešena umetniška in idejna vprašanja filmske ustvarjalnosti — skratka preveč vsega za uspešno filmsko bero. Razen dejanske ustvarjalne sile, ki gre mimo Scil in Karibd.

Uboge gledalce smo pa vse leto hranili z obeti o novem, razvedrilnem pohodu naše filmske proizvodnje; pa še o pohodu v psihološka tenkoslutja specifično jugoslovanske sodobnosti in naše NOB in zgodovinske minulosti. Neodpustljivo.

Pula 1964 je zares postala festival psevdo humanizma. Festival posameznih idejno nevzdržnih izhodišč, zelo skromnega povprečja, prepotenciranih generacijskih razpotij.

Mladinskega filma (razen enega) sploh ni bilo. In filme gleda pretežno mladina in vsa pulska bera pojde zdaj krojit filmski okus naših mladih.

Jugoslavija pa ima kaj zaupati filmskemu platnu. Imela bo, prepričani smo, tudi filmske ustvarjalce. Ko bomo ustvarili resnične pogoje za njihovo rast.

MARINA GOLOUH

»INDONEZIJA IN NIZOZEMSKA PONOVNO DOBRI PRIJATELJICI« — je dejal nizozemski minister za zunanje zadeve Joseph Luns, ki je te dni končal uradni obisk v Indoneziji. Luns je prišel predvčerajšnjim v New Delhi, kjer bo ostal štiri dni. Povedal je, da bosta Nizozemska in Indonezija razširili medsebojne trgovinske in kulturne stike in da bodo rešili tudi vprašanje nacionalizacije nizozemskih podjetij v Indoneziji. Na sliki: Luns bere skupni komunike v Džakarti. Foto: AP

Avgustovski spomini

4. avgusta letos in pred 50 leti

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

LONDON, 4. avg. — (Po telefonu) Vreme je bilo toplo in sončno. Pod okni stanovanja je bila odprta kavarnica z orkestrom, ki je zdaj pa zdaj v rodoljubnem navdušenju zaigral britansko himno »Bog obvari kraljico«. Thomsonova družina je stala v pozoru okrog pudinga in s tem izražala prepričanje, da bo zdaj, ko je Britanija stopila v vojno, nemški kajzer, »stekli pes Evrope«, kakor ga je tisto jutro imenoval »Daily express«, naglo pokončan.

Spomini se vrstijo drug za drugim in se nizajo v brezkončne vrste: natanko pred 50 leti — 4. avgusta 1914 — ko se je začela prva svetovna vojna, je bilo vreme v Britaniji prav tako sončno in poletno kakor zadnje dni. Toda pred 50 leti je Britanijo, in ne samo Britanijo, zajela rodoljubna mrzlica, danes pa jo preplavljajo spomini. Ves tisk brez izjeme, radio, televizija, so polni člankov in oddaj o vzrokih in o začetku prve svetovne vojne. Televizija BBC oddaja na svojem drugem kanalu serijo dokumentarnih filmov o tej vojni. Zadnji je med drugim prikazoval umik srbske vojske v Albanijo, zavezniške poraze na zahodni fronti leta 1915 in vstop Italije v vojno na strani zaveznikov.

Ob obletnici vojne so po Parizu korakali vojaki v francoskih uniformah izpred 50 let. Veterani, ki so na prsih nosili odlikovanja, so jokali — pravi poročilo iz Pariza.

Med vidnimi nemškimi zgodovinarji se je vnela ostra in žolčna razprava — v katero sta posegla bonsko zunanje ministrstvo in tednik »Der Spiegel« — o tem, ali je Nemčija v glavnem kriva za prvo svetovno vojno ali ne. Gre več kot samo za zgodovinsko vprašanje. Gre za to, ali »je bil Versailles navsezadnje upravičena kazen za nemški militarizem ali samo zgodovinska krivica, ki je rodila Hitlerja«. »Če smo že zakrivili drugo svetovno vojno, nočemo biti krivi tudi za prvo,« je mogoče povzeti iz trditev nemških zgodovinarjev, zagovornikov nemške »nedolžnosti«.

Toda nikjer si tako ne sprašujejo vesti kot v Britaniji. Poročila in spomini na tiste čase zvenijo domala tako kakor dnevne novice. Bralec kar vidi rodoljubne množice — dame s širokimi

* Nadaljevanje na zadnji strani

»Republikanska stranka žali volivce«

Ameriški sindikati proti Goldwaterju

NEW YORK, 4. avg. (Tanjug) — Vodstvo ameriških sindikatov je začelo kampanjo proti senatorju Barryju Goldwaterju, predsedniškemu kandidatu republikanske stranke. Izvršni odbor AFL-CIO je objavil sporočilo, v katerem je rečeno, da program, ki ga je sprejela republikanska stranka, ne pomeni samo, da odklanja, ampak tudi da obsoja ameriško sindikalno gibanje in načela ameriških sindikalnih organizacij.

Sporočilo izvršnega odbora AFL-CIO, ki je precej ostro, pravi tudi, da »republikanska stranka žali ameriške

** Nadaljevanje na zadnji strani

Berite v „Delu"

2. stran:
Pisma bralcev
3. stran:
Koristna stališča, ki pa se ne dajo vselej uresničiti
4. stran:
Venezuelski razgovori
6. stran:
»Po Jugoslaviji«
Kolesarska dirka
Po atletskem dvoboju z Bolgarijo
7. stran:
Za dom in družino
8. stran:
Tisoč snopov žita v ognju
11. stran:
Park, čreda in »pravični levi«

Erlander, Krag, Wilson, Brandt, Bratelli:

Moskovski sporazum ublažil napetost

STOCKHOLM, 4. avgusta (TASS). V Harpsundu, rezidenci švedskega premiera, so imeli predstavniki socialnodemokratskih strank petih evropskih držav dvodnevno konferenco. V imenu britanske laburistične stranke se je je udeležil Harold Wilson, medtem ko so švedsko, norveško, dansko in zahodnonemško socialnodemokratsko stranko zastopali Erlander, Bratelli, Krag in Brandt.

Listi pišejo, da so voditelji socialnodemokratskih

*** Nadaljevanje na zadnji strani

Washington predlaga preiskavo

Strupeni prah naj bi bil nevaren le mrčesu

NEW YORK, 4. avg. — ZDA so predlagale v OZN, naj bi uvedli »nepristransko preiskavo« o tem, ali so resnične kamboške obtožbe, da so ameriška letala, ki so priletela iz Južnega Vietnama, zasula kamboško ozemlje s strupenim prahom.

V pritožbi Varnostnemu svetu je kamboška vlada med drugim navedla, da je zaradi zastrupitve s tem prahom umrlo 76 kmetov, poginilo pa je tudi veliko živine.

V ameriškem predlogu je rečeno, da so ameriška letala metala nad južnovietnamskim ozemljem poseben prah, ki uničuje golazen in mrčes. ZDA trdijo, da ta prah ni nevaren ljudem in živalim, razen tega pa dvomijo, da bi prah zaneslo na kamboško ozemlje.

Iz Pnom Penha poročajo, da so te ameriške trditve popolnoma nesprejemljive, neresnične in očitno tendenciozne.

Gardiner v Beogradu

BEOGRAD, 4. avg. (Tanjug). Izvršni sekretar ekonomske komisije OZN za Afriko Robert Gardiner je včeraj s svojimi sodelavci prišel na obisk v Beograd. Danes je obiskal vršilca dolžnosti državnega sekretarja za zunanje zadeve Iva Sarajčića. Govorila sta o tem, kakšne so možnosti, da bi Jugoslavija sodelovala v programu gospodarskega razvoja in tehnične pomoči afriškim deželam.

Gardiner je danes obiskal tudi pomočnika sekretarja za industrijo Vojo Babića, pomeje pa tudi podsekretarja ZIS Antona Vratušo.

OB 50-OBLETNICI ZAČETKA PRVE SVETOVNE VOJNE — Francoski minister Jan Sainteny pregleduje čete v uniformah iz leta 1914 med proslavami v spomin na začetek prve svetovne vojne pri Gare de l'Est. Foto: AP

Uporniki pred Stanleyvillom

LEOPOLDVILLE, 4. avg. — Uporniške sile v Kongu, ki jih vodi Gaston Soumialot, so danes dosegle nove uspehe v boju proti enotam osrednje kongoške vlade. Časopisne agencije poročajo, da napredujejo uporniki proti Stanleyvillu, tretjemu največjemu mestu v Kongu. Davi so se vneli srditi boji že v predmestju. Pričakujejo, da bo prišlo mesto vsak hip v roke upornikov. Kakor pravijo uporniški voditelji, bi potem to mesto postalo prestolnica »ljudske republike Konga«.

Belgijski veleposlanik v Kongu Denterghem je davi odpotoval v Bruselj na posvetovanja, z njim pa tudi polkovnik Logeist, šef belgijske vojaške misije v Kongu.

VČERAJ NA AVTOBUSNI POSTAJI V LJUBLJANI — Takih in podobnih prizorov je v začetku avgusta na ljubljanski avtobusni postaji nič koliko. Okrog prvega v mesecu je posebno velika gneča na avtobusih, ki vozijo proti morju.
Foto: Dolenc

Na Drini ne bo več splavov

Umetno jezero bo segalo do slovitega Andrićevega mostu na Drini

BAJINA BAŠTA, 4. avg. (Tanjug). Z začetkom gradnje hidroelektrarne Bajina bašta na Drini pri Peruću, je začelo odmirati splavarjenje na tej naši, prav po tem sloveči reki. Ko je 23. maja začela reka teči proti pregrajam novega jezu, se ljudje niso mogli več voziti s splavi po Drini. Pri hidrocentrali Zvornik so napravili prehode, na jezu pri Peruču prehodov ne bo in zato bo mogoče potovati s splavi samo v gornjem taku reku. To pa ne bo dolgo trajalo, kajti poleti 1966 bodo zaprli jez KE Bajina Bašta, Drina bo začela polniti svoje znane soteske in nastalo bo kakih 35 kilometrov dolgo umetno jezero. Jezero bo segalo do Višegrada, do slovečega veziarjevega mostu, ki je Nobelovega nagrajenca Iva Andrića navdihnil, da je dal svojemu delu naslov »Na Drini most«. Potem pa bo nastalo umetno jezero in na tem delu Drine bo začela odmirati plemenita postrv, ker v mirni in topli vodi težko živi.

DELO
VSE DNI V TEDNU

Mala Marta Miković bo rešena

16 ljudi je pripravljeno darovati zanjo svoj kostni mozeg

BEOGRAD, 4. avg. — Na poziv Rdečega križa, da pomagajo sedemletnemu dekletcu Marti Miković iz Subotice, kateri se suši kostni mozeg, se je doslej javilo že 16 ljudi, ki so pripravljeni darovati dekletcu svoj kostni mozeg. Ker pa ima mala Marta krvno skupino A-RH faktor pozitiven, ki je zelo redka, ji po preiskavah lahko pomagata samo dva prostovoljca. To sta: Miodrag Stanković, livar v inštitutu Boris Kidrič v Vinči, in Miloš Stanković, brezposeln, oba doma iz Beograda.

Pri obeh bodo opravili še nekatere podrobne analize, preden bo profesor Božidar Radojčić, predstojnik hematološkega oddelka vojno-medicinske akademije, ki že 18 dni bedi nad malo Marto, odredil dan in uro operacije.

POMAGAL BI RAD DEKLETCU

Miloša Stankovića smo našli doma.

»Pozno sem zvedel za poziv Rdečega križa,« nam je dejal na začetku razgovora. »Ko sem zvedel, sem takoj odšel v zavod, ker bi rad pomagal deklici. Vedel sem, da moja krvna skupina odgovarja, ker sem star krvodajalec.«

V knjižici Miloša Stankovića je zabeleženo, da je doslej že 26-krat dal svojo kri.

»Vsekakor bom dal tudi kostni mozeg,« nam je dejal Miloš Stanković. »Čudim se, da me že niso poklicali, saj sem slišal, da je mali Marti nujno potrebna pomoč.«

SPOMNIL SE JE NA SVOJO HČER

Pozvonili smo tudi pri Miodragu Stankoviću, livarju iz Vinče.

»Ko sem prebral poziv,« nam je povedal, »sem se takoj spomnil na mojo hčerko, ki ima 6 let. Takoj sem odšel v bolnico in obiskal deklico. Slišal sem, da je stvar nujna in sem pohitel. Lahko si mislite, kako mi je bilo, ko mi je dežurna bolničarka dejala, da delajo samo do 14. ure in da naj pridem v ponedeljek. No, pa sem šele zdaj zvedel, da bom lahko pomagal mali Marti.«

Videli smo, da je Miodrag presrečen, da bo lahko pomagal bolni deklici.

Nato smo znova obiskali hematološki oddelek in zvedeli, da se je obolelo dekletce že lani 6 mesecev zdravilo na otroški kliniki. Zdravniki so poskušali vse, da bi se izognili operaciji, vendar brez uspeha.

Zdaj, ko so končno našli ustrezne dajalce kostnega mozga, bodo bržkone malo Marto v kratkem operiali.

D. KRAJČINOVIĆ
(Večernje novosti)

Prva HE na Limu

Na Limu bo deloval sistem 14 hidrocentral

PRIBOJ, 4. avg. — Kakih 400 delavcev, inženirjev in tehnikov ob pomoči mehanizacije je noč in dan na delu pri gradnji prve hidrocentrale na Limu pri Podpeči blizu Priboja. Reko so že speljali v odtočni kanal. Trenutno z vso naglico betonirajo pregrado, ki bo visoka 46, dolga pa 216 metrov.

Priprave za zgraditev te velike pregrade so se začele leta 1962, glavna dela pa letos v juniju. V teh dveh poletnih mesecih so planske naloge presegli. Zato računajo, da bo hidroelektrarna dograjena do predvidenega roka ob koncu leta 1966.

Gradbena dela dobro napredujejo, ker uporabljajo graditelji mnogo strojev. Na tem gradbišču uporabljajo tudi nekatere novosti. Beton pripravljajo na poseben način. Namesto gramoza, ki ga ni, uporabljajo kamen iz kamnoloma, oddaljenega od jezu približno dva kilometra. Od tam ga prevažajo po žičnici do drobilcev, ki kamen zdrobe. Tu je nastala majhna »tovarna« betona, ki stoji tik ob pregradi. Velik kabelski žerjav pa raznaša beton po vsem gradbišču.

V hidrocentralo Podpeč bodo vgradili tri agregate po 17 tisoč kilovatov, ki bodo dajali na leto približno 216 milijonov kWh električne energije. Ko bo pregrada zgrajena, bo nastalo 18 km dolgo umetno jezero, ki bo segalo do Prijepolja.

Hidrocentrala Podpeč bo tretja v sistemu štirinajstih hidroelektrarn, izmed katerih sta dve, Kokin brod in Bistrica, že zgrajeni na Uvcu, pritoku Lima. Te dni so začeli projektirati tudi naslednji energetski objekt na Limu — pregrado pri Brodarevu.

Stara viteška igra v Sinju

Pričakujejo, da si bo »alko« ogledalo mnogo tujih turistov

SPLIT, 4. avg. (Tanjug). V nedeljo bodo priredili v središču dalmatinske Zagore Sinju 249. viteško igro »alko«, ki jo prirejajo v spomin na zmago majhne skupine branilcev Sinja nad večkratno močnejšo turško vojsko, ki jo je vodil sloveči vojskovodja Selasker Mehmed paša. Do bitke je prišlo leta 1715 blizu Sinja, ko je turška vojska prodirala iz Bosne v Dalmacijo.

V sinjskem alkarskem društvu menijo, da si bo letošnje igre ogledalo najmanj 30.000 gledalcev, med njimi mnogo tujih turistov. Slikovita viteška prireditev stara skoraj 300 let. Starinske uniforme in noše, razne vrste orožja, urni konji in samo tekmovanje jezdecev, ki bodo v skoku skušali z dolgim težkim koljem zadeti alko, vse to je postalo zadnja leta tarča mnogih snemalcev. Fotografije s te viteške igre so prišle na strani slovečih svetovnih časnikov in revij in to je še en razlog, da se tuji turisti zanimajo za ta dogodek, ki vsako leto privabi na tisoče prebivalcev sinjske krajine.

V mimohodu pred alkarskim vojvodom in njegovim štabom pred začetkom tekmovanja jezdecev bodo korakali ujeti janičarji, za njimi pa zmagovite čete prebivalcev Sinja, konjenica in konj turškega vojskovodje, ki so ga v tej bitki ujeli. Zmagovalcu letošnje viteške igre bodo izročili tradicionalni prehodni srebrni ščit predsednika republike.

Na podlagi 3. točke 15. člena in 39. člena pravilnika o delovnih razmerjih, o samoupravnih pravicah in o načelih za delitev dohodka v upravi SKUPŠČINE OBČINE TOLMIN — SVET DELOVNE SKUPNOSTI UPRAVE SKUPŠČINE OBČINE TOLMIN

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. gradbenega inšpektorja
2. sodnika za prekrške
3. referenta za splošne gospodarske zadeve
4. referenta za zdravstvo
5. referenta za zadeve delovnih razmerij
6. referenta za gradbene zadeve
7. referenta za plan
8. referenta za priznavanje delovne in posebne dobe
9. katastrskega referenta

POGOJI:
— pod 1. gradbena fakulteta;
— pod 2. višja pravna šola ali njej enaka priznana strokovna izobrazba in izpit za sodnika za prekrške;
— pod 3. višja dejanska ali njej enako priznana strokovna izobrazba;
— pod 4. višja šola za socialne delavce ali priznana njej enaka strokovna izobrazba;
— pod 5. višja dejanska ali njej enaka priznana strokovna izobrazba;
— pod 6. srednja gradbena tehnična šola;
— pod 7. srednja ekonomska šola ali enaka priznana strokovna izobrazba;
— pod 8. dejanska ali priznana srednja strokovna izobrazba;
— pod 9. dejanska ali priznana srednja strokovna izobrazba in tečaj za katastrskega referenta.

Osebni dohodek se deli po pravilniku o delitvi osebnega dohodka v upravi skupščine občine Tolmin. Pismene in kolkovane ponudbe z življenjepisom s podatki o šolski izobrazbi in strokovni praksi ter opisom dosedanjega službovanja naj kandidat pošlje na svet delovne skupnosti uprave skupščine občine Tolmin. — Razpis velja do 15. septembra 1964.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPŠČINE OBČINE TOLMIN.
7469

Bolje: vino prodati ceneje kot ga imeti dragega v kleti

Obstajajo vsi pogoji, da se vino poceni

BEOGRAD, 4. avg. (Tanjug) Po odpravi zveznega davka na vino, s katerim so dobile olajšave gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo s pridelovanjem in prometom z vinom, so ustvarjeni realni pogoji, da se vino v nadrobni prodaji poceni za 40 do 50 din pri litru. V Istri in nekaterih drugih krajih so občinski organi z znižanjem občinskega davka ukrenili vse potrebno in vino se je že precej pocenilo. Tako so začeli urejati problem velikih zalog neprodanega vina, ki so nastale zadnja leta spričo bogate trgatve, zlasti v družbeno organizirani proizvodnji.

V zvezni gospodarski zbornici poudarjajo, da je tudi letos pričakovati dobro letino grozdja in tudi večjo proizvodnjo vina. S tem postaja še večja potreba, da se vino poceni. To je tudi glavni namen ukrepov zveznih organov, ki menijo, da se bo z odpravo davka in znižanjem cen povečala prodaja, kleti pa bi se izpraznile za letošnje vino. Odprava zveznega davka je spodbudila občinske skupščine ter trgovinske, gostinske in proizvodne organizacije, da pocenijo vino. V zvezni gospodarski zbornici poudarjajo, da je treba pri urejanju tega perečega problema upoštevati načelo, da je bolje vino ceneje prodati, kakor ga imeti dragega v kleteh.

V vseh krajih pa še ne uveljavljajo ukrepov, da bi po odpravi zveznega davka temu prilagodili tudi občinski prometni davek na vino. Ponekod je opaziti težnjo, da bi sredstva, ki se jim je skupnost odrekla z odpravo tega davka, prelili v gostinstvo in trgovino. Takšne poskuse bi bilo treba vsekakor preprečevati.

V zvezni gospodarski zbornici pravijo, da je zlasti važno, da bi tiste komune, ki so veliki potrošniki vina, ne smele določati najvišje davčne stopnje in s tem vplivati na gostinske organizacije pri določanju marže. V zvezni gospodarski zbornici so izračunali, da bi se vino v nadrobni prodaji pocenilo za 40 do 50 din, v gostinstvu pa za 80 do 100 din.

Poletni mraz v Bosni in Črni gori

SARAJEVO, 4. avg. (Tanjug). V BiH v zadnjih desetih letih v poletnih mesecih niso zabeležili tako nizke temperature kakor sinoči. Najnižja temperatura je znašala ponoči na Bjelašnici —1 stopinja, v Bugojnu 3, v Sarajevu in Livnu 5, v Bihaču, Tuzli, na Čemernu nad Fočo in v Zenici 6, v Mostarju, najtoplejšem mestu v tej republiki, pa 17 stopinj. Najnižjo temperaturo v avgustu so imeli v Sarajevu leta 1912 4 stopinje C.

Zgodnje jutranje vreme v glavnem mestu BiH je spominjalo na pozno jesen. Mnogi ljudje se niso mogli znajti, zlasti tisti, ki so šli na delo v zgodnjih jutranjih urah. Smo že sredi koledarskega poletja in čeprav je bilo vreme lepo, so morali ljudje zaradi mraza obleči jesenske obleke. Sarajevo letos s poletnim vremenom nekako »nima sreče«, dežuje pogosto, skoraj vsak dan, pravih poletnih dni pa ni. Zato so mestna kopališča prazna in tudi v bližnje reke se ljudje ne hodijo kopat.

Močan padec temperature so zabeležili tudi v Črni gori.

Skopski otroci na Dunaju

DUNAJ, 4. avg. (Tanjug). Skupina 40 otrok iz Skopja, ki kot gostje mladinskega Rdečega križa letujejo v Avstriji se je mudila včeraj in danes na Dunaju in si ogledala Schönbrunn, Prater in mestne znamenitosti. Bivanje v glavnem mestu Avstrije je organiziral Rdeči križ.

Organizacija prijateljev otrok je priredila sinoči za skopske in dunajske otroke v nekem dunajskem mladinskem domu večerjo. Skopski in dunajski otroci so skupno preživeli prijeten večer in prepevali pesmi obeh dežel. Ob tej priložnosti so izročili skopskim otrokom mnogo igrač.

VINO JE NAJBOLJ ZDRAVO IN NAJBOLJ HIGIENIČNO MED VSEMI PIJAČAMI
L. Pasteur

SAMO..., ČE JE NARAVNO IN KAKOVOSTNO KAKRŠNO PRODAJA

Dalmacijavino SPLIT

Sovjetska generala v Jajcu

SARAJEVO, 4. avg. (Tanjug). Po proslavi na Visu sta bivša člana sovjetske vojaške misije pri vrhovnem štabu NOV in POJ generalpolkovnik Semjon Liticki in generalmajor Anatolij Gorškov, ki sta se kot gosta Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije udeležila proslave, obiskala v Bosni in Hercegovini iz NOV več znanih krajev. Sovjetska generala sta si 2. in 3. avgusta v Drvaru ogledala Titovo podzemeljsko jamo in druge zgodovinske kraje v tem mestu. Včeraj sta se mudila tudi v Jajcu.

Zasedanje jugoslovansko-italijanske trgovinske komisije

BEOGRAD, 4. avg. (Tanjug) — V Beogradu je od 29. julija do 4. avgusta zasedala jugoslovansko-italijanska mešana trgovinska komisija. Obravnavala je nekatera vprašanja razvoja trgovine med obema deželama v okviru pristojnosti, predvidene s trgovinskim sporazumom, ki je bil sklenjen med vladama SFRJ in republike Italije 23. marca 1963.

Bo ostal Zadar brez vode?

V mestu mislijo o omejitvi uporabe vode

ZADAR, 4. avg. Letošnja suša je povzročila na področju severne Dalmacije pomanjkanje vode. Zadar dobiva vodo iz virov Bokanjaškega blata, kjer je padla gladina vode v 15 dneh približno za 300 cm. Normalno je, da v poletnih mesecih, ko ni dežja, vodna gladina na vseh virih pade, naravnost čudno pa je, da je letos padla v primerjavi z lanskim 5. septembrom za 3 metre. Strokovnjaki predvidevajo, da bo trajala suša približno še tri mesece in v Zadru že računajo z omejitvijo potrošnje vode.

Da bi vsaj deloma ublažili ta težavni položaj, išče ekipa komunalnega podjetja »Gradski vodovod« nove izvire, potrošnike pa so pozvali, naj varčujejo z vodo. Opozorili so zlasti prebivalce predmestij, ki uporabljajo mnogo vode za škropljenje vrtov.

Od 210 litrov vode v sekundi, kolikor je porabijo na področju Zadra, so morali potrošnjo omejiti na 160 litrov. Ugotovili pa so, da ljudje iz neprevidnosti ali pa zaradi pokvarjenih vodovodnih instalacij brez potrebe potrošijo kakih 30 litrov vode v sekundi. Da bi vodovodne naprave popravili, je vodovodno podjetje imenovalo komisijo za ugotavljanje okvar.

Še težavnejši je položaj glede preskrbe z vodo na otokih, zlasti na tistih, kjer je letos mnogo turistov. Vodnjaki so usahnili že prej in vodo so morali voziti z ladijskimi cisternami s celine. Zdaj je ta možnost zelo majhna, ker bodo nekateri vrelci sploh usahnili in če ne bodo našli novih, bo pomanjkanje vode še večje. Nekaterih virov pa še ne izkoriščajo v polni meri. Njihova zmogljivost je sicer neznatna, vendar pa bodo morali preprečiti stroge omejitve v potrošnji vode.

Pisma bralcev

Kje je naša odgovornost?

Tovariš urednik,

že dalj časa berem v našem tisku razne polemike, razprave in kritike na račun uničevanja našega naravnega bogastva in naravnih lepot. Posebno pa me je v zadnjem času zbodla upravičena kritika na račun uničevanja naših sladkovodnih rib, ki so žrtve pogostega kemičnega zastrupljanja. — Mene osebno pa verjetno tudi vsakega našega človeka vznemirja brezbrižnost poklicnih organov, da bi rešili to tako pereče vprašanje.

Danes, ko je v Sloveniji industrija že dokaj razvita, bi pač morala biti dolžnost vseh industrijskih obratov, ki odvajajo strupene kemične odplake v reke, da obvezno nabavijo čistilne naprave — filtre. Ne smemo gledati vse s komercialnega vidika, češ saj škoda, ki jo bomo plačali ribiškemu društvu, ne bo tako velika, kot bi stale čistilne naprave. Gledati in paziti moramo na naše prirodne lepote, da jih ohranjamo in negujemo, ne pa uničujemo. Ribe so tudi živi organizmi, ki imajo razvita čutila in živce, le da so na nižji stopnji razvoja. Prav tako kot vsi organizmi imajo pravico do svojega življenjskega prostora. Predlagam, da se ta problem nemudoma reši, kajti žalostno je, da se o takih evidentno jasnih stvareh mora toliko pisati in razpravljati.

JANEZ PLAHUTNIK,
profesor biologije, Celje,
Tkalska 6

Ne samo graja, temveč tudi pohvala!

Tovariš urednik,

v Pismih bralcev sem bral več pisem, ki grajajo sprevodnike v avtobusih, zelo malo pa takih, ki jih hvalijo.

Dne 7. julija smo se ob šestih zjutraj odpeljali iz Ljubljane na letni oddih v Savudrijo z avtobusom podjetja Sap turist. Ko smo se bližali Savudriji, sem vprašal sprevodnika, če ve, kje so železniški počitniški domovi. Prijazno mi je odgovoril, da se bomo peljali do končne postaje, nazaj grede pa se bomo ustavili prav tam, kamor ste namenjeni; da ne boste hodili peš, je še pripomnil. Povedal je tudi: ne imejte skrbi za vozovnice za nazaj, prišel bom pravočasno po objavo 5-15. Bili smo prav presenečeni, ko sta prišla zastopnik Sap turist in sprevodnik že 15. 7. po K-15. Takoj smo tudi plačali vozovnice z rezervacijo, drugi dan pa je bilo za vrnitev vse urejeno. Ko sem prosil sprevodnika in zastopnika, da bi šel rad z družino na obisk k jeseniškim tabornikom v Novi grad, mi je povedal, kdaj pelje avtobus in da ve za vse počitniške domove v Istri. In res, ustavil je prav tam, kamor smo bili namenjeni.

Tovariš urednik, verjemite mi, da sem bil prijetno presenečen nad tako vljudnostjo. Zato se želim javno zahvaliti voznemu osebju tega avtobusa in zastopniku Sap turist, ki ima menda sedež v Umagu.

FRANC STARE,
Jesenice,
Cesta m. Tita 102

Ne morem dobiti primernih čevljev

Tovariš urednik,

že pol poletja je za nami, a v ljubljanskih trgovinah še vedno nimajo čevljev za nas, starejše ženske. Najmanj petkrat sem iskala primerno obutev za poletje, a imeli so le čevlje z visokimi, koničastimi petkami. Ti čevlji so primerni le za mlajša dekleta in ženske, ki še lahko nosijo modno obutev.

Če pa v trgovini le opazim primerno obliko čevljev, jih imajo le do številke 37, ne pa 39, ki bi bili primerni zame in za marsikatero mojo sovrstnico. Dogodilo se mi je, da so hkrati z menoj povpraševale po isti številki tudi druge ženske moje starosti, in to celo od drugod, ne samo iz Ljubljane.

Tovarne s čevlji imajo svoje prodajalne, in teh ni malo. Za svoje izdelke imajo moderno opremljene lokale, reklama ni majhna, prodajalci in prodajalke so postrežljivi in vljudni, a postreči ne morejo, ker takega blaga, ki bi bil primeren za starejšo žensko nimajo.

Kmalu bo zopet zima, in tudi za ta čas se bojim, da ne bo razen modnih škorenjčkov primerne solidne zimske obutve. Ker ne pem, kaj naj storim, menim, da bo to pismo opozorilo tovarne, ki izdelujejo čevlje, da bodo malo več pozornosti posvetile tudi nam, starejšim materam in naredila tudi za nas obutev, ki ne bo koničasta in ne bo imela tankih, visokih peta.

JOSIPINA FURLAN,
Vižmarje 195

Še nekaj besed ob rokovnjaškem taboru v Lukovici

Tovariš urednik,

pred dnevi sem bral v Delu (ob rokovnjaškem taboru v Lukovici) daljši članek z naslovom »Popačene zgodbe iz Črnega grabna«. Z avtorjem se strinjam glede avstrijske »črne brambe«; napadi so bili v raznih krajih, tako v Ribnici na Dolenjskem in tudi drugod. V Ribnici je streljal s prostora kjer je danes mesarija Antona Lovšina, neki krojač, ki je imel tam delavnico, na četo Francozov, ki je korakala mimo; en vojak je bil ubit. Ob cesti Ribnica — Kočevje je dolina, ki se še danes imenuje Francozova dolina; tudi tam je neki domačin ubil francoskega vojaka. Najhujši napadi pa so bili v Črnem grabnu na Gorenjskem oziroma »Krvavem grabnu«, kakor so ga Francozi imenovali. Zakaj so bili v tistih časih napadi tako pogostni?

Ob prihodu Francozov so umikajoči se avstrijski uradniki hujskali kmete, naj se Francozom uprejo. Ti upori so bili vzrok, da so požgali junija 1809 Naklo pri Kranju. A odkod rokovnjači?

Že v srednjem veku, za kmečkih uporov, so se skrivali po gozdovih kmetje, ki so se bali kazni graščakov; le-ti so jih zapirali, kaznovali tudi s smrtjo, nalagali pa so jim tudi puntarski davek, ki je bil povrh navadnemu davku (Jurčič: Sin kmečkega cesarja). Po 30-letni vojni so se pojavljali po naših gozdovih razni tuji vojaki, ki so z domačini potepuhi živeli ob sili in plenu. Z uvedbo redne vojske, za Marije Terezije, pa so začeli po občinah prirejati love na mlade fante, ki so jih potrebovali za vojsko; tu so morali ostati do svoje starosti in onemoglosti. Mladi fantje so se začeli skrivati, da so se tako ognili prisilni vojaščini, za svoj obstoj pa so si morali iskati hrano in obleko ter ostale potrebščine s silo. Iz tistih časov je znana Jurčičeva povest »Domen«.

*

V podobnih razmerah so živeli mladi fantje tudi za Francozov, ki so potrebovali veliko število vojakov. Za potrebe vojske in za vzdrževanje reda v skoraj vsej Evropi so tudi Francozi mobilizirali slovenske novince, ki so šli po stopinjah prednikov in se skrivali v gozdovih.

Glavna cesta, tako imenovana dunajska, je vodila, kakor še danes, po Črnem grabnu. Po tej cesti so se pomikale leta 1809 Mc Donaldove in Marmontove čete, ki so zahtevale od tamkajšnjih kmetov živež in vprežno živino. Zaradi velikih dajatev ter ovir pri poljskem delu so se kmetje začeli upirati.

Iz zgodovine trga Motnika, katere avtor je Pavel Urankar, motniški domačin, vemo, da so bili organizatorji upora šentgothardski župnik Anton Rozman, učitelj Pavel Zore, upokojeni učitelj Zucchiatti in sodnik Ignac Fajenc. Francoska oblast je s svojim orožništvom ter vojaštvom obračunala z uporniki, pet jih je bilo obsojenih na smrt z ustrelitvijo, ustreljeni pa so bili na kraju, kjer je sedaj Gospodarsko razstavišče. Omenjeni štirje pobudniki uporov so bili v odsotnosti prav tako obsojeni na smrt z ustrelitvijo, vendar so se rešili z begom na avstrijsko Štajersko. Slovenski prevod obsodbe je oskrbel pesnik Valentin Vodnik. V omenjenem članku sem bral, kar ni v skladu z zgodovinskimi dejstvi, da se je župnik Rozman osebno zagovarjal pred francoskim vojaškim sodiščem.

Po odhodu Francozov so se rokovnjači obdržali po znanem reku »vsaka vojska pusti posledice«. Tako so tudi francoske vojske pustile posledice; mnogi bivši vojaki Napoleonove velike armade niso hoteli več delati, pa tudi avstrijska oblast je ponovno nabirala po vaseh mlade fante za vojaštvo. In mladi fantje so spet bežali in se skrivali v gozdovih, odkoder so napadali poštne kočije ter prevoznike. Z uvedbo znosnejše vojaške službe, ki je trajala potem le okrog 18 mesecev, z ureditvijo varnostne službe ter z železnico, ki je ponočno okrnila poštne kočije ter prevoznike, pa so rokovnjači, lahko rečem, izginili.

Tako je globlje ozadje rokovnjaštva na slovenski zemlji.

J. MEJAČ,
Ljubljana,
Ambrožev trg 1

PETER MOŽOLEC V MOSKVI

Ilustrira MARJAN BREGAR

PODJETJE „LUKA-KOPER" KOPER

razpisuje prosta delovna mesta za:

- VODJO DELOVNE ENOTE LUŠKIH SKLADIŠČ
  ekonomska fakulteta, 4 leta prakse na vodilnih delovnih mestih
- VODJO SEKTORJA ZA MEDNARODNI PROMET
  ekonomska fakulteta, zunanjetrgovinska registracija, znanje dveh tujih jezikov, 4 leta prakse na vodilnih delovnih mestih
- VODJO DELOVNE ENOTE LUŠKA MEHANIZACIJA
  strojni inženir in 4 leta strokovne prakse
- VODJO DELOVNE ENOTE »LUŠKI DOM«
  visoko kvalificiran gostinski delavec, 4 leta delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov
- VODJO SLUŽBE ZA ANALIZE TRŽIŠČA
  visoka ali višja ekonomska izobrazba, 4 leta delovnih izkušenj
- REFERENTA ZA TARIFE
  višja ali srednja ekonomska izobrazba, 3 leta delovnih izkušenj
- REFERENTA ZA KONJUNKTURO
  višja ali srednja ekonomska izobrazba, 3 leta delovnih izkušenj
- VEČ DIPLOMIRANIH EKONOMISTOV IN EKONOMISTOV
- VEČ GRADBENIH TEHNIKOV
  za študijsko in projektantsko delo v Ljubljani
- VEČ GRADBENIH INŽENIRJEV
  za študijsko in projektantsko delo v Ljubljani
- SAMOSTOJNEGA REFERENTA ZA MEHANIZACIJO
  strojni tehnik, 5 let delovnih izkušenj
- STROJNEGA TEHNIKA ZA OBRAT ZA VZDRŽEVALNA DELA
- SAMOSTOJNEGA REFERENTA ZA ORGANIZACIJO DELA
  ustrezna višja strokovna izobrazba, 3 leta delovnih izkušenj
- KADROVIKA
  višja kadrovska šola, 3 leta prakse

Kandidati naj vložе pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosedanjega službovanja ter priloženim življenjepisom v socialno-kadrovskem sektorju podjetja.

Osebni dohodek po pravilniku, stanovanje po dogovoru.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

»LUKA KOPER« — Koper
7503

Koristna stališča, ki pa se ne dajo vselej uresničiti

Mnenja sedmih predsednikov in podpredsednikov občinskih skupščin o samoupravnih in zakonodajnih aktih republiške skupščine

V prvem letu mandatne dobe je sprejela nova republiška skupščina vrsto družbeno-gospodarskih dokumentov in zakonov. Ker nas je zanimalo, kako so obravnavale občinske skupščine te dokumente, smo obiskali in povprašali za mnenje o tem naslednje predsednike občinskih skupščin: Franca Široka, občina Vrhnika, Otmarja Oblaka, občina Logatec, Franca Vrviščarja, občina Metlika, Toneta Delaka, občina Velenje, Mirana Goslarja, občina Šiška, in podpredsednike občinskih skupščin Andreja Grča, občina Novo mesto, ter Milana Močilnika, občina Velenje.

Franc Širok: Obravnavali smo nekatere dokumente republiške skupščine in sprejeli skladno s smislom le-teh tudi lastne odločitve. Tako smo razpravljali o stališčih republiške skupščine, ki zadevajo razvoj obrti, razvoj kmetijstva in podobno. O priporočilu glede blagovne menjave s tujino pa bomo razpravljali na prihodnji seji občinske skupščine, ko bomo hkrati obravnavali tudi izpolnjevanje planskih nalog v prvem polletju.

Čeprav so nasploh dokumenti republiške skupščine zelo koristni za usmerjanje dela občinske skupščine, pa so v nekaterih določene vrzeli. Na primer: stališča o razvoju kmetijstva ne upoštevajo ekonomskih, tehnoloških in socialnih posebnosti, ki so značilne za določen problem kmetijstva. Takšne posebnosti zajema med drugim problem Barja, ki zadeva več občin.

In še to: ker smo imeli močno občinsko proračunsko rezervo, smo jo z nedavnim rebalansom občinskega proračuna in skladno s priporočilom republiške skupščine porabili za izboljšanje položaja družbenega standarda, še zlasti pa v korist prosvete.

Otmar Oblak: Osnovna usmeritev dela občinske skupščine je bila določena s potrebami naše občine. Zato nismo posebej obravnavali na sejah občinske skupščine vseh aktov republiške skupščine, temveč le tedaj, ko so le-ti časovno sovpadali z našim programom. O nekaterih stališčih republiške skupščine, na primer o osnovnem šolstvu, pa smo celo večkrat razpravljali in jih povezovali z našimi razmerami. Sicer pa so o vseh dokumentih republiške skupščine razpravljali posamezni sveti naše skupščine.

Andrej Grča: Podobno kot republiška ima tudi naša občinska skupščina delovni program za vse leto. Stališča republiške skupščine smo upoštevali vselej, kadar so bila sprejeta, še preden smo o določeni družbeni problematiki razpravljali v naši skupščini. Skladno z ugotovitvami o posebnostih razvoja določenega družbenega področja in s stališča republiške skupščine smo sprejeli tudi lastne dokumente. Takšna dokumenta sta na primer: sklepi in priporočila občinske skupščine o nadaljnjem razvoju šolstva ter sklepi in priporočila glede organizacije in dela občinske uprave.

Franc Vrviščar: Ne le občinska skupščina, temveč tudi ostali samoupravni organi so spremljali delo republiške skupščine. Posebno so nas zanimala tista stališča republiške skupščine, ki imajo poseben pomen za gospodarsko manj razvito občino, kakršna je npr. naša. Specifični problemi so za nas zlasti pereči, ko razmišljamo, v kaj investirati sorazmerno majhna sredstva, dalje kako vzgojiti potrebne kadre, na kakšen način bi se lotili težav v organizaciji zdravstvene službe, še zlasti pa, kako naj uredimo položaj ostarelih kmetov, ki so se borili v narodnoosvobodilni vojni. Če je slednji problem težaven za razvite industrijske občine, je za našo še tembolj, ker smo gospodarsko šibki in je sorazmerno pri nas tudi največ teh primerov.

Problem, ki je življenjskega pomena za vsakega nekdanjega borca s skromnimi osebnimi dohodki, bi moral biti naš splošni družbeni problem in ne zgolj občinski. Zato menim, da bi bilo potrebno, da bi o tem še sklepala republiška skupščina, čeprav je že doslej pokazala ustrezno razumevanje.

Tone Delak: Vsako stališče, priporočilo ali kakšen drug akt republiške skupščine obravnava pristojen svet, ki potem predlaga občinski skupščini primerne predloge, prilagojene našim razmeram in potrebam. Vendar pa se pojavljajo težave, ker so programi republiške in občinske skupščine časovno neusklajeni. Dogajalo se je, da smo o določeni problematiki razpravljali, preden je o tem razpravljala republiška skupščina. Zato nismo mogli upoštevati vseh njenih stališč, ki pa bi lahko koristno pripomogla k boljšemu oblikovanju naših lastnih odločitev. Menim, da bi koristilo občinskim skupščinam, če bi pravočasno zvedele za delovni program republiške skupščine.

Milan Močilnik: Primerjava dela naše občinske in republiške skupščine kaže, da smo bolj ali manj obravnavali enaka družbena vprašanja, čeprav nismo vselej neposredno povezovali naše razprave z ugotovitvami in s stališči republiške skupščine. Primer za to so naše razprave o organizaciji občinske uprave, ki so bile, še preden se je tega lotil organizacijsko-politični zbor republiške skupščine. Kljub temu pa smo tedaj izluščili podobne ugotovitve, kot so jih pozneje tudi poslanci omenjenega zbora. Med zelo koristne rezultate naših razprav o občinski upravi nedvomno sodi dobro urejena sprejemna pisarna, in dejstvo, da vsak občan, ki predloži neko svojo zahtevo, ne išče sam potrebnih dodatnih dokumentov, temveč opravijo to uslužbenci občinske uprave.

Seve, vseh dokumentov republiške skupščine še nismo obravnavali, nameravamo pa razpravljati o njih v bližnji prihodnosti.

Z nedavnim rebalansom občinskega proračuna smo povečali predvsem izdatke za socialno varstvo, to je za starejše in onemogle ljudi, ter za povečanje priznavalnin borcem.

Miran Goslar: Menim, da je kompetenčni okvir republiške zakonodaje preozek za učinkovitejše usmerjanje gospodarstva, ki je odvisno predvsem od zvezne zakonodaje. To kaže, da so stališča in priporočila republiške skupščine le nakazana razvojna smer, ki je v marsičem odvisna še od činiteljev izven njene pristojnosti.

Sicer pa smo skladno z našim programom in z našimi konkretnimi potrebami obravnavali ugotovitve in stališča republiške skupščine. Kolikor jih še nismo, nameravamo to storiti v prihodnje. Doslej smo te dokumente upoštevali v naših razpravah, na primer: ob sprejemanju občinskega statuta, v razpravah o blagovni menjavi s tujino, o reformi gimnazije, o razvoju občinske uprave in podobno. Tudi mi smo se posluževali enakih oblik kot republiška skupščina ter sprejeli med drugim priporočila delovnim organizacijam oziroma samoupravnim organom o ureditvi mladinskega prestopništva, o razvoju terciarnih dejavnosti, o nadaljnjem razvoju osnovnega in strokovnega šolstva v občini, o vzgoji kadrov in podobno.

Po statutarnih določilih bi morali o teh aktih razpravljati tudi delavski sveti, toda tega ne delajo, če jih na to posebej ne opozorimo.

Ob vprašanju, kaj naj bi republiška skupščina, razen s programom že določenih zadev, še obravnavala glede na potrebe oziroma izkušnje občin, pa so menili:

Franc Širok: Sodim, da bi morala republiška skupščina posebej obravnavati politiko obdavčenja kmetov v ravninskih predelih, ker so tudi v teh krajih občutne razlike v proizvodnih možnostih. Dalje kot samoupravni organ naj bi republiška skupščina tudi bolj določno opredelila našo nacionalno investicijsko politiko. To povezujem s problemom razvoja terciarnih dejavnosti v občinah — trgovina, obrt in gostinstvo, ki jih začenjamo glede investicij ponovno zapostavljati. Koristna bi bila tudi celovitejša razprava o investicijski dejavnosti, ki nima neposrednega vpliva na proizvodnjo, občutno pa vpliva na življenjske razmere. Gre za gradnjo vodovodov, šol, cestno mrežo in podobno.

Otmar Oblak: So problemi, ki jih občinske skupščine ne morejo same urediti in zadevajo tudi republiško skupščino. Med drugimi so takšni problemi: kompleksnejši urbanistični načrti, ki jih danes ni, dalje temeljni razvoj naših občin glede na sedanje, še zlasti pa na prihodnje socialne spremembe, in že nekoliko boleče vprašanje, kako naj bi uredili preživnine ostarelih kmetov.

Andrej Grčar: Zdi se čedalje večja nuja, da bi republiška skupščina čimprej uskladila vso zakonodajo z novimi ustavnimi načeli. V zvezi s tem bi bilo umestno izdati vso staro zakonodajo, ki še ostane v veljavi, in sicer v prečiščenem besedilu.

Franc Vrviščar: Ne le koristna, temveč že zelo potrebna bi bila razprava o trajnejši in zadovoljivejši ureditvi sedanjega položaja tistih borcev, ki nimajo urejenih gmotnih možnosti za življenje.

Tone Delak: Menim, da bi morala republiška skupščina že v bližnji prihodnosti obravnavati problem pokojninskega zavarovanja kmetov. Socializacija vasi v naši občini je sorazmerno nagla in povzroča ogromno problemov, ki bi jih mogli urediti samo na podlagi ustreznih zakonskih predpisov.

Miran Goslar: Pereč problem je organizacijska ureditev zdravstvenega zavarovanja. Na treh sejah občinske skupščine smo ugotavljali številne anomalije v sistemu zdravstvenega zavarovanja, ki bi jih morali odpraviti v Ljubljani z enotnejšo ureditvijo zdravstvenega zavarovanja. Sedanje komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja so v bistvu preveč administrativno postavljene in ne upoštevajo določenih objektivnih družbenih razmer.

RUDI VOGRIČ

ZABAVA V SAMSKEM DOMU »TEHNIKE« — V samskem domu v Ptujski ulici v Ljubljani, kjer stanujejo delavci gradbenega podjeta »Tehnika«, je poskrbljeno za zabavo in razvedrilo. V urejenih kletnih prostorih gledajo televizijo, igrajo namizni tenis in streljajo. V vsaki etaži pa imajo posebno sobo za družabne igre. Lepo je urejena okolica doma, kjer je tudi igrišče za odbojko. Foto: K. Dolenc

MILAN MAVER: ZASLUGE

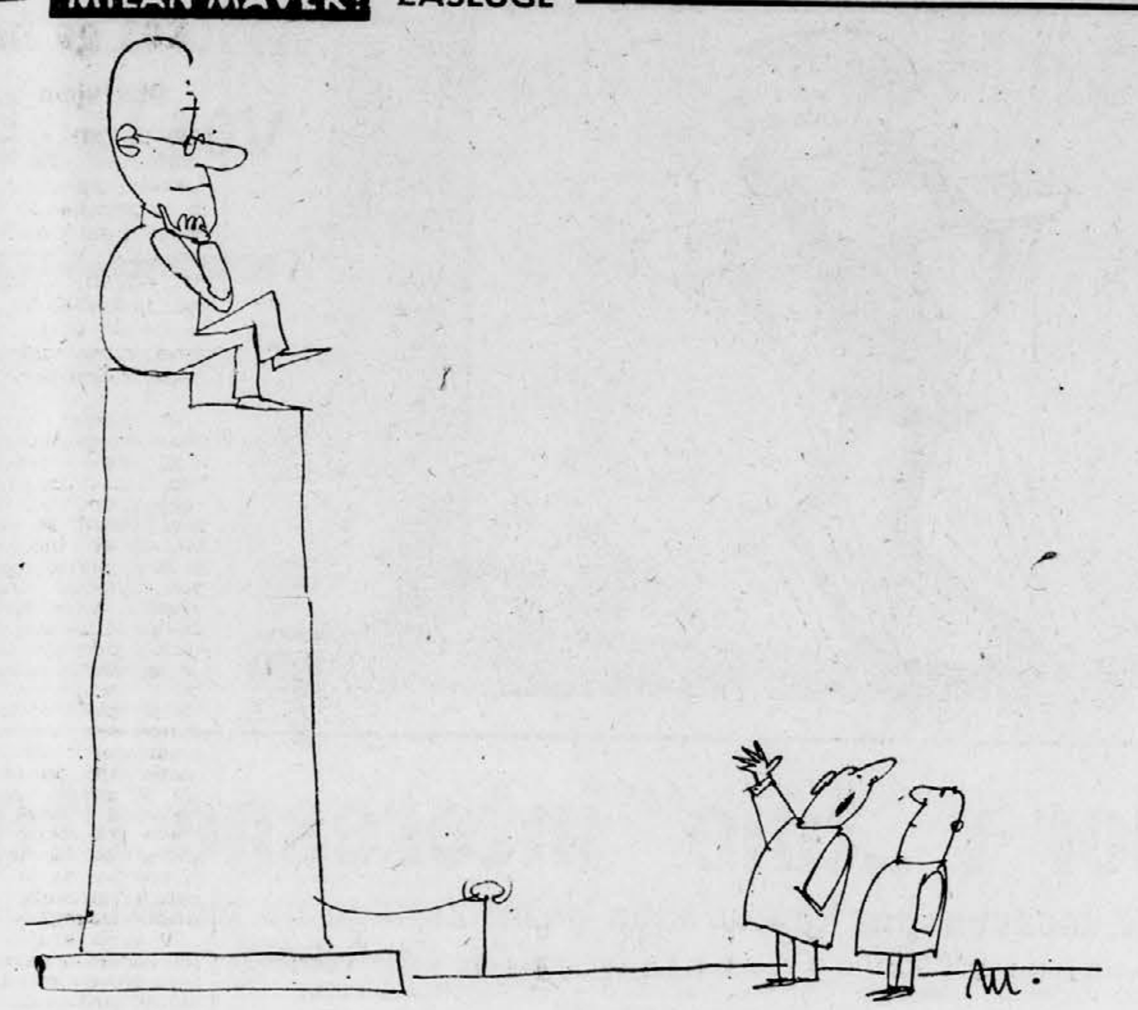

— To je bil pa najbolj prizadeven tovariš; v svojem življenju je popravil ogromno napak!
— Čigavih?
— Svojih . . .

Predpisi o delitvi retencijske devizne kvote

Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino je izdal odredbo, ki dopolnjuje predpise o retencijski kvoti. Po teh dopolnilnih predpisih lahko izvozniki s pogodbo odstopijo del deviz iz retencijske kvote pooblaščeni banki, ki je dinarsko ali devizno financirala izvoz. Devize iz retencijske kvote, ustvarjene po 1. januarju t. l., pa lahko izvozniki dajo banki na razpolago tudi za določen čas. Proizvodnim organizacijam, ki so sodelovale v proizvodnji proizvodov za izvoz, lahko trgovinske organizacije, registrirane za izvoz, odstopijo del deviz iz retencijske kvote tudi če so devize ustvarile z izvozom v svojem imenu in na svoj račun; na zahtevo teh proizvodnih organizacij pa so dolžne odstopiti sorazmeren del deviz.

Proizvodnja dvokoles nadalje narašča

S hitrejšo motorizacijo cestnega prometa se prodaja dvokoles zadnja leta ni zmanjšala. Od leta 1961, ko je bilo v Jugoslaviji izdelanih 241.000 dvokoles, je proizvodnja lani narasla na 290.000 dvokoles, letos pa se je povečala še za blizu 10 odst. Največji vzpon je v teh letih in zlasti tudi letos zabeležila proizvodnja dvokoles v Sloveniji. Povečala se je od 68.300 v letu 1961 na 113.700 v lanskem letu, letos pa se je v prvem polletju nadalje povzpela na 68.200, kar je za 33 odst. več kakor lani v prvem polletju.

Denarne pošiljke iz inozemstva

Da bi olajšala nakazovanje denarja iz inozemstva po poštnih nakaznicah brez posredovanja bank, je Skupnost jugoslovanskih PTT podjetij sklenila ustrezne dogovore s posameznimi državami.

Zdaj ima take dogovore z Zahodno Nemčijo, Švico, Francijo, Italijo, Belgijo, Švedsko, Avstrijo in Dansko. Z uvedbo poštnih nakaznic je zlasti olajšano izplačilo nakazil naslovnikom, ki mu nakazilo izplača najbližja pošta. Tega načina nakazovanja, ki se je hitro udomačil, se poslužujejo ne le naši izseljenci in naši državljani v inozemstvu, ampak tudi tuji turisti. S takim nakazilom pošiljajo iz inozemstva tudi naročnine za naše časopise. Lani je skupni znesek poštnih nakazil iz tujine dosegel 9.464 milijonov din (12,6 milijona dolarjev), letos po prvih petih mesecih 4.135 milijonov din (5,5 milijona dolarjev). Obseg nakazil se je povečal zlasti v maju, kar je v zvezi z začetkom turistične sezone. Na zahtevo pošiljatelja, ki pošilja denar rojakom ali drugim osebam, lahko naslovnik poslani znesek uporabi tudi za nakup blaga v naši državi z 20 odst. popustom, kakor to velja za inozemce ki kupujejo pri nas blago za devize. Skupnost jugoslovanskih PTT podjetij se zdaj pogaja tudi z ZDA, Kanado in Veliko Britanijo za uvedbo poštnonakazniške službe.

„Ne bo lahko najti delavcev!"

Tudi gradbeništvo pred pomanjkanjem delavcev – Kako obiti težave? Mnenje »Tehnike«

— V zadnjem času opažajo na območjih, ki so doslej veljala za »rezervat delovne sile«, pomanjkanje delavcev za gradbeno stroko, pravijo pri ljubljanskem gradbenem podjetju »Tehnika«. To je pojav in proces, ki so ga v drugih industrijskih državah že »preboleli«, pripominjajo dalje, in s katerim bomo imeli čez leto ali dve precej težav tudi pri nas.

— Kje bomo dobili torej kvalificirane zidarje, tesarje in sploh gradbene delavce, tudi nekvalificirane, ko so redki tisti, ki želijo (zaradi težjih pogojev dela) še v to stroko?

Tako se sprašujejo pri »Tehniki«. In ne samo pri »Tehniki«, temveč pri vseh gradbenih podjetjih. Tudi v drugih republikah, ne samo v Sloveniji. Gradbena podjetja celo na območjih, kjer je bilo do nedavnega dovolj delavcev na voljo, namreč tožijo, da delavcev ni. Odhajajo drugam, v druge kraje in tudi v tujino. Iščejo boljše dohodke in boljše pogoje za življenje.

— Kako se bomo izognili ali vsaj omilili težave zaradi pomanjkanja delavcev v bližnji prihodnosti? Dosedanja opazovanja in temeljiti premislek nujno narekujejo še večjo mehanizacijo del, kajti le mehanizacija nam bo omogočila gradnje s čim manjšim številom ljudi. Seveda pa samo z mehanizacijo težav ne bomo odpravili. Morali bomo ustvariti čimboljše pogoje za delavce — boljše osebne dohodke, stanovanja, boljše možnosti za prehrano ... Zavedamo se, da bo slej ko prej delavec pripravljen le pod takšnimi pogoji delati pri našem podjetju. Sedaj naš kolektiv šteje 1900 zaposlenih (22 odst. je nekvalificiranih). Od tega je le dobra četrtina iz Slovenije. Tako pravijo pri »Tehniki«.

Ukrep? Skrb za višji standard in mehanizacija

— Kako pa je sedaj? Kakšne možnosti imate za nastanitev delavcev?

— Slabe. Mnogo naših delavcev živi še v barakah, kajti v samskih domovih imamo na voljo le 500 postelj. Čez dve leti pa bodo stvari precej drugačne. Gradimo tri samske domove, v katerih bo prostora za 750 delavcev. Ne samo človeška skrb, temveč tudi ekonomska računica nas sili k večjemu vlaganju za standard. Sicer — to trdno verjamemo — ne bo nihče hotel zaposlitve pri podjetju.

Čedalje manj delavcev v gradbeništvu, zlasti kvalificiranih, pa nam tudi narekuje, da se čimprej usmerimo k montažni gradnji. V Sloveniji je na tem območju največ naredil »Gradis«, v drugih podjetjih pa se z montažno gradnjo nismo mnogo ukvarjali. Zidarje in tesarje smo imeli in zidali smo po klasičnem načinu. Nekatera beograjska podjetja pa je pomanjkanje kvalificiranih delavcev že pred leti prisililo, da so začela graditi po montažnem sistemu, ki skorajda ne zahteva zidarjev, niti tesarjev ... Naše podjetje se je dogovorilo z beograjskim inštitutom za raziskavo materiala, ki je pri gradnji po montažnem sistemu doseglo lepe uspehe (npr. Novi Beograd). Njihov sistem bomo skušali izpopolniti in prilagoditi našim razmeram, izdelujejo se železni kalupi, ki jih zahteva montažni sistem gradnje, zanimamo se za zidavo nekaterih območij v Ljubljani po montažnem sistemu ...

Realizacija nad povprečjem

— Omenili ste prizadevanja za višje dohodke. Kakšne so možnosti pri »Tehniki«?

— Za ilustracijo najprej nekaj podatkov o poslovanju. Po podatkih, ki jih zbirata zvezna gospodarska zbornica in sindikat gradbenih delavcev na podlagi letnih bilanc; je »Tehnika« med triindvajsetimi, za primerjavo izbranimi podjetji, na prvem mestu glede skupnega dohodka na zaposlene. Vsak zaposleni je lani pri »Tehniki« ustvaril 4,113 milijona skupnega dohodka, medtem ko smo dosegli neto podukt 1,215 milijona din na zaposlenega. (Jugoslovansko povprečje je 833.000 din!)

— Kako ste dosegli takšne rezultate?

— Forsirali smo uporabo mehanizacije. K našim rezultatom pa je precej pripomoglo tudi dejstvo, da je bila večina delavcev zaposlena vse leto, do konca leta smo delali v Skopju.

— In vaši letošnji načrti glede produktivnosti?

— Te naše dosežke nameravamo še povečati.

— Kako?

— Letos smo uvedli sistem dela po strokovnih obratih. Ekonomska enota ni več gradbišče — temveč — strokovni obrat. (Zidarji imajo npr. svoj obrat, železokrivci svojega itd.) Vsak obrat ima svojo »bazo«, pokrite prostore, kjer lahko tudi ob slabem vremenu pripravljajo material in ga potem prepeljejo na gradbišče. Vsako gradbišče potem obračuna s strokovnim obratom. — Uspeh? Večja storilnost, enotna politika nagrajevanja.

Letos višji osebni dohodki, pa tudi storilnost . . .

— Koliko vplivajo cene na realizacijo pri vašem podjetju?

— O tem smo govorili tudi na nedavnem posvetovanju v Arandjelovcu, kajti podjeta iz Srbije so trdila, da prej omenjeni prikaz ni realen, češ da so pri njih cene gradbenih storitev znatno nižje, kot pa v Sloveniji. Ko smo potem primerjali cene, smo ugotavljali, da ni bistvenih razlik. Dalje — mi gradimo tudi v Zagrebu (vrednost gradbenih del — milijarda din!, lanski bruto produkt pa je znašal 7,6 milijarde din), gradili smo v Skopju ...

— Kakšni bodo letos osebni dohodki pri »Tehniki«?

— Lansko povprečje je bilo 31.660 din. (»Gradis« — je imel povprečje 34.750 din, sarajevska »Vranica« pa — 19.170 din!) Jugoslovansko povprečje pa je znašalo 25.750 din! Prepričani smo, da bodo pri »Tehniki« letos višji osebni dohodki kot lani. Pričakujemo, da bo povprečje dohodkov blizu 40 tisoč din na mesec. Dohodki bodo višji, pa tudi storilnost.

V. Č.

Kozerija

Šesti čut

Ali imate tudi pri vas, v vašem podjetju vremenoslovca, ki zmeraj natanko ugane, kakšno bo vreme? Ima nekakšen šesti čut, ki mu pomaga, da o pravem času predvidi kadrovske spremembe. To je namreč zelo važno. Le kaj bi bilo, če človek ne bi imel te zmožnosti? Utegnilo bi se zgoditi, da bi zjutraj srečal referentiča, ki ga še pogledal ni, popoldne pa bi na vsem lepem zvedel, da je taisti tovariš predviden za pomembnega funkcionarja v občini. Tako pa ti šesti čut že vnaprej pove, da je v tega referentiča vredno investirati nekaj naklonjenosti in ljubeznivosti. Potem te ne more nič več presenetiti. Ko drugi uslužbenci tebi nič meni nič hodijo mimo njega, ne da bi v njem slutili potencialnega funkcionarja, se mu ti že ljubeznivo klanjaš. On te sprva začudeno pogleduje, češ čemu ta nenadna sprememba, potem pa začne enako ljubeznivo odzdravljati, dokler nekega dne obema ne zastane korak, da bi izmenjala nekaj običajnih (a pomembnih!) fraz o vremenu, počutju in podobnem. In ko referentič naposled postane funkcionar, reče sam pri sebi: »Ta Vetrič me je cenil, ko še nisem bil funkcionar! Takim ljudem je treba zaupati — takim klenim značajem!«

Vetrič ima tudi svojo Ahilovo peto. Grize ga, če vidi, da nekdo postane funkcionar, čeprav po njegovem nima boljših kvalitet od njegovih. Svojih občutkov seveda ne obeša na veliki zvon. Tudi zavist vzbujajočemu srečnežu, ki je napredoval na pomemben položaj, tega z ničimer ne pokaže. Bogvaruj, da bi storil kaj takega, toliko pa se že spozna na diplomacijo! Narobe: zanj si umisli prav posebno ljubeznivo masko (iz zaloge svojih številnih mask), s preračunano dimenzijo nasmeška in z ne pretirano ukrivljenostjo poklona. Doma pa se postavi pred ogledalo, v katerem se vidi brez maske. Takole poteka avtointervju:

»Le kaj so videli na njem?«

Skomig z rameni, češ: Kdo bi to vedel? Najbrž neustrezna dioptrija naočnikov.

»Ali ima kakšne zasluge?«

Razsrjen odgovor:

»Kakšne zasluge! Nobenih zaslug nima. Ko sem jaz že nekaj pomenil, je bil on še vedno samo navaden pisarniški uslužbenec. Sedaj pa se ti nenadoma povzpne tako visoko. To ni prav. Tako kvarimo ljudi. No, da, če bi prišel na to mesto starejši človek, tak, ki je že imel kakšno funkcijo, se pravi človek z avtoriteto, tak, ki ima ime, potem ne bi nič rekel. Tako pa . . .«

»Torej ne boš priznaval njegove avtoritete?«

Začuden izraz na obrazu. Namesto odgovora ponovitev vprašanja:

»Jaz . . . da ne bi priznaval . . .?«

»Seveda, pokazati bi mu moral, da ti je njegovo napredovanje malo mar. Naj ve, da se požvižgaš na njegovo funkcijo . . . Na primer takole: ‚Eh, dragi moj, obžalujem te. Vem, kakšna žrtev je, če mora človek zapustiti svoj poklic in se posvetiti funkciji, ki je danes, kakor bi jo z obešalnika snel. Da, da, poklic je danes zlato!'«

V ustnih kotih ironičen nasmeh z vprašanjem:

»Ali si padel z neba? Funkcija je funkcija. Ljudje se menjavajo, funkcija pa ostane . . .«

Vetričev šesti čut je zmeraj na preži. Tako je tudi o pravem času instinktivno predvidel, da se bo z njegovim šefom nekaj zgodilo. Nekaj mu je venomer prišepetavalo: Zamenjali ga bodo! Upokojen bo! Nekatere indicije so to potrjevale. Na primer šefovo zanimanje za pokojninske predpise in njegovo želja, da bi imel majhen vinogradek ali sadovnjak . . .

Vetrič je sklenil, da bo hitro ukrepal. Na koncu koncev šef še ni zamenjan. Dokler je še v sedlu, ga je treba izkoristiti. Prišel bo namreč dan, ko bo predajal posle svojemu nasledniku. Pri primopredaji ljudi bo govoril tudi o vrlinah in slabostih posameznikov. Take karakteristike pa niso od muh.

Ob prvi priložnosti, ko se je Vetrič, ki je bil kuhan in pečen v šefovi pisarni, seveda s službeno mapo pod pazduho, docela prepričal, da ga šesti čut ne vara, je spregovoril:

»Tovariš šef, slišal sem, da nas zapuščate . . .«

Šef se je nasmehnil:

»Torej že veste?«

Vetrič je lahno zardel:

»Ne bi hotel verjeti, če ne bi tako vztrajno šušljali . . .«

Predstojnik se je zresnil:

»Res je, tovariš Vetrič, poslavljam se. Čas je že, da se umaknem mlajšemu človeku, polnemu mladostnih sil in delovne vneme.«

Vetrič je planil:

»Nikar, tovariš šef! Vi ste še mladostni. Sto mladih ne bi moglo nadomestiti vaših izkušenj in vašega znanja. Resnično nam je žal . . .«

Kmalu je postalo jasno, kdo bo naslednik. Vetrič ga je odtlej srečaval večkrat na dan in vsakokrat ga je ljubeznivo pozdravljal. Po nekaj takih srečanjih sta se ustavila, da bi izmenjala tisti Vetričev priljubljen: Kako je kaj? Ta fraza je bila kot ključ, ki odpira še tako težka vrata. Na primer:

»Kako je kaj?«

»Hvala, bo že šlo.«

»Slišal sem, da pridete k nam.«

»Menda bo res.«

»Veste, zadnji čas je že, da pride nekdo z novo metlo. Precej nereda je pri nas. Stari že dolgo ni več kos tej nalogi. Komaj vas že čakamo . . .«

Ko se je kolektiv poslavljal od svojega šefa in obenem sprejemal novega, je sedel Vetrič zraven novega. Staremu je komaj privoščil pogled. Zaničljivo je opazoval člane kolektiva, kako pozorni so do starega, kakor da sploh še kaj pomeni. Zato se je sklonil k novemu in mu šepnil na uho:

»Morali se boste paziti, tovariš šef, v našem kolektivu je precej podrepnikov . . .«

Ko Vetrič srečuje nekdanjega šefa, sedaj upokojenca, ga komaj še pogleda. Maska, ki jo je včasih imel zanj, velja sedaj novemu nasledniku. Vetrič nosi masko zaradi funkcije. Človek brez nje mu nič ne pomeni. Ljudje se menjavajo, funkcija pa ostane.

F. ŠETINC

NA POTOVANJU, IZLETU, DOPUSTU, PRI ŠPORTU, V AVTOMOBILU POVSOD NAJ VAS SPREMLJA ZELO PRAKTIČNA POTOVALNA APOTEKA — NAJNOVEJŠI IZDELEK

Tovarne sanitetnega materiala - Domžale

BOLJŠE ENO POTOVALNO APOTEKO BREZ PADCA — POŠKODBE, KAKOR PADEC — POŠKODBA BREZ POTOVALNE APOTEKE.

Montažno podjetje za izolacije
»I Z O L I T«
Ljubljana-Polje
potrebuje
– enoposteljno sobo
za operativnega uslužbenca in
– prostor z 6–10 ležišči
za svoje monterje
Ponudbe sprejema sekretariat podjetja. 7457

Komisija za razpis mesta direktorja pri
Gozdarsko-kmetijski zadrugi
Srednja vas v Bohinju
podaljšuje rok za sprejem
ponudb za prosto delovno mesto
DIREKTORJA
objavljen v razpisu v »DELU« z dne 2. 7. 1964 do 31. 8. 1964. Ponudbam je potrebno priložiti dokaze po čl. 81 temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Ur. list SFRJ, štev. 15-64). 7496

Pariz - Bukarešta

Obisk romunskega premiera Ioną Gheorghea Maurerja v Franciji je močno zaposlil fantazijo številnih komentatorjev in jim narekoval po iznajdljivosti zanimive, po uporabnosti pa tvegane in tudi dvomljive ocene — tako de Gaullovih političnih kombinacij na razgibanem območju tako imenovanega »komunističnega sveta«, kakor tudi romunske vloge v procesu »diferenciacije« kot z jasno zaznavnim prizvokom ihtivega pričakovanja »razkolniških akcija« označujejo na Zahodu gospodarsko in politično dejavnost v nekaterih vzhodnih prestolnicah, dejavnost, ki je — razumljivo — bolj v znamenju specifičnih potreb in pogojev vsake posamezne države, kot je bila v preteklosti.

Vendar pa je prvi povojni romunsko - francoski stik v resnici povsem logična posledica novih razmer v odnosih med Vzhodom in Zahodom, posledica tolikokrat citiranega popuščanja napetosti; pravzaprav ena izmed posledic. Resda je Romunija najbolj originalna, gibčna in iniciativna pri izkoriščanju pozitivnega vzdušja, ki je nastalo po dolgih letih občutljivosti, zadržanosti, nezaupanja in strahu, toda njena dejavnost ne stopa iz »okvira«, v bistvu je samo (najbolj viden) del političnih prizadevanj na obeh straneh »ločnice«, samo eno izmed znamenj novega vzdušja in novih možnosti. Hladnovojevniško izrazoslovje torej ni na mestu in so se ga nekateri resnejši zahodni listi že tudi začeli izogibati, ko so komentirali romunsko-ameriške gospodarske razgovore pred nekaj meseci in romunsko-francoske pred nekaj dnevi.

Bujne politične špekulacije so še posebej nesmiselne ob tem zadnjem dogodku. Francija in Romunija gojita tradicionalno prijateljstvo, »latinsko bratstvo«, ki je nekoč, posebno v obdobju romantike in iskanja »romunskega nacionalnega obraza« imelo tako pomemben vpliv na usmerjenost romunske inteligence, še danes ni brez vrednosti in še danes na določen način spodbuja razvoj odnosov med obema državama. Mimo teh čustvenih razlogov pa nikakor ne gre zanemarjati skupnih interesov izrazito gospodarske narave. Romunija naglo, kot malokatera država na svetu, razvija svojo industrijo, da bi se čimprej znebila spon nerazvitosti, in ne varčuje z napori pri iskanju virov in sredstev za krepitev svojega gospodarskega potenciala. Razumljivo je, da si spričo te svoje dinamičnosti vztrajno prizadeva vzpostaviti »politično ravnotežje« v svoji zunanji trgovini, da si v skrbi za čim hitrejši in čimbolj organski razvoj gospodarstva ne zapira vrat na nobeno stran. Trgovina z zahodnimi državami obsega 36 odstotkov njene zunanje trgovine.

Francija nikakor ne more ostati ravnodušna ob teh blestečih možnostih za uveljavitev svoje industrije, za udeležbo pri »romunskem poslu«, ki jih Velika Britanija in Zahodna Nemčija s pridom izkoriščata že nekaj let; posebno zaradi tega ne, ker velja Romunija za enega izmed najbolj »hvaležnih« trgovinskih partnerjev, ki plačuje redno in često v gotovini in ki lahko brez večje škode pristane celo na natovsko klavzulo o »največ petletnih kreditih« vzhodnim državam, klavzulo, ki je sicer kratkovidna in diskriminacijska. S tega in verjetno predvsem s tega stališča obojestranskih gospodarskih interesov je treba gledati na romunski obisk v Parizu.

F. FRAS

Prva saudska jeklarna

Po vesteh iz Džede, glavnega mesta Saudove Arabije, so tam začeli graditi prvo saudsko jeklarno. Zgradili naj bi jo v 14 mesecih. Opremo za jeklarno bo dobavilo britansko podjetje »Bedford«. Jeklarna bo glavni objekt podjetja, ki bo proizvajalo jeklene proizvode za potrebe petrolejske industrije v Saudovi Arabiji. Vrednost tega objekta cenijo na 2,5 milijona funtov šterlingov.

Enoletni moratorij Cejlona za izvoz denarja

Cejlon uvaja enoletni moratorij za izvoz denarja. To se nanaša na dobičke, dividende, obresti in druge dohodke od kapitala, investiranega v tej deželi. Zmanjšan bo tudi znesek finančnih sredstev, ki jih lahko vzamejo tujci s seboj, ko zapuščajo Cejlon. Sklep o teh omejitvah je sporočil v parlamentu novi finančni minister dr. Ferera.

V okviru ukrepov za stabilizacijo gospodarstva in za omejitev vpliva tujega kapitala uvaja nova koalicijska vlada svobodo in stranke LSSP strogo kontrolo nad močnimi trgovinskimi agencijami. Ustanovljena bo tudi državna korporacija za financiranje uvoza in izvoza ob sodelovanju tujih bank, ki delujejo v tej deželi.

VICKY: BRITANSKA PREDVOLILNA RAZGLEDNICA

»New Statesman« — London

Vdor v „tuje“ interesne sfere

Huda medsebojna konkurenca dežel Zahoda na azijskih tržiščih

POSEBNI TANJUGOV DOPIS

HONGKONG, julija. Nekdanje meje poslovnih in političnih interesov čedalje odločneje segajo čez in iščejo nova tržišča. Približno takšen sklep lahko povzame človek iz analiz, ki jih vsako leto »Far Eastern Economic Review« objavlja o odnosih med zahodnimi deželami ter državami Azije in Daljnega vzhoda.

Drži, da bivše kolonialne sile ne nameravajo zapustiti svojih »tradicionalnih področij in trgov« — Velika Britanija Indije, ZDA Filipinov, Francija se intenzivno vrača v Indokino. Prav tako pa je opaziti čedalje očitnejše poskuse Britanije, da se polasti ekonomskih pozicij na Filipinih ali ZDA v Maleziji, kjer odpiranje novih ameriških bank v Singapuru priča o uresničevanju ideje, da bi spremenili to mesto v azijski New York. ZR Nemčija je povsod navzoča in izkorišča v teh razmerah zelo raztegljivo Hallsteinovo doktrino. Naposled je tudi vrsta malih razvitih zahodnoevropskih držav, kakršne so: Danska, Belgija, Avstrija in Norveška, ki tudi skušajo razširiti svoje mesto pod azijskim soncem in včasih nasprotujejo splošni politični liniji zahoda, kadar gre za obravnavanje tako imenovanih »komunističnih držav«.

Kakih 10 odst. skupne trgovinske menjave Velike Britanije, kar znaša približno 28 milijard dolarjev letno, zajema dežele Azije in Daljnega vzhoda. ZR Nemčija ima v svojih statistikah o menjavi z Azijo povprečno 8 odst. trgovine letno. Kot kupec azijskih proizvodov je Francija lani v primerjavi z letom 1961 kupila blizu 30 odst. več azijskega blaga, vrednost njenega izvoza pa je znašala v prvih šestih mesecih lanskega leta 724.9 milijona novih francoskih frankov. Francija je skupaj z ZR Nemčijo tudi glavni investitor na področju, ki je izključno ameriška interesna sfera — v Južnem Vietnamu. Francoski kredit za zgraditev industrije znaša 130 milijonov novih frankov, nemški pa 50 milijonov mark. Hkrati je tudi Kambodža, ki se prišteva med edine iskrene prijatelje Pariza, med bivšimi kolonijami dobila 160 milijonov novih frankov kredita za nekatere važne ekonomske projekte.

Zainteresiranost za trge Kitajske, Severne Koreje in Severnega Vietnama

Če bi iskali skupno komponento gospodarske politike vseh zahodnih dežel, izvzemši ZDA, bi morali usmeriti trgovinski periskop na LR Kitajsko. Nekatere zahodne dežele prodirajo na trg bolj drzno kakor Velika Britanija in Francija, ki sta v odnosu do Kitajske šele začeli trgovati. Druge, ki bolj poslušajo glas Washingtona, pa se lotevajo prvih poslov previdno. Trgovina s Kitajsko je nepremagljivo mamilo glede na potencialno velik trg, zlasti za industrijske proizvode ter opremo, kakor so kemične tovarne, kakršne je Kitajska kupila od Britanije in Italije.

Hkrati je opaziti težnjo nekaterih zahodnoevropskih dežel, med njimi tudi članic NATO, posebej pa Avstrije, Švedske in Norveške, da bi se prebile na dva azijska trga, ki sta šele nedavno začela navezovati širše odnose z Zahodom, čeprav sta dejansko zelo omejena. Gre za Severno Korejo in Severni Vietnam, obe deželi z velikimi potrebami po opremi in industrijskem blagu. Doslej sta imeli trgovinske stike skoraj izključno s socialističnimi deželami. Zdaj je opažati znake, da bi navezali stike z »bolj nevtralnimi zahodnjaki«. Obe deželi pa imata premalo deviznih sredstev za večje nakupe, pa tudi drugi faktorji, politični, vplivajo na previdnost v stikih z Zahodom.

Kar zadeva ZDA, se na Daljnem vzhodu in v Aziji sploh še vedno drže svojih starih interesnih sfer: Japonske, Filipinov, Južne Koreje, Tajske, Tajvana in Južnega Vietnama. Washington favorizira geslo: znatna dolarska pomoč ali »kupuj ameriško blago«. Množe pa se pritožbe, da dotok ameriškega kapitala ni izpolnil pričakovanj, na primer s Filipinov — in nekatere dežele so začele iskati še druga »okna v svet«, seveda v okvirih zahodne zveze, ker jim »zavezniški interesi ne dopuščajo niti, da bi razmišljale o dostikrat ugodnejših ponudbah, ki prihajajo iz socialističnega sveta.

Čedalje večja udeležba socialističnih dežel

V razmišljanjih o ekonomsko političnih zvezah zahodnih sil z deželami Azije in Dalnjega vzhoda vsi opazovalci enodušno poudarjajo važni element čedalje večje udeležbe socialističnih dežel v menjavi, pomoči, tehničnem in znanstvenem sodelovanju in mnogih drugih oblikah odnosov. To je čutiti zlasti v realizaciji velikih gospodarskih programov, industrijskih in drugih, kjer so se socialistične dežele pokazale zelo konkurenčne in z najsodobnejšimi tehnološkimi procesi, kakor v Indiji, Burmi, Kambodži, Indoneziji in drugih deželah. Na drugi strani sta nacionalizacija in stroga državna kontrola elementa, ki zelo odbijajoče vplivata na zahodne kapitalistične dežele. V njihovem interesu je namreč »svobodno gospodarstvo«, kakor ga imajo v Maleziji, na Filipinih, v Južni Koreji itd.

Da pozicije v Aziji in na Daljnem vzhodu niso več tako zanesljive za Zahod in da je čedalje bolj čutiti nedavno konkurenco, pričajo tudi mnoge misije iz zahodnih prestolnic, ki proučujejo razmere za ekonomske posle v tukajšnjih državah. Razen vsega drugega je tu tudi Japonska kot velika ekonomska sila, ki čedalje bolj uveljavlja svoj ekonomski interes in ga ne želi preveč v svojo škodo podrejati zahodni, predvsem ameriški politiki.

NIKOLA VITOROVIĆ

„Monopoli danes“

Zanimiva publikacija beograjske »Sedme sile«

Pri beograjski založbi »Sedma sila« je pred kratkim izšla zanimiva knjiga Vladislava Milenkovića in Aleksandra Lebla pod naslovom »Monopoli danas«, kot tretja publikacija v zbirki »Politička dokumentacija«, ki jo urejuje Slobodan Petrović.

Knjiga je razdeljena v splošni in konkretni del. Avtorja, oba vsestransko dovolj podkovana, sta v prvem delu na široko in znanstveno dognano prikazala tempo, obseg in raven koncentracije proizvodnje in kapitala v svetu ter na tem ozadju opisala vlogo današnjih kapitalističnih monopolov. Pri tem sta tudi dokaj aktualna in popisujeta celotno najnovejše gibanje v zvezi z ekspanzijo monopolov in boja proti njim. Posebno poglavje je posvečeno boju delavskega razreda proti monopolom.

V drugem delu sta avtorja po državah in po gospodarskih panogah opisala izreden in često odločilen vpliv koncentrirane gospodarske in finančne moči na gospodarsko in politično dogajanje v svetu. Obširno je podpisana vloga ameriških monopolov in vzročna zveza med razpadom britanskega imperija in rastjo britanskih monopolov, pomen belgijske »Société Generale« in japonske »povampirjene« družbe »Zaibatsu« je prikazan plastično in dokumentirano in ekonomsko vsaj nekoliko šolani bralec lahko dobi zaokroženo in jasno podobo tudi o ostalih vprašanjih v zvezi z monopoli, tako o petrolejskih »sedmih sestrah« in italijanski heretični poldržavni »ENI«, o ameriških jeklarskih krajih, o razmerah v avtomobilski industriji, o prosluli zahodnonemški »IG Farben«, o švicarskem koncernu »Nestlé«, ki lahko, če hoče, »življenje tudi zagreni«, čeprav proizvaja slaščice, itd.

Knjiga je polna zanimivega dokumentacijskega gradiva, tabele in pregledi omogočajo nazorno predstavo o obravnavanih problemih in tuja imena in nazivi so pisani etimološko, kar je razveseljiva novost v seriji »Politička dokumentacija« in kar posebno tej publikaciji veča praktično vrednost. »Monopoli danas« so knjiga, ki ne bo koristna samo študentom in gospodarstvenikom, zunanjetrgovinskim strokovnjakom in ekonomskim publicistom, temveč tudi širšemu krogu bralcev, ki se — po logiki sedanjega gospodarskega razvoja v svetu — vse bolj zanima za vzvode in sfinice, ki ta razvoj poganjajo ali zavirajo.

S. F.

Venezuelski razgovori

Na obisku pri dr. Jovitu Villalbi, voditelju URD

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

CARACAS, julija. »Odkrito vam povem, da sem velik in iskren prijatelj Jugoslavije in da tudi jugoslovanski tisk cenim,« je že sam v prvih besedah začel dr. Jovito Villalba, voditelj stranke Union Republicana Democratica, ki je kot kandidat za predsednika republike dobil pri volitvah čez pol milijona glasov in ki je prav dan pred tem objavil odločitev svoje stranke, da z obsežnim programom 12 točk vstopijo v koalicijo z vladno Accion Democratica.

Dom, kjer me je sprejel na razgovor, je razodeval sicer udobje in široko svetovno kulturo: zraven velike oljnate podobe sodobnega venezuelskega slikarja Quevare je visel star florentinski portret, na mizi je ležal krožniček s sliko Andersenove Morske deklice iz Koebenhavna, v veži pa sem opazil celo kitajske dekorativne spominke. Toda že ko sem ga prvič srečal v koridorju parlamenta, je bil nenavadno skromen in neposreden, umerjen intelektualec, že nekoliko starejši, a s sila živimi očmi.

»Zelo rad imam vašo mednarodno politiko neodvisnosti in miru,« je še kar sam nadaljeval, ko sva posedla v stilne naslanjače, in zato sem vrstni red intervjuja prilagodil tudi sam: »Ali torej sodite, da bi morala biti zunanja politika Venezuele v prihodnje širša, kot je bila doslej?«

»Mnenja smo, da mora mednarodna politika temeljiti na interesu miru in sodelovanja med narodi, pri čemer mora njeno smer odrejati celokupni narodni interes«, je rekel Villalba, ki je sicer v svojih 12 programskih točkah v diskretni kritiki dosedanje prakse zapisal, da so v tem pogledu dana predsedniku republike pooblastila kot državnemu poglavarju, ne pa kot predsedniku vlade z zgolj strankinim zaledjem. »Na tej osnovi odklanjam mednarodno politiko, ki temelji na ideoloških ali političnih dogmatizmih, bodisi na levo ali na desno.« Zaradi taktičnih razlogov sicer ni želel, da bi v trenutku, ko vstopa v vlado, nastopal kritično; toda ko sem ga v nadaljevanju vprašal, če v širši smisel venezuelske zunanje politike vključuje Jugoslavijo in nevezane dežele, je to takoj potrdil: »Razumljivo!« Nato pa je razgrnil malo lekcijo svojih pogledov na Latinsko Ameriko. »Južnoameriške dežele delim na dve vrsti. Na eni strani imamo vrsto malih dežel v Karibih; na tem področju prevladujejo intervencija in konflikti; to je področje ciklonov iz zelo ozkih obzorij mednarodnih stikov. Na drugi strani imamo Mehiko, Čile, Brazilijo, Argentino, Urugvaj. Tu po pravilu prevladuje neintervencija, s tem pa tudi večji mir in stabilnost. Rad bi videl, da bi bila Venezuela v drugi, to je kontinentalni, ne karibski skupini. Želim, da sledimo bolivarjanski smeri.«

Glede odnosa do neangažiranih dežel pa je dejal: »Geopolitični razlogi nam sicer ne dopuščajo popolne povezave z neangažirano skupino držav, toda mi bi morali imeti čimbolj prijateljsko in sodelujoče stališče do nevezanih držav.«

Villalba je govoril premišljeno, a precej tiho; to tudi takrat, ko sem ga prosil, da poda glavne karakteristike svoje stranke. »URD je stranka, centrirana na levo; je nacionalna in demokratična. Naš glavni cilj je nacionalni ekonomski razvoj na osnovi neodvisnosti in nacionalne demokracije. Z neodvisnostjo mislim progresivno zmanjšanje in končno ukinitev kontrole s strani tujih interesov v našem ekonomskem življenju. S socialno demokracijo pa mislim predvsem povečanje in poboljšanje v razdelitvi narodnega dohodka.«

»Torej vstopate v vlado«, sem vprašal in načel problem koalicije. — »Da. Je možnost nekega sporazuma in ustanovitve nacionalne vlade na zelo širokih temeljih. Politični program 12 točk je prvo poglavje delovne listine. Tak aranžma bi moral po našem usmerjati k naslednjim ciljem: mir, koeksistenca in demokratična legalnost za vse stranke, agrarna reforma — zaokrožena v večje kolektivne enote, industrializacija in socialna reforma, vključno prosveta, ter socialno zavarovanje.«

Zanimivo: kar na lepem je vmes načel problem ustašev v Venezueli, ki kljub svoji maloštevilnosti od časa do časa v povezavi s tako imenovanimi antikomunističnimi silami poskušajo z raznimi provokacijami, ena takih v zadnjem času je bila bomba, ki so jo vrgli pred univerzitetno dvorano, kjer je bil nastop folklornega baleta Branko Krsmanović. »To je zelo agresivna, fašistična skupina, ki se poskuša vriniti tudi med nas in naše probleme,« je Villalba dopolnil in pokazal, da pozna Pavelićeva nasilja tudi iz Barbussove knjige »Kroniki«, ki mu je že pred vojno razkrila nekatere podobne skupine v Vzhodni Evropi. Jaz sem pa pripisal, da je tudi vladni list »Republica« nedavno zahteval ostrejše ukrepe zoper ustaške teroristične poskuse.

Ko se je spet vrnil nazaj na vprašanje vladne koalicije, je kot spreten politik sicer najprej »pokadil« vladni AD, češ da je demokratična stranka, potem pa se je indirektno zavzel za še večjo notranjepolitično demokracijo in pomirjevanje: »Politično nasilje lahko odstranimo, hkrati pa ohranimo stabilnost tudi z demokratičnimi sredstvi brez popuščanja nasproti terorističnim akcijam. Poslušati demokratična sredstva pa svetujem takoj. Včasih so vlade najprej udarile in potem govorile, možno pa je najprej govoriti in šele pozneje, če je že treba, udariti.«

Ko sva prešla na ekonomska vprašanja, je med drugim menil, da bo treba sprejeti zakon, ki bo tuje kapitale dejansko pretvarjal v orodje nacionalnega razvoja, ne pa imperialističnega izkoriščanja. Kljub ostremu stališču pa se je izrazil proti temu, da bi morali petrolejsko industrijo že zdaj nacionalizirati. »Ker mi skoraj ves petrolej izvažamo, moramo upoštevati tudi prodajo in tržišče in zato vse dokler se močneje ne industrializiramo, ne moremo tvegati take nacionalizacije, ker bi s tem marsikatera glavna tržišča izgubili. Vse do novega razmaha industrializacije pa je seveda petrolej za Venezuelo še vedno kokoš z zlatimi jajci«.

BOGDAN POGAČNIK

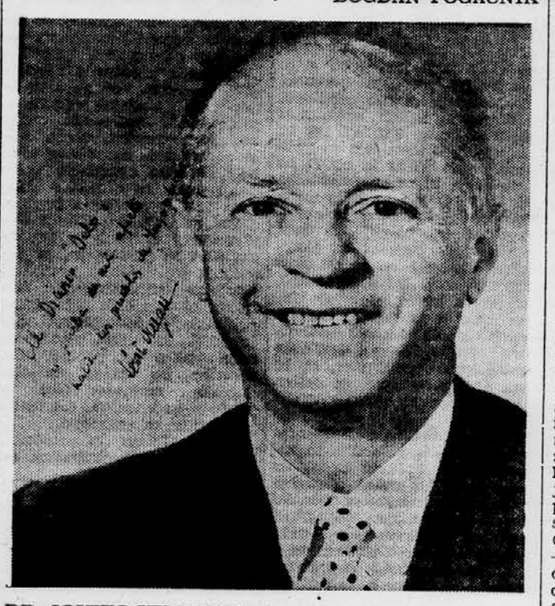

DR. JOVITO VILLALBA (na sliki levo pripis: »Dnevniku »DELO« v dokaz čustev, ki jih gojim do jugoslovanskih narodov — J. V.«) Foto: DANA

Skupni energetski sistem dežel SEV

Skupni energetski sistem dežel SEV, katerega razdeljevalni center je v Pragi, ima trenutno nad 30.000 mgw električne energije. Po vesteh, objavljenih v zadnjih dneh v Budimpešti, je znaten del energije zagotovljen s povezovanjem sistemov posameznih dežel in s polnim izkoriščanjem zmogljivosti, vključenih v sisteme. Sodelovanje na torišču razdeljevanja energije, ki se je začelo v tako organizirani obliki pred poldrugim letom, je omogočilo bolj racionalno izkoriščanje virov, boljšo in cenejšo dobavo električnega toka področjem, kjer ga primanjkuje, in znatne prihranke.

Legalizirana neenakopravnost v Liberiji odpravljena

V zahodnoafriški republiki Liberiji so 117 let po razglasitvi državne samostojnosti odpravili z ustavo potrjeno neenakopravnost med primorskim področjem, kjer so večinoma naseljeni črnci, priseljeni svoj čas iz ZDA in ozemljem v notranjosti dežele, kjer so naseljeni Afričani kot prvotni prebivalci. Doslej so v liberijskem parlamentu in senatu sedeli samo predstavniki obalnega področja, vtem ko prebivalci treh pokrajin v notranjosti sploh niso bili zastopani v zakonodajnih telesih. Za razliko od obalnega področja z razvito krajevno samoupravo je bila oblast v notrajosti monopol vladnih, okrajnih in pokrajinskih komitejev.

Večja proizvodnja jekla v azijskih deželah

Azijske dežele so skoraj trikratno povečale delež v svetovni proizvodnji jekla. Po poročilu ekonomske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod ECAFE je prišlo leta 1952 v skupni svetovni proizvodnji jekla na azijske dežele samo 5 odstotkov, zdaj pa znaša ta odstotek že blizu 15. Japonska je na čelu azijskih proizvajalcev jekla in hkrati na tretjem mestu na svetu za ZDA in Sovjetsko zvezo. Razvoj jeklarske industrije je omogočil povečanje proizvodnje v strojni industriji, ki postaja v azijskih deželah — posebej v Indiji — ena izmed vodilnih industrijskih panog. ECAFE ceni, da pride v industrijskih deželah Azije na strojno industrijo petina do tretjina vse industrijske proizvodnje.

Najprej nemško vprašanje

Hruščov ob obletnici moskovskega sporazuma

MOSKVA, 4. avg. »Mislim, da je leto, ki je preteklo od podpisa moskovskega sporazuma, obogatilo mednarodno življenje z novo izkušnjo: namreč, da je mogoče ob že ustvarjenem določenem zaupanju zmanjšati napetost v svetu in doseči sporazume na različnih področjih ne samo s podpisovanjem uradnih sporazumov, temveč tudi s tako imenovano politiko ‚medsebojnih primerov'«.

Ko je dal pozitivno oceno prispevku moskovskega sporazuma pri izboljšanju odnosov v svetu, je sovjetski premier Hruščov v odgovorih na vprašanja redakcijama »Pravde« in »Izvestij« ob prvi obletnici podpisa tega pomembnega dokumenta govoril tudi o pomembnosti, ohranitvi in poglabljanju že doseženega zaupanja.

Kot sporoča Tass, ki je prenašal intervju sovjetskega premiera »Pravdi« in »Izvestijam«, je Nikita Hruščov poudaril, da so bile že pri samem dejanju podpisa sporazuma, ki se mu je pozneje pridružilo več kot sto držav, očitne njegove vrednosti — ker se je prenehalo nadaljnje zastrupljanje ozračja in ker je bil napravljen velik korak v smeri reševanja drugih pomembnih problemov sedanjosti. Danes je pomembnost moskovskega sporazuma splošno priznana, je dejal v nadaljevanju sovjetski premier, čeprav je potrebno poudariti tudi to, da niti ta sporazum niti sporazumi o drugih vprašanjih niso rešili bistvenega problema razorožitve.

Ko je odgovarjal na vprašanja o nadaljnjih možnostih in perspektivah, ki jih je načel moskovski sporazum glede novega popuščanja v mednarodnih odnosih, je sovjetski premier podčrtal potrebo po tem, da naj bi se države, ki so sporazum sprejele, ne zadržale samo na doseženem, temveč da bi morale pozornost posvetiti tudi vprašanjem, od katerih je najprej in najbolj odvisno izboljšanje mednarodnega političnega ozračja. Hruščov je dejal, da je med temi problemi miroljubna rešitev nemškega vprašanja na prvem mestu.

Brez tega, je nadaljeval sovjetski premier, bi težko načeli problem splošne in popolne razorožitve. Na dnevnem redu je potem sprejem mednarodnega sporazuma o prepovedi uporabe sile pri reševanju teritorialnih in obmejnih problemov. Prav tako je nujna, je dejal na koncu premier Hruščov, likvidacija napetosti na Karibih, v jugovzhodni Aziji, na Cipru in na Arabskem polotoku.

Na nas je, da se lotimo velikih del, je dejal sovjetski premier na koncu intervjuja. Ta dela bodo prispevala k utrditvi svetovnega miru v dobro vseh dežel in vseh narodov. Povsem zanesljivo lahko trdim, je zaključil Nikita Hruščov, da Sovjetska zveza ne bo nezvesta temu plemenitemu cilju.

Kambodža gradi železnice

Po uradnih kamboških cenitvah bo morala vlada zagotoviti še kakih 900 milijonov rielov (9 milijonov funtov šterlingov po uradnem tečaju) za zgraditev železniške proge Sihanukville — Pnom Penh, razširitev luke Sihanukville in zgraditev elektrarne Prek Tnot. S francoskim kreditom 160 milijonov frankov bodo zagotovili samo potrebe po tujih plačilnih sredstvih za te tri objekte.

DJORDJE BOGOJEVIĆ: (8)

Zgodba dveh mornarjev

Po obsodbi

Takoj po obsodbi so naša mornarja premestili iz celic, v katerih sta bila dotlej zaprta, v drugi, manjši celici.

»To je bila celica v tretjem nadstropju s številiko 4,« pripoveduje Buškulić. »Bila je dolga okoli dva metra in četrt, široka poldrug meter, visoka pa dva metra. Bila je brez oken, imela je samo vrata z rešetkami.

V njej sta bila stalno še po dva zapornika, Kitajca. Sprva sta bila v njej zaprta dva starejša človeka, potem so ju zamenjali drugi, vsaka dva ali tri mesece sta prišla dva druga zapornika. Ti niso skušali navezati stika z menoj, niti jaz z njimi. Zaradi bridkih izkušenj sem sumničil prav vse in sem pazil na to, da ne storim nič takega, kar bi si lahko jetniške oblasti po svoje razlagale in mi naprtile novo krivdo. Morda je znal kateri izmed teh Kitajcev angleški, tako da bi se lahko sporazumel z njim in si krajšal čas. Morda bi se lahko učil od njih kitajščine. Vendar pa si nisem upal govoriti z njimi, še zlasti, ker sem videl, da je stražar od časa do časa pogledal skozi vrata celice in vprašal, kot sem lahko sklepal po njegovih gestah, Kitajca v celici, kako se vedem.

Vse to je bilo dokaj nenavadno in slučajni opazovalec bi komaj venjel svojim očem: belec in dva Kitajca žive dneve in mesece v isti majhni celici, tarejo jih enake skrbi in ženejo enake potrebe, pa vendar ne spregovore besede med seboj! Čez nekaj časa se je to tudi meni samemu že zdelo nenormalno, nečloveško, saj se še zveri vedejo drugače. Kolikokrat sem se zalotil, kako jih gledam, hoteč zbuditi njihovo pozornost, zalotil sem se, ko sem že odprl usta, da jim kaj rečem, ko sem že zganil z roko, hoteč storiti karkoli, samo da bi se mi odzvali, da bi začutil, da smo vendarle ljudje — potem pa sem se zdrznil in si rekel: molči, bodi miren in ne nakopavaj si novih težav, saj jih imaš že dovolj.«

To pa ni bila edina muka.

Hrana je bila zelo slaba. Stražarji so bili izredno surovi. Posebno v začetku so se vedli do njiju odkrito sovražno, kot da sta največja zločinca. Uradno so ju tako tudi obravnavali. Skoraj vse leto jima niso dovolili, da bi šla na sprehod po dvorišču zapora, čeprav so to predpisovala pravila, čeprav so kitajske zapornike vsak dan, razen ob nedeljah, peljali na polurni sprehod.

»Spominjam se,« pripoveduje Buškulić, »da je tisto prvo poletje pritiskala v celici pasja vročina. Kitajske pripornike so puščali poleti nekaj časa na hodnik, kjer je bilo nekoliko hladneje, jaz pa sem se v celici kar dušil in kopal v znoju; če sem samo obraz pritisnil na mrežo na vratih, je prišel stražar in me pahnil nazaj. Pozneje so nekoliko bolje ravnali z menoj, toda ne vsi.«

V teh celicah sta bila mornarja zaprta poldrugo leto. Potem so ju menda zato, ker sta bila prestala preizkušnjo, premestili v drugi celici, po velikosti enaki, prvima, samo s to razliko, da je bil vsak zaprt sam.

Sama

To je imelo seveda svoje prednosti, kajti pripornik ima več prostora, lahko napravi po celici nekaj korakov, udobneje sede ali leže na tla, da zaspi. Bilo je več zraka, z navzočnostjo in medsebojnim pogovorom pripornikov niso motili drugi. Ni se mu bilo treba bati, ni imel stalno neprijetnega občutka, da je vsak trenutek pod kontrolo. Imel je svoj umivalnik z vodo, ki je bila zdaj mnogo manj umazana, imel je tudi vedro za telesno potrebo.

Sploh sta se počutila mornarja udobneje, kolikor je takšen izraz sploh primeren za pojasnilo stanja mučnega življenja v tesni celici brez oken, mračni in zatohli, v kateri je bilo poleti vroče ko v vrelem kotlu, pozimi pa ledeno mrzlo, v celici, kjer je bila postelja trd, gol cement ali deske.

In vendar je bila ta samota spočetka za oba določeno olajšanje v primerjavi s prejšnjimi celicami, kjer sta bila zaprta z raznimi kriminalci.

Toda to olajšanje je trajalo samo nekaj časa. Potem ju je začela ta samota vznemirjati in dušiti, da sta bila že na robu obupa.

»Vi ne veste, kaj je samota, pravi Buškulić. Mislite, da ste sami, ko nikogar ni v vaši sobi, ko se mudite v gozdu ali na osamljenem kraju. Veste pa, da lahko odidete iz gozda, da boste srečali kje ljudi, ki vas razumejo. Lahko si izmislite sto načinov, da kaj storite, da s čim ubijete čas. Če nič drugega, lahko kričite in razbijate okrog sebe. Celo, če sedite v zaporu v samici, bo prišel stražar, ali pa ga lahko pokličete, spregovorite z njim nekaj besed, se celo pošalite ali prepirate.

Nama pa se je godilo drugače. Bila sva res popolnoma sama. Samo goli zidovi so stali okrog naju. Prišel je stražar s hrano, pa tudi on je bil nem ko zid. Tudi, če bi mu kaj rekel, te ne bo razumel. Odgnali so naju na sprehod — vrtiš se v krogu, pa ne smeš spregovoriti, saj tudi po kitajsko ne znaš govoriti, z nikomer ne moreš izmenjati besede. Potem pa spet celica, goli zidovi. Samo zidovi in ti. Sam, čisto sam.

Tako je šlo iz dneva v dan, iz noči v noč. Minevali so meseci, leta, včasih bi bil rad kričal, razbijal, da bi vsaj tako slišal in čutil samega sebe. Pa ne smeš, ne veš, kaj te čaka. In tako ti gre ta samota počasi na živce. Zdi se mi, da ne bom nikoli pozabil na to prekleto celico. Zaspim, pa spet ne morem zbežati iz nje, ker tudi v spanju sanjam o njej, sanjam o celici in o sebi v njej, niti v spanju ne morem pobegniti iz nje.

Včasih mi je bilo, ko da bom zdaj zdaj znorel, ker se mi je zdelo, da bom do smrti ostal v tej celici, da bo postala moj grob.

To je trajalo približno leto dni. Potem pa — človek se vsemu privadi. Nikoli pa ne bom pozabil celice, v kateri sem preživel šest let življenja, če to sploh imenujem življenje.«

(Dalje)

Mesarsko podjetje — Jesenice

razpisuje delovno mesto

— KOMERCIALISTA

pogoji: ekonomska fakulteta, višja komercialna šola ali visoko kvalificiran delavec mesarske stroke z 10-letno prakso

— SEKRETARJA

pogoj: pravna fakulteta ali višja upravna šola z nekajletno prakso v upravni službi.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osebni dohodek po pravilniku podjetja in po učinku.

Ponudbe pošljite upravi Mesarskega podjetja Jesenice na Gorenjskem.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 7497

Novice

TRBOVLJE: **Ladko Korošec na zasavski cesti** — Prijetno presenečenje in kulturni dogodek je posredoval graditeljem zasavske ceste prejšnji teden občinski komite ZMS Trbovlje. Na poligonu zasavske ceste so priredili graditeljem Ustni časopis. V programu so sodelovali med drugimi basist Ladko Korošec, državna reprezentantka v orodni telovadbi Marlenka Kovač ter uredništvo Zasavskega tednika.

ZAGORJE: **gostovanje KUD iz Dragatuša** — V okviru občinskega praznika so gostovali v nedeljo v Delavskem domu tamburaši, pevci in plesalci KUD iz Dragatuša pri Črnomlju. V besedi, pesmi in glasbi so Zagorjanom prikazali »belokranjski večer«.

KOPER: **prospekt o slikarski razstavi** — Te dni je uprava koprskega muzeja izdala prospekt, ki naj seznani čim večje število domačih in tujih turistov z znamenito slikarsko razstavo mojstrov iz 15. in 16. stoletja ob slovenski obali. Razstava je — kot znano — v koprskem muzeju že od junija in bo odprta do oktobra. Prospekt o razstavi je okusno opremljen in napisan v štirih jezikih: slovenščini, italijanščini, angleščini in nemščini. V raznih turističnih uradih in ustanovah ga že delijo obiskovalcem naše obale.

BLED: **zabavne prireditve** — V tem mesecu pripravljajo na Bledu nekaj zanimivih prireditev. Dne 11. avgusta bo ansambel narodnih plesov »Kolo« iz Beograda priredil koncert jugoslovanskih plesov in pesmi. 25. avgusta bo nastopil na Bledu ansambel »Lado« iz Zagreba. Vmes bosta prirejali nastope tudi folklorni skupini z Jesenic in Bleda. 14. avgusta bo gostoval pianist Georg Koller iz Heidelberga.

BARVNI PRVENEC — Znani italijanski režiser F. Fellini je pred kratkim začel snemati svoj prvi film v barvni tehniki »Giulietta in duhovi«. Na sliki: Fellini in njegova žena Giulietta Masina nazdravljata svojemu novemu filmu, v katerem Masina igra eno izmed glavnih vlog.

BIJELO POLJE: **sovjetsk: umetniki na jadranski magistrali** — Ansambel akademskega gledališča, opere in baleta iz Kijeva je gostoval v Bijelem polju. Z glasbenimi deli Glucka se je predstavil tudi graditeljem kontinentalnega dela jadranske magistrale v mladinskem naselju »Udarnik«.

NAIROBI: **sovjetske štipendije za kenijske študente** — Sovjetska vlada je odobrila Keniji 200 štipendij za študente, ki bodo študirali na sovjetskih univerzah v letu 1964-65. Predstavnik kenijskega ministrstva za prosveto je izjavil, da bo sovjetska vlada nosila vse stroške preživljanja in šolanja študentov. To je največja pomoč te vrste, ki jo je Kenija dobila v zadnjem času iz tujine. Študentje bodo odšli v Sovjetsko zvezo v začetku septembra.

PARIZ: **vrnitev Miloške Venere** — Obiskovalci Louvra bodo spet imeli priložnost občudovati Miloško Venero, ki so jo pred petimi meseci prepeljali na Japonsko. Tam si jo je v treh mesecih, kolikor je bila razstavljena v Tokiu in Kiotu, ogledalo 1,700.000 ljudi. V Louvru je Miloška Venera že od leta 1820.

Z RAZSTAVE TUJIH MOJSTROV — Razstava starih tujih slikarjev v Narodni galeriji nam predstavlja 126 del mojstrov, ki so ustvarjali v času od 15. do konca 18. stoletja in katerih dediščina je ohranjena na naših tleh. Dela so zbrana iz štajerskih in prekmurskih muzejskih, privatnih in cerkvenih zbirk, kamor so prišla iz fevdalnih gradov Attemsov v Slovenski Bistrici, Herbersteinov v Ptuju in Borlu, iz gradov Hrastovec, Fala, Novo Celje, Rogaška Slatina, Štatenberg in drugih. Namen razstave ni prikazati razvoj evropske umetnosti, ker nam to že sami eksponati onemogočajo, saj sta dobi gotike in renesanse zastopani le z maloštevilnimi deli. Tako na primer gotika s prazmično občutenim Laibovim oltarjem ali Wolgemutovo tabelno sliko »Kristus na Getzemanskem vrtu«, ki nas prevzame s svojo večerno poezijo. Doba renesanse je najtemnejše obdobje naše umetnostne preteklosti, saj je njen razcvet zatrl protestantski duh, zato so tudi umetnostni spomeniki redki. Na razstavi lahko občudujemo sliko »Marija z Jezusom in Janezom Krstnikom« iz šole Andrea del Sarta, ki nudi pravo estetsko doživetje. Da je duhovno in politično umirjeno 17. in 18. stoletje zopet zbudilo umetnostne ambicije našega plemstva in meščanstva, ki je hoté tekmovalo z evropsko gospodo, dokazujejo številne posvetne in sakralne upodobitve, ki so bogatile dvorce in cerkve. Njih avtorji, severnjaki ali južnjaki, nosijo mnogokrat priznana imena — med njimi sta slikarja tihožitij Jan Fyt in Monnoyer, krajinarja Rosa da Tivoli in Schönfeld, zgodovinski slikar Knüpfer, portretist Gottfried Auerbach, cerkveni slikarji Weissenkirchner, Altomonte, Flurer, odlični Kremser Schmidt, ki je s svojimi sanjskimi ter s toplo zlato rjavino prepojenimi religioznimi podobami segel do src baročnih ljudi. Zanimive so slike vsakdanjega življenja, krajine ter tihožitja neznanih severnjakov (Tihožitje z ribami in ostrigami) kakor tudi figuralike patetičnih Italijanov (Juda in Tamara na poti v Tamno). Sprehod skozi zbirko nam odkrije stanje sedanje spomeniške posesti na Slovenskem Štajerskem in v Prekmurju, na drugi strani pa odpira pogled v umetnostno življenje na našem ozemlju v preteklosti. Na sliki: Kupetzky — Mož z litrom in dečkom pri mizi. D. K.

Med knjigami

Župančičeve izbrane pesmi

Oton Župančič je med zadnjimi izdajami v zbirki **Kondor** (štev. 62) doživel najbolj pretehtan izbor. Založba Mladinska knjiga je uredništvo zaupala pesniku in slovstvenemu zgodovinarju Janku Glazerju, ki je že od 1948. leta, ko je priredil podoben izbor za **Klasje**, znan kot tenkočuten razlagalec Župančičevega pesništva. Novi izbor je dopolnjen in v razlagi poglobljen: Prinaša 125 pesmi in 6 odlomkov ter časovno zajema celotno pesnikovo dejavnost. Prva pesem je namreč iz leta 1895 **(Na Jurjevo)**, zadnja pa iz leta 1948 **(Napis na nagrobniku narodnih herojev)**. Osnovo za izbor so dale Župančičeve zbirke **Čez plan**, in **V zarje Vidove**, se pravi, pesnikovo najbolj tvorno obdobje (1904—1920). Iz ostalih zbirk je po temeljitem pretresu vključenih razmeroma malo primerov; največ — in to morda celo na škodo celote — iz **Zimzelena pod snegom.**

Izbor iz lirike O. Župančiča ima potemtakem namen predstaviti pesnika z njegovimi najbolj pomembnimi stvaritvami. Zato je izrazito refleksivno in meditativno usmerjen celo v primerih intimno osebnih izpovedi. Ob tem se lahko zazdi, da je Župančič predvsem idejni, mogoče celo programski pesnik, a manj »čisti« lirik, kakršnega bi pričakovali v obdobju Moderne. Takšen videz izhaja iz dveh razlogov: iz uredniške zamisli in iz posebne intencije Župančičeve poezije. Kriteriji za obravnavani izbor niso samo estetski čeprav je urednik hotel predstaviti vse pomembnejše čustvene in miselne postaje v Župančičevem pesniškem delu. Zato so v knjigi pesmi, ki so značilne same po sebi kot estetska struktura, ob njih pa se nahajajo tudi takšne, ki so povezane z določenim dogodkom v slovenski zgodovini in kulturi. Uredniški kriterij je torej literarni in zgodovinski. Izbor ni antologijski, marveč prinaša Župančiča v njegovem času in v spopadu z živimi problemi, ki jih je vsililo življenje. Zato so vnesene nekatere pesmi, ki so potrebne iz idejnih razlogov, medtem ko jim je z estetske plati mogoče ugovarjati **(n. pr. Umetnik in ženska).**

S tem pa je postala pregledna Župančičeva pesniška fiziognomija in zlasti še neka posebna težnja njegove pesmi. Očitna lastnost Glazerjevega izbora je pretehtanost in pomenljivost Župančičevih pogovorov s samim seboj o vprašanjih duhovnega in čustvenega pomena. Temu je podrejen najprej pesnikov erotični genij, ki presoja življenje po tem elementarnem čustvu. Nato se umika novim doživetjem filozofskega, socialnega ali domoljubnega značaja, v katerih je njegova moč. Z izvirno sposobnostjo ubeseditve lovi človeka v njegovi notranji resnici ter posrečeno izraža skrivnosti inividualnega in občestvenega življenja. Pesnik je ob priložnosti sam izjavil: »V pesmih sem vse pojasnil, česar pa še nisem, to pa še hočem.« To hotenje je omogočilo, da je Župančičeva najboljša poezija »resna miselna poezija«, kar je že od Matije Čopa največja odlika tiste svetovne poezije, ki je živa sestavina književne tradicije in kulturne zavesti človeštva.

Glede na rečeno bi v podobnem izboru za razpored pesmi najbolj ustrezal časovni in razvojni kriterij. Edina antologija, ki jo je Župančič sam uredil, so njegova **Mlada pota** (1920). Pa tudi ta knjiga ni enostavna estetska ocena prvih treh pesniških zbirk, ampak s svojo ureditvijo in notranjo problematiko želi delovati v določeni zgodovinski situaciji. Razen tega je Župančičeva poezija v vsakem stihu vsezajemajoča (celo vesoljna). Zato je nasilna ciklična členitev dosti problematična, ker neprirodno deli tisto, kar je celota in neokrnjen organizem (n. pr. **Slap, Telesa naša, Vihar** idr.). Takšna ureditev je delno mogoča samo v inačici, kakršno si je zamislil Janko Glazer. Po vsebinskih značilnostih mu je Župančičeva poezija prirodno dala devet ciklov (mladinski, ljubezenski, meditativni, domačijski, domovinski, socialno-politični, o umetniškem ustvarjanju in umetništvu sploh, o življenju in smrti ter partizanski). Navedeni razpored je razmeroma ustrezen zato, ker je organski tok Župančičeve poezije potekal na tej črti. Kljub temu, da je v njem celo nekakšna simetrija, je vendarle očitno, da ima pogojno vrednost zanimivega poskusa. Delitev ciklov namreč ni v kriterijih dosledna in jasna, marveč esejistično - impresionistična.

Prav zaradi doživljajskega pristopa, ki ga urednik sam utemeljuje (»Seveda pa so takemu tolmačenju postavljene meje, ker je to, kar je nastalo iz intuicije, mogoče dojeti z razumom samo do neke mere«), pa izbor ni tog in nasilen. Zato se prepletanje pesniških idej in motivov odvija pred bralcem na takšen način in v obliki, v kakršni jih je doživljal avtor. S tem je urednik dosegel, da se Župančičeve pesmi medsebojno komentirajo glede na doživljajsko ubranost, medtem ko je za globlje doživetje dodal sestavek o pesniku in stvarne opombe. V le-teh ni nanizal samo najnujnejših podatkov, marveč na mnogih mestih podal prefinjeno in nekaj stavkov strnjeno interpretacijo.

Izbor Župančičeve lirike je zbirki **Kondor** odprl pot, ki bi jo bilo treba nadaljevati. Resnost uredniških kriterijev, solidnost znanja in način interpretacije so na višini, ki je noben drug zvezek v zadnjem letu ni dosegel. Med izrazito problematične knjige (esej med obema vojnama, Puškinovo delo in Cankarjeva novelistika) vnaša znanstvenost, odgovornost in resnicoljubnost.

JOŽE POGAČNIK

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij pri

MESTNI PORODNIŠNICI v Ljubljani

ULICA STARE PRAVDE 11

razpisuje prosti delovni mesti:

— VODILNE MEDICINSKE SESTRE

— INŠTRUMENTARKE

Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev in dokazili o strokovni izobrazbi sprejema uprava Mestne porodnišnice Ljubljana.

Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Samske sobe zagotovljene.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

7494

S poti po Veliki Britaniji (X.)

O dialektiki odpuščanja in besedici „tudi“

Coventry in njegove izkušnje z nacisti med zadnjo vojno smo že omenjali. Anekdota pravi, da so v starem centru ostale nedotaknjene samo tri stavbe, tri banke, kar da znova potrjuje, da je bila angleška banka nezmagljiva. Najbrž je prav zaradi prestanega trpljenja Coventry eno izmed najljudomilejših mest na svetu — v bratovskih odnosih je kar s 24 vrstniki na zemeljski obli, med drugim z Beogradom in Sarajevom. Jugoslavija je na primer darovala les za notranjo oblogo in strop modernega gledališča in tako nosi ta zdaj naslov Belgrade Theatre. Nekako protokolarno ga obiščemo.

Drug, izredno dragocen renesančni strop nam v sejni dvorani mestne hiše pokaže Lord Mayor of Coventry, A. T. Whiteman, ki nas prav tako protokolarno sprejme in prijazno pokramlja z nami ob neogibni skodelici čaja. Letos se odpravlja na turistično potovanje v Avstrijo. Vabim ga še čez mejo — v Slovenijo — in mu zagotavljam, da so ceste vse tja do Trsta odlične. Ceste, to so dandanes pomemben trnek, po katerem hlastamo sodobni motorizirani nomadi. Upam, da bo coventryjski Lord Mayor tvegal še nove in nove bratovske vezi med mesti sveta in nas obiskal, saj podobno kot v Coventryju tudi pri nas marsičesa »nismo pozabili, nočemo pa spominjati«.

Tako nam namreč razložijo napis, ki združuje kamniti skelet porušene in železobeton nove katedrale St. Michaela in ki se glasi: Father, forgiv us! (torej »odpusti nam« in ne »odpusti jim«, t. j. nacistom). Vprašujejo, če razumemo to navidezno kontradikcijo. Če bi jo hoteli razumeti, poudarjam, razumeti, ne samo čutiti, to devizo krščanskega odpuščanja, je najbrž ne bi mogli drugače kot na podlagi dialektične razlage vzrokov svetovnega zla, ki je očitno v nas samih, da se na nas in, žal, tudi z nami izpolnjuje. Torej razumem, prikimam, predvsem pa se zavedam položaja, v katerem je dandanes tako imenovani svetovni humanizem. Eni rešujejo duše, drugi družbo, humanizem pa bi moral biti ne glede na to ali ono reševanje v svojih posledicah nedeljiv, kot je, vemo, nedeljiv recimo svetovni mir.

Mi, zatrjujem, poskušamo s kulturo reševati tudi duše. Mi, mi odgovarjajo, z gospodarskimi in socialnimi ukrepi tudi družbo. V tem slogu se sabljamo s sinonimi za nekatere povsem preproste socialne in psihične resnice in z besedico »tudi«, ki je ovira, poglavitna prepreka v našem konkretnem dvogovoru in nazorskem razkolu sveta nasploh. Naš cilj je v materialnem in duhovnem smislu harmoničen človek, zaključujem in se bojim slišati kot odmev »naš tudi«, kajti ta, tako poučarjen »tudi« obojestransko razveljavlja naša prizadevanja.

Katedrala, ta čista, razbremenjujoča konstrukcija stilno ubrane svetlobe in linij, delo arhitekta Basila Spencija, pa je res zametek umetniškega preseganja ideologije in dogem: s koncerti, ki redoma odmevajo pod njenimi oboki, in z gledališkimi predstavami na odru stranske ladje, ki so lahko, pripominjajo, tudi družbeno kritične oziroma socialne vsebine. Manj čiste kulture in umetnosti srečamo v sicer zanimivem Herbert Museumu in umetniški galeriji, ki sta nameščena v skupni zgradbi, pred petimi leti sezidani z denarno podporo industrijske oziroma komercialne skupnosti mesta. Slednje dejstvo določa namreč umetniške kriterije odkupu in izboru likovnih umetnin. Tako premore stalna umetniška zbirka za sedaj recimo eno samo abstraktno sliko. Boj kulture za uveljavitev v družbi obsega očitno dve stopnji: v prvi si mora kultura prizadevati za umetniško priznanje družbe oziroma za denarno podporo skupnosti. V drugi pa se mora otresti diktata splošnega konvencionalnega okusa, ki s to podporo nastopa in se ob njej krepi. Tako v Veliki Britaniji, tako podrugod po svetu.

JOŽE SNOJ

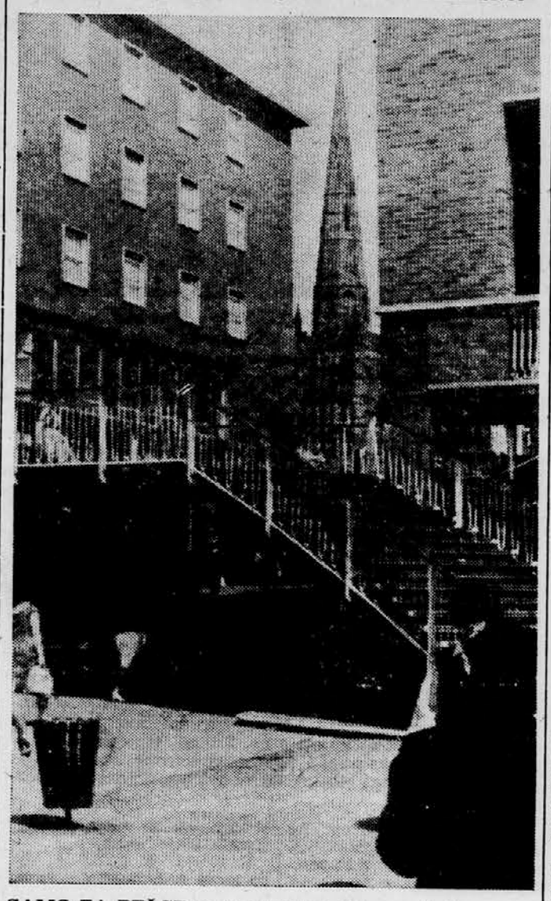

SAMO ZA PEŠCE se je glasilo načelo, po katerem so arhitekti in urbanisti v Coventryju načrtovali novo mestno središče. Na prijetnih, terasasto razvrščenih ploščadih, obdanih z trgovinami in drugimi lokali, se pričenja razvijati družabno življenje, kakršnega vrvež prometnih cest ne pozna. Foto: J. Snoj

Ljubljanske poletne prireditve

Večer narodnozabavne glasbe

Ansambel Los Paraguayos v Križankah

Kdor je pričakoval, da bo na ponedeljkovem večeru spoznal južnoameriško folkloro, pristno glasbeno izročilo indijanskih plemen in prvih evropskih priseljencev, je bil nekoliko v zmoti. Tudi vsi poskusi komentatorja, ki je skušal izvajanim pesmim orisati vsebinsko ozadje, vzeto iz doživljanja preprostega ljudstva, so bili sicer dobronamerni, vendar niso imeli dosti zveze z izvedbo samo. Seveda pa bi storili ansamblu Los Paraguayos krivico, če bi mu odrekli vsako zvezo z južnoameriškim ljudskim izrazom. Izvajalci vsekakor imajo v sebi pristno južnoameriško kri, so dediči folklorne tradicije svojega kontinenta. Vendar pa so ravno tako pod močnim vplivom evropske civilizacije. Tako je njihovo izvajanje v tudi nam dobro znanem stilu narodnozabavne glasbe, bolj zabavne kot narodne, ki je sicer po komercialni strani lahko tudi zelo uspešno, ki pa nima dosti skupnega z iskanjem raznih izraznih možnosti.

S tem smo pravzaprav o sporedu večera povedali vse. O izvajalcih je treba poudariti, da izredno virtuozno obvladajo svoje instrumente, nekoliko manj virtuozno svoje glasove. Zelo so temperamentni, pač pa jim manjka nekoliko okusa, mislim tistega čisto navadnega okusa, ki sodi k solidnemu izvajanju njihovega žanra. Najbolj velja to za konferanso vodje ansambla, Luisa Alberta del Parana, ker je namreč med večerom narodnozabavne glasbe in pa med slabo burko tudi določena razlika.

KRISTIJAN UKMAR

KITARE V NAPADU — V Križankah so predsinočnjim nastopili z izvajanjem narodnozabavne glasbe člani južnoameriškega ansambla Los Paraguayos in prikazali predvsem vse značilnosti znamenitega temperamenta iz tega velikega in vročega dela sveta. Foto: Dolenc

Pod črto

Zardevamo

Televizijske napovedovalke televizijske mreže so si iz odrege pomagale s svojim pôklicnim nasmehom. Milijoni njihovih gledalcev pa se prav gotovo niso samo razumevajoče smehljali, ko so izvedeli, da sobotnega večera ne bodo preživeli ob redno napovedani oddaji, temveč ob programskih mašilih, kakršna preostanejo TV studiom v takšnih zagatah. Nam pa sploh ne gre na smeh. Ob spominu na tiste minute sobotnega večera, ki so onemogočile neposredni prenos koprskega folklornega večera »Jugoslavija pleše in poje« Televiziji, lahko samo zardevamo. Mi — to smo zares vsi, ne samo naša TV. Kajti oddaja »Jugoslavija pleše in poje« pravzaprav ni bila oddaja naše TV Televiziji, temveč oddaja Jugoslavije Sovjetski zvezi, Češkoslovaški, Poljski, Madžarski, Romuniji, Bolgariji in DR Nemčiji. Ne nazadnje in ne najmanj zardevam tudi jaz sama, saj se mi je včeraj primerilo tisto, kar je za novinarja najbolj nerodno in neopravičljivo — napačno informiranje bralcev.

Ko sem zapisala, da je koprski večer prenašala Televizija in zares s ponosom mislila na širino tolikšnega avditorija, si resnično ne bi mogla zamisliti, da me postavlja na laž en sam neznaten drobec v dolgi in zapleteni mreži, ki je imela več mesecev časa, da skrbno in premišljeno pripravi ta prenos. Ta drobec je relejna TV postaja na Crvenem Čotu, pravzaprav en sam del njenega linka, ki se je pokvaril in ga ni bilo mogoče popraviti čisto preprosto zato, ker za rezervni del nihče ni vnaprej poskrbel.

Tehnične okvare smo vajeni prištevati med tako imenovane »višje sile«. Toda ob sobotni polomiji je izgovarjanje na »višje sile« nesprejemljiva in neodgovorna tolažba. Kajti proti podobnim »višjim silam« smo se dolžni boriti s premišljeno organizacijo, z veliko načrtnostjo in s podvojeno odgovornostjo, posebno če gre za oddaje takšnih razsežnosti, kakršna naj bi bila »Jugoslavija pleše in poje«.

Marca 1960. leta smo v Planici uspešno prestali krst naše televizijske vključitve v mednarodni program. Štiri leta vedno intenzivnejših mednarodnih stikov in programskih izmenjav so prav gotovo dovolj dolgo obdobje, da bi se v njem morali odvaditi površnosti in improvizacij ter v letu, ko brez senzacij govorimo že o interkontinentalnih televizijskih programskih izmenjavah, s tehnično dobro organizirano bazo zagotoviti vsaj meddržavne izmenjave čez Panonsko nižino.

Avgusta 1964. leta pa namesto tega poleg visoke finančne izgube beležimo še bridkejšo moralno. Klavrno so se izjalovili večmesečni napori v RTV Ljubljana in v širokih mednarodnih organizacijskih TV krogih. V obdobju, ko smo si začeli prizadevati za kontinuiteto v povezavi z Televizijo in bi prav oddaja »Jugoslavija pleše in poje« pomenila naš doslej najpomembnejši prispevek k temu sodelovanju, smo tokrat popolnoma odpovedali. Kako naj vnaprej suvereno napletamo načrte za nove programske izmenjave? Kako naj v njih nastopamo kot enakovreden partner?

In nazadnje: mar je vsega kriva res samo »višja sila« v podobi pokvarjenega linka brez nadomestnih delov zanj — ali pa morda naša konkretna delovna praksa?

STANKA GODNIČ

ROSS S. CARTER

HUDIČI V VREČASTIH HLAČAH

21. nadaljevanje

Tudi drugi smo si poiskali žlice in se pridružili Arabcu, ki je ležal na tleh, se tresel in jedel. Kot krdelo prašičev smo izpraznili skledo.

Obstreljevanje je ponehalo in premaknili smo se proti severu ob cesti, ki je vodila k razstreljenemu mostu čez Volturno. Švabi so nas izvohali. S Careyem sva legla drug nasproti drugemu v jarek s kamnitimi stenami, oddaljena šest palcev, se gledala iz oči v oči in poslušala žvižganje šrapnelov. Dimni izstrelek, ki je padel deset čevljev stran, naju je zagrnil v bel dim. Imeli so prave elemente. Ko bi streljali še naprej, bi jo nekateri med nami staknili. Carey, ki je imel mlečno bele oči, je izdavil: »Mac, zdaj pa so nas dobili.«

Obstreljevanje je ponehalo. Rajši smo se odločili za bredenje do pasu v ledeni vodi Volturna, kot pa da bi tvegali pot čez mine, ki so prekrivale tla kakih sto kvadratnih jardov okrog mostu. Mina S je majhna kovinska škatla, velika kot večja škatla za pecilni prašek, napolnjena pa je z dvesto do tristo kroglicami. Zakopana je v tla, navzgor pa molijo iz nje trije trni, ki jih je zelo težko opaziti. Če kdo stopi nanjo, se aktivira v njej sekundarni naboj, vrže mino tri do šest čevljev visoko, kjer se nato razpoči in raznese kroglice na vse strani s smrtnim učinkom do sto in več jardov.

Sredi noči je nehalo deževati. Svetel mesec je visel nad tremi starimi hišami, ki smo si jih izbrali za prenočišče.

Ko se je zdanilo, je Price s puško v roki stopil iz sobe in zagledal oboroženega Nemca, kako odhaja iz sosednje sobe in je namenjen ustreči klicu narave. Istočasno sta zagledala drug drugega, vendar je imel Price prednost, ker je bil nacist v slabši poziciji. Ko je bila prišla naša patrola, je ostrostrelec že spal v kupu slame.

Spet je začelo deževati. Ker je bila naša naloga, da moramo najti stik s švabi, se nismo smeli vrniti v Colli, dokler jih ne staknemo. Plazili smo se navzgor po dolini skozi vinograde, pogosto bredli potoke s kalno vodo, končno pa prišli v vas, skrito pod gol, siv, trikoten gorski vrh. Prijazni domačini so nam povedali, da so Nemci kakšno miljo proti severu. Iz vasi smo odšli z nabasanimi žepi kruha, orehov in jabolk.

Končno smo se skozi vinograde prikradli do druge vasice, prislonjene ob skalnat vrh, prekrit s snegom. Z vrha so pihali močni, ledeni sunki vetra in loputali z naoknicami in vrati zapuščenih hiš v tej pošastno grozni, prazni, samotni vasi. Ni bilo videti ne ptice, ne piščanca ne človeka. V nekaterih hišah so bili po mizah napol izpraznjeni krožniki hrane, drugod pa je bila miza pogrnjena, hrana postrežena, vendar nedotaknjena. Vse to me je spomnilo na Pompeje. Ker vasi ni bil nihče obstreljeval, si nismo mogli misliti, zakaj so domačini zbežali.

Gunnigan je določil Caseya, Nixona, Arabca in mene, da smo šli v drugo nadstropje ene od hiš kot rezervna moč za primer, da bi kateri od naših fantov prišel v večje težave, kot bi jih mogel sam premagati. Z Arabcem sva obrisala umazanijo z brzostrelk, ju namazala z oljem in se spravila spat med dve žimnici. Medtem je poročnik Gunnigan odpiral težka vrata zapuščenih domov po vsej vasi in končno odkril hišo, v kateri je bilo osemnajst švabskih površnikov, ki jih je pred kratkim zmočil jutranji dež, veliko min, bodeča žica in strojnica, razklopljena za čiščenje. Onesposobil je strojnico, tako da je vrgel proč nekaj najpomembnejših delov, potem pa postavil zasedo, da bi počakala na odsotne švabe.

Prva dva je ubil Sewell z avtomatsko puško. Tretji je pomolil glavo iz veže in oprezoval po poti, tedaj pa ga je Gunnigan ustrelil med oči: zdrsel je na tla med vrati, njegova kri pa je brizgala na prag. Veliki Murray je sedel za oknom in oprezoval po cesti; zagledal je moža v znani čeladi, kako žene osla proti hiši. Ustrelil je proti njemu in ga zgrešil. Mož mu je izginil izpred oči, potem pa planil k oslu, da bi mu potegnil s hrbta svojo puško. Murray ga je zadel v nogo in odvlekel se je sredi toče zrn. Judson je pritiskal obraz k oknu, ko je z druge strani ceste nekdo ustrelil nanj. Umaknil se je tako hitro, da je zbil šipo na tla.

Nixon, ki je bil splezal na najvišje dosegljivo mesto v hiši, je opazil na severozahodu enoto švabov, ki so se nam v bojnem razporedu bližali od zadaj, da bi nas odrezali. Pogledal je proti jugovzhodu in opazil drugo sovražno enoto, ki se nam je bližala z istim namenom. Bili smo štiri milje pred svojimi enotami in v resni nevarnosti, da bi nas obkolili in uničili. Neopazno smo se zmuznili skozi vinograde z gostim listjem in sklonjeni hitro odšli po hudourniški strugi ter prihiteli na položno pobočje za hrbtom obeh enot samo pet minut prej, kot sta prišli skupaj. Izpolnili smo svojo nalogo: dobili smo stik s sovražnikom, mu prizadejali izgube, sami pa jih nismo utrpeli.

Ko smo se v dežju vračali v Colli, vsi bedni, mokri, premraženi in utrujeni, sem opazil, da se rdečelasi, suhi Nixon nekaj mršči.

»Kaj pa je, Nixon?« sem vprašal.

»Mac, tale Gunnigan je dober oficir in našo patrolo je vodil odlično. Ampak, prekleto, morali bi odnesti tiste švabske površnike, da tisti pankrti nocoj ne bi bili na toplem. Če pomislim, da so švabski pankrti na toplem, medtem ko nas zebe in smo mokri!«

Prebredli smo Volturno, ki je bil zaradi močnega deževja globok do prsi, in se pridružili ostalemu delu naših sil v Colliju, kjer smo kmalu sedeli ob toplem ognju, si pekli sir, jedli govedino in pili močno kavo. Najedli smo se in se odlično naspali.

14. NAREDNIK HENRY

Nekega popoldneva, ko je lilo kot iz škafa, je naša četa dobila povelje, da mora čez rečno sotesko po majavem mostu, ki je bil narejen iz dveh vrvi, med katerima so bile postavljene deske. Ni bilo ne žice ne vrvi, za katero bi se lahko prijemali. Volturno je divjal skozi sotesko, kot bi imel pospešek hidravlične stiskalnice. Ko bi kdo padel v jezni tok, ga ne bi moglo nič rešiti, da ne bi utonil.

Namenjeni smo bili navzgor na hrib, imenovan Gora 1017, da bi zamenjali četo, ki je bila na položaju že cel teden. Morali smo se držati sredine steze, ker so bile ob straneh še vedno nastavljene mine S. Kadar smo počivali, smo morali sedeti v sredini, koder je tekel dosti širok potoček, ker bi sicer tvegali, da bi kdo sprožil mino. Dež nam je curljal za vrat in v čevlje. Vendar nas to ni motilo toliko kot ponavadi, saj smo bili že tako vsi premočeni od sedenja v potoku.

Zakaj tako?

Vzgoja stanovalcev in čuvanje zgradb

V zadnjem času smo v Mariboru, Ptuju in v nekaterih drugih krajih mariborskega okraja slišali več kritičnih pripomb na račun vzgoje stanovalcev in čuvanja stanovanjskih stavb, v katere je skupnost vložila velika finančna sredstva. Ugotovitve držijo več ali manj tudi za nekatere druge kraje in okraje.

Na nedavnem občinskem plenumu SZDL Ptuj so v razpravi o stanovanjski izgradnji posvetili temu problemu posebno pozornost, saj je vrsta udeležencev opozorila na nekatera dejstva, ki mečejo slabo luč na ravnanje nekaterih stanovalcev. V stanovanjskih blokih nekateri prebivalci sploh ne pazijo na električne in vodovodne naprave in inštalacije ter ne vplivajo na svoje otroke vzgojno, da bi bolj pazili na družbeno premoženje. Značilna je izjava nekega prosilca za stanovanja, ki je izrecno zahteval stanovanje v družbeni lastnini, češ da mu ni treba tako paziti kot v zasebni lasti.

Zaradi malomarnih odnosov nekaterih prebivalcev do družbene lastnine se stanovalci otepajo funkcij v hišnem svetu ter nočejo prevzemati odgovornosti. Prav bi bilo, da bi starši poučili otroke in podprli hišne svete v njihovih prizadevanjih za čimboljšo in daljšo ohranitev obstoječih stanovanj. Pri postavljanju televizijskih anten so v Ptuju ugotovili več poškodb na strehah, skozi katere teče voda in škoduje stavbam. Opozorili so na Ciril-Metodovo ulico v Ptuju, ki je večkrat nogometno igrišče, čeprav je v bližini igrišče. Otroci igrajo nogomet tudi po dvoriščih in večkrat poškodujejo šipe. Za ohranitev in vzdrževanje stavb bodo potrebna tudi večja sredstva, saj nekaterim hišnim svetom ne zadoščajo za kritje osnovnih popravil.

M. KOS

NEESTETSKO IN NEOKUSNO — Medtem ko imajo v večini pomurskih trgovin že dokaj okusno urejena izložbena okna, kar velja posebej za trgovino tovarne perila in konfekcije »Mura«, so v poslovalnici »Usnje« soboškega trg. podjetja »Potrošnik« ponudili v samem središču Sobote številnim radovednim očem na ogled nenavadno izložbo, ki bolj spominja na otroško igro kot na sodobno aranžirano izložbeno okno. Aranžer se ni zadovoljil samo s senom, s katerim je postlal dno izložbenega okna, ampak je naložil lepe izdelke usnjene galanterije na samokolnico, ki še sedaj kaže vse znake nedavne uporabe v kdo ve katerem hlevu. Kot na mrtvi straži nad to nenavadno podobo pa stoji v kotu izložbenega okna za nameček še staro kmečko orodje. (Posnetek napravljen konec minulega meseca.) Foto: Boro Borovič

Pomoč tudi zasebnim kmetom

Na Ravnah na Koroškem so razpravljali o kmetijskih problemih

Na nedavni seji občinske skupščine Ravne na Koroškem so razpravljali o kmetijstvu. Vsi so ugotovili, da so v zadnjih letih vlagali premajhna finančna sredstva za razvoj kmetijstva. Zaradi tega so menili, da bo treba spremeniti predvsem odnos do kmetijstva in tej panogi posvečati večjo pozornost kot doslej.

Pri kmetijski zadrugi na Prevaljah bo treba poskrbeti za več strokovnjakov in ustanoviti službo, ki se bo ukvarjala izključno s kooperacijo z zasebnim proizvajalcem. Pri občinski skupščini bo treba okrepiti sklad za pospeševanje kmetijstva. Kmetijska zadruga na Prevaljah ima vrsto nerešenih zadev. Njeni delavci stanujejo še vedno v neustreznih stanovanjih.

Razprava je pokazala, da bo treba tudi zasebnim kmetom dati možnost za nakup ročnih kosilnic in druge mehanizacije, s katero bodo lahko dosegali večje uspehe in dajali večja sredstva družbi. Večjo pozornost kot dosedaj bo treba posvetiti izobraževanju zasebnih kmetov, in sicer z zimskimi tečaji in živinorejskimi ozir. poljedelskimi šolami. Izboljšati bo treba tudi pogoje za dodeljevanje kreditov in doseči predvsem daljše odplačilne roke.

Na občinski skupščini so sprejeli tudi osnovni koncept sedemletnega perspektivnega načrta. Le-ta med drugim predvideva, da bo za kritje lokalnih potrošnih središč treba vsako leto 15.000 do 20.000 hl mleka, 800 do 1000 ton mesa in kakih 1000 ton krompirja. Za kritje teh potreb bo treba v sedemletnem obdobju povečati obseg družbene proizvodnje in kooperacijsko proizvodnjo v zasebnem sektorju. Proizvodnjo bodo organizirali v glavnem v treh glavnih proizvodnih središčih: v Kotljah, Poljani in Mežici.

V Kotljah nameravajo urediti molzno farmo za 160 krav in 80 glav mlade živine ali pitancev ter 20 ha hmeljišč. Na tej enoti je predvidena izgradnja novega hleva z vključitvijo starih hlevov v enoten živinorejski obrat. Vsa zemljišča razen 20 ha hmeljišč in 10 ha krompirja bodo namenjena proizvodnji krme. Z vključitvijo nekaterih kmetij bo treba urediti traktorsko cesto Šrotnek — Žerjavlje, da bodo tako vsa ta zemljišča tudi komunikacijsko povezana. Na novo bo treba urediti 30 ha čredinskih pašnikov.

Na Poljani predvidevajo molzno farmo za 200 krav in vzrejališče za pitano živino. Ta obrat bo izključno živinorejski. Dodatno bo treba zgraditi še hlev za sto glav. V tem obratu bo nujno izboljšati tudi zemljišča, ki so jih pridobili z arondacijo ob državni meji, in na novo urediti še 50 ha čredinskih pašnikov.

V Mežici naj bi sedanji hlev preuredili za 60 glav živine, odkupili posestvo Grauf, adaptirali hlev za mlado živino in povečali čredinske pašnike za 20 ha.

Ne manj kot 10 tisoč na mesec

V občini Lenart v Slovenskih goricah bodo sprejeli odlok o preživninah kmetom

Na zadnji seji občinske skupščine Lenart v Slov. goricah so sprejeli odlok o ustanovitvi sklada za preživninsko varstvo kmetov. To je prva pomoč nepreskrbljenim in za delo nesposobnim kmetom, ki jih je v lenarški občini blizu dvesto.

Čeprav bo občinska skupščina šele jeseni sprejela odlok o preživninskem varstvu kmetov, bodo preživnino zagotovili že po sprejetem odloku tistim kmetom, ki bodo prodali svoja zemljišča in gospodarska poslopja kmetijskim delovnim organizacijam. Višino preživnine bodo do sprejetja odloka o preživninskem varstvu določali na podlagi pogodbe med kmetom prodajalcem in skladom za preživninsko varstvo. Po sedanjem predlogu mesečna preživnina naj ne bi bila nižja kot 10.000 dinarjev.

Razpravljali so tudi o tem, da bi kazalo v Lenartu ustanoviti občinski center za socialno delo, ki bi bil glede na pereče socialne probleme zelo potreben. Z ustanovitvijo te ustanove pa bodo imeli precejšnje težave, ker jim primanjkuje sredstev in strokovnjakov. Predlagali so, naj bi razpisali štipendije za šolanje strokovnih delavcev, ki bi se pozneje zaposlili v centru za socialno delo. Nekaj strokovnih delavcev pa bi morali čimprej pridobiti na podlagi razpisa delovnih mest. Upravnim organom občine so naročili, naj pospešijo priprave za ustanovitev takega centra.

Občinska skupščina je sklenila, da bo letos jeseni obvezno fluorografiranje vsega odraslega prebivalstva. Dala je tudi poroštveno izjavo za 456 milijonov dinarjev kredita, ki ga bo najel Agrokombinat ZK Lenart za odkup 2500 ha zemljišč v dolini Pesnice.

T. ŠTEFANEC

MARIBOR

Sodobne vrtnarske naprave

Podjetje Cevovod je »Vrtnarstvu« na Koroški cesti zgradilo prostorno halo za zimski rastlinjak, ki meri več ko 300 kvadratnih metrov in je najsodobneje opremljen. Kotlovnico in strojnico, za katero so nekatere dele uvozili iz DR Nemčije, so pričeli graditi že v minuli zimi in sta tehnično najbolj izpopolnjeni napravi te vrste v mariborskem okraju. Monterska dela so končali izredno hitro — v štirih mesecih. Rastlinjak bo pričel obratovati letošnjo jesen.

A. KL.

vezane vloge — višje obresti
KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA KB

MAJŠPERK

Izdelali so sedemletni program

V tovarni volnenih izdelkov v Majšperku so po ponovni osamosvojitvi izdelali sedemletni perspektivni program, ki predvideva poglobljeno specializacijo. V podjetju osvajajo proizvodnjo lahkih tkanin iz čiste volnene preje in sintetike. Za uresničitev vseh v planu predvidenih nalog bodo morali dopolniti obstoječe stroje ter jih v nekaterih primerih zamenjati s sodobnejšimi.

Posebno pozornost bodo morali posvetiti izpopolnjevanju neposrednih proizvajalcev, saj več ko polovica zaposlenih nima popolne osnovne šole. Tudi učni programi tekstilnih strokovnih šol niso enotni. Kljub temu je v zadnjem času devet članov kolektiva napravilo izpit za visoko kvalifikacijo, 17 pa za kvalifikacijo delavca tekstilne stroke.

Osebne dohodke zaposlenih so sicer v zadnjem času povečali, vendar še vedno ne dosegajo višine republiškega povprečja osebnih dohodkov v tekstilni industriji. Na podlagi doseženih rezultatov v prvem polletju in zaradi podražitve nekaterih življenjskih potrebščin so organi upravljanja sklenili, da bodo izplačevali posebni mesečni dodatek od 3000 do 5000 din bruto, odvisno od višine osebnega dohodka. Zaposleni z manjšimi osebnimi dohodki bodo dobili večji dodatek.

Člani delovne skupnosti imajo možnost, da se hranijo v delavsko uslužbenski restavraciji podjetja, kjer lahko dobijo toplo malico in kosilo. Precej zaposlenih preživi svoj dopust v Biogradu na moru, kjer ima podjetje v okviru počitniške skupnosti Žalec na razpolago 12 ležišč.

Čeprav je tovarna zgradila že precej stanovanj, je stanovanjski problem še vedno zelo pereč. Podjetje je s sofinanciranjem izgradnje modernega trgovskega lokala prispevalo k izboljšanju preskrbe zaposlenih z osnovnimi življenjskimi potrebščinami in s tehničnim materialom.

JAN

V nekaj vrstah

SEPTEMBRA OTVORITEV NOVE SOLE — PERTOČA — Vaščani Pertoče in okolice so že več let opozarjali na pomanjkanje šolskih prostorov. Njihove želje so se sedaj uresničile in bodo novo šolsko poslopje odprli v začetku septembra. Šola je paviljonskega tipa. Za sedaj imajo osem učilnic, prostore za tehnični pouk, kabinete in prostor za mlečno kuhinjo. T. C.

55-LETNICA OBSTOJA GASILSKEGA DRUŠTVA — IVANJKOVCI — Gasilsko društvo Ivanjkovci je proslavilo 55-letnico obstoja. Ob tej priložnosti so odprli novozgrajeni gasilski dom, ki so ga sezidali v glavnem s prostovoljnim delom. Gradbeni material so prispevali okrajna in občinska gasilska zveza ter kmetijska zadruga v Ormožu. Gasilski dom ima 15 metrski stolp, garažo in prostor za orodje. Dvorano bodo lahko uporabljali tudi v kulturne namene. D. R.

PTUJ

Z gozdovi skrbno gospodarijo

Kmetijski kombinat v Ptuju gospodari z več ko 4700 ha gozdov v družbeni lastnini. Predvidevajo, da bodo lahko odslej sekali 20.000 kubičnih metrov lesa na leto in pri tem ne bodo posegali v osnovni gozdni sklad. To jim omogoča dejstvo, da so doslej črpali samo 80 odstotka letnega prirastka, zaradi česar se je povečala zaloga lesa. Zgradili so tudi 14 km kamionskih cest v nekatere gozdove, ki jih doslej zaradi neurejenih poti niso mogli izkoriščati.

Sedemletni program predvideva, da bodo pogozdili več ko 200 ha opuščenih gozdnih zemljišč. Sadike bodo kmalu dobili iz regionalne drevesnice v Markovcih, kjer bodo predvidoma vzgojili približno 800.000 hitrorastočih iglavcev na leto.

F. H.

V turizmu več iznajdljivosti

V Črni na Koroškem bi lahko za to dejavnost več storili

V perspektivnem razvoju občine Ravne na Koroškem so predvideli Črno na Koroškem kot osrednje središče za razvoj turistične dejavnosti. Zato so zgradili nov hotel »Planinka«, ki je letos sprejel za 30 odst. več gostov kot lani. Tudi planinski društvi Črna in Mežica prispevata k razvijanju turizma s svojima postojankama Smrekovec in Peca.

Kljub prvim uspehom pa doslej še niso storili vsega, da bi prišlo še več turistov. Skupna propaganda bi mnogo koristila turističnim društvom, planinskim postojankam in gostinskim podjetjem. Premalo so izkoristili možnosti za lovni turizem, ki bi lahko privabil več tujih obiskovalcev in ustvaril večji devizni dohodek. Tudi okoliške postojanke in višinski kmetje bi lahko z nekoliko večjo iznajdljivostjo prispevali k razvoju turizma.

Prijetno sprehajališče in travnata pobočja v okolici Črne se pozimi spremenijo v iskana smučišča. Za izkoriščanje teh smučišč pa bi kazalo zgraditi več zimsko-športnih objektov. Zlasti bi bila privlačna ureditev sedežnice na Ludranski vrh. Sedežnica bi imela višinsko razliko 650 m in bi omogočala tri kilometre dolgo smuko. Sneg je v teh krajih od novembra do marca. Sedežnico bi poleti lahko izkoristili za izletniško pot k Najevski lipi — najdebelejši in najstarejši lipi v Sloveniji (ki je tudi zaščitena). Sedežnica bi skrajšala pot tudi turistom, ki so namenjeni na Smrekovec.

I. M.

Haloze spreminjajo podobo

Haloško vinogradništvo sodi med najstarejša vinogradna področja naše države. Prav zaradi tega so v kmetijskem kombinatu Ptuj sklenili, da bodo s sodobno in kompleksno mehanizacijo izboljšali vinogradništvo in ustvarili pogoje za rentabilnejšo proizvodnjo. Doslej so na območju Podlehnika, Zavrča, Vidma in Mestnega vrha obnovili 90 ha zastarelih vinogradov.

Po perspektivnem planu pa do leta 1970 predvidevajo obnovo še nadaljnih 250 ha, na katerih bodo pridelovali priznana vina traminec, muškatni silvanec, beli burgundec, laški rizling itd. Razen tega nameravajo odkupiti kakih 2500 ha zemljišč od zasebenikov. Te površine bodo lahko uporabili za vinogradništvo ali pa za sadjarstvo. Zgradili so tudi več ko 20 kilometrov sodobnih cest v osrčje Haloz, po katerih že vozijo traktorji in drugi kmetijski stroji. Samo v zadnjem času so izvozili 320 vagonov vina.

H.

XX. KOLESARSKA DIRKA »PO JUGOSLAVIJI«

Francozu Pamardu lovor v Karlovcu

Po XI. etapi brez premikov v generalnem plasmaju

KARLOVAC, 4. avg. (Tanjug). V mesto ob Korani, cilj XI. etape letošnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«, je prvi privozil Francoz Pamard. V sprintu je premagal Nizozemca Seggelena in Belgijca Sannena. Prvih sedem tekmovalcev je progo od Nove Gradiške do Karlovca (196 km) prevozilo v petih urah in 4 minutah. Nosilec rumene majice Valenčič je prispel na cilj v skupini 4:39 za prvoplasiranimi.

Današnja ravninska etapa je bila dokaj medla, saj so se vsi favoriti štedili za bližnje odločilne odseke. Že jutri jih namreč čaka najdaljša etapa vse dirke od Karlovca do Pulja (233 km) in je tak razplet zato povsem razumljiv. Tako tudi ne preseneča zmaga manj znanih tekmovalcev, prav tistih, ki v boju za najvišja mesta sploh nimajo več nobenih možnosti. Prav zato se tudi ni čuditi, da so ubežniki vozili pred glavnino več ko 100 km, ne da bi si kdo izmed najboljših posebej prizadeval ujeti jih.

Mnogo več pomena pa pripisujejo tekmovalci jutrišnji etapi, na katero se bodo podali ob 11.30 uri, na cilju v Pulju pa pričakujejo kolesarje ob 18. uri.

Po današnji etapi je vrstni red v generalnem plasmaju posameznikov tak: 1. Valenčič (J) 33:11,37, 2. Ilijev (Bol) 33:13,42, 3. Skerij (J) 33:14,20, 4. Boltežar (J) 33:17,24, 5. Lux (NDR) 33:17,47, 6. Kwapil (CSSR) 33:18,40, 7. Pichl (CSSR) 33:19,14, 8. Ukmar (J) 33:19,30 itd.

Med ekipami slej ko prej vodi Jugoslavija 101:06,09 pred Bolgarijo 101:25,43 in ČSSR 101:33.42.

»Karavana melodije in mode«

Kakor je znano, spremlja kolono kolesarjev na dirki »Po Jugoslaviji« med drugim tudi tako imenovana »Karavana melodije in mode«, ki v vsakem mestu, kjer je cilj etape, prireja koncert zabavne glasbe in modno revijo. V tem potujočem umetniškem ansamblu so naši priznani pevci popevk, kakor Lola Novaković, Ana Štefok, Predrag Gojković, Ervina Štelcl, Milan Subota, Kurt Sabahudin in drugi. Ti gostje bodo tudi v Ljubljani priredili koncert, in sicer v petek 7. t. m. ob 20. uri v Križankah. Ta dan bodo namreč kolesarji prispeli v Ljubljano. JAT pa bo ob tej priložnosti organiziral nagradni quiz, najsrečnejši pa se bo lahko z letalom brezplačno peljal v katero koli mesto v naši državi in nazaj.

Predprodaja vstopnic za to prireditev je že od danes dalje v Križankah.

IVER DNEVA

Čeljust so mu razbile

Brazilsko nogometno moštvo iz Tavista od nekod v državi Pernambuco je za nekaj tednov izgubilo svojega srednjega napadalca in kralja strelcev Osvalda — po krivdi njegovih častilcev in zlasti še častilk. V zadnji tekmi, ko je še igral, je nasprotnikom sam naklestil nič manj ko pet zadetkov in pomagal svojim še do ene »nepozabne« zmage. Po končani igri ga je obkolila gruča najbolj zagretih pripadnic nogometnega vrveža in ga zasula s cvetjem in tako ploho poljubov, da so ga morali po koncu ovacij — z zlomom čeljusti — prepeljati v bolnišnico. Zdravniki so dejali, da nekaj tednov ne bo sposoben za igro.

Nesreča pač nikoli ne počiva, niti tedaj ne, ko veselje najbolj prekipeva...

Čubrič 18. v Kanadi

QUEBEC, 4. avgusta — V 10. etapi mednarodne kolesarske dirke »Okrog Kanade« je zmagal Belgijec Cotman s časom 5;45:40. Jugoslovan Čubrić je bil 18. s 5;51:57, Židan, Spaninger in Santavec pa so prispeli z drugo skupino, vsi s časom 5;52:07.

V generalnem plasmaju vodi še naprej Poljak Palka s časom 41;26:27. 22. je Čubrić z 41;50:24, 32. Spaninger, 42:14:40, 34. Santavec 42:16:40, 38. Židan 42;35:19.

V ekipnem plasmaju vodi Belgija, Jugoslavija pa je deveta.

Zanimiv mladinski nogometni turnir Olimpije

NK Olimpija priredi pod pokroviteljstvom NPL mednarodni mladinski nogometni turnir, ki bo na stadionu v Šiški od četrtka do nedelje. Tekme bodo vsak dan od 16.30 ure dalje. Prireditelji so si zagotovili udeležbo štirih tujih in dveh domačih ekip. Nastopili bodo mladi nogometaši Donawitza iz Avstrije, Herthe 03 (Berlin), reprezentance Westfalije in Sparte Sokolovo iz Prage, od domačih ekip pa bosta med udeleženci Maribor in Olimpija.

Mladina do 15. leta bo imela prost vstop.

KOVINOTEHNA
VELETRGOVINA, IZVOZ — UVOZ, CELJE
razpisuje
ŠTIPENDIJE
za študij na naslednjih fakultetah in strokovnih šolah:
– strojni fakulteti
– pravni fakulteti
– višji komercialni šoli
– srednji tehniški šoli (strojnem ali kemijskem oddelku)
– srednji ekonomski šoli
Prednost imajo študentje, oz. dijaki višjih letnikov. Kandidati naj pošljejo pismene prošnje kadrovski službi podjetja »Kovinotehna«.
K prošnji je potrebno priložiti naslednje: kratek življenjepis, svojeročno napisano izjavo, da ne prejema štipendije nikjer drugje; zadnje šolsko spričevalo ali frekventacijsko potrdilo o opravljenih izpitih, potrdilo o dohodkih staršev, potrdilo o premoženjskem stanju staršev in število družinskih članov.
Razpis štipendij velja do 18. avgusta 1964.
7463

Same pohvalne ocene

Po atletskem dvoboju Bolgarija : Jugoslavija v Ljubljani

Konec dober, vse dobro. Kdor je v trenutkih strašnega naliva v soboto še bil dovolj optimista, da je lahko upal na tak razplet meddržavnega atletskega dvoboja Bolgarija : Jugoslavija, kakršnega smo potem po povsem upravičeni odložitvi dočakali v nedeljo in ponedeljek, lahko po pravici terja zase eno izmed mest na svetovni lestvici optimistov. A tako se mnogokrat dogaja v športu: ko okoliščine najmanj obetajo, so rezultati najboljši in — obratno. Za jugoslovanske in bolgarske atletinje in atlete pa tokrat nedvomno velja, da so si pridobili simpatije športnega občinstva. Ljubljančani so si zlasti drugi dan tudi v velikem številu ogledali prireditev, zaradi česar jim sedaj gotovo ni žal.

SPET ČEZ 6 M. — Draga Stamejčič je bila v Ljubljani znova v odlični formi. V daljino je skočila 607 cm. Foto: Busič

Z izkupičkom obeh dni smo zares lahko zadovoljni. Edini relativni neuspeh pomeni samo remi naše izbrane moške vrste proti čedalje močnejšim Bolgarom, čeprav je vsekakor res, da je k takemu izidu mnogo prispevala tudi nekompletnost naše ekipe. Samo z enim izmed poškodovanih ali bolnih reprezentantov (Červanom, ki sicer že spet trenira, a še ni bil sposoben za nastop, Miletićem ali Petrušićem) bi bil dvoboj namreč dobljen za nas. In tako bi se tudi zgodilo z malo manj smole med tekmovanjem samim ali ob srečnejšem izboru reprezentantov (Cvar). Seveda pa za remi nikakor ne gre kriviti zveznega kapetana Veko Ilića ali ga — kakor nekateri predlagajo v šali — zaradi tega degradirati (zvezni kapetan ženske ekipe Marko Račič naj bi pa po enakem kriteriju napredoval v — majorja!). Še imenitnejša kot ekipna izkupička pa je seveda bera rekordov. Sedem moških državnih rekordov (dekleta so postavila enega in enega izenačile) na enem meddržavnem srečanju je bilanca, ki ji je para samo nepozabni dvoboj Vel. Britanija : Jugoslavija leta 1951 v Beogradu, ko je »padlo« kar osem moških rekordov naše dežele. Kasneje pa, v »razviti« dobi naše atletike, se nam o čem podobnem še sanjalo ni. Ljubljansko srečanje pojde torej v zgodovino tudi zategadelj in ne zgolj zaradi prvega remija naše moške ekipe sploh.

Spregovoriti velja še o organizaciji prireditve. Tako po izjavah gostov kakor tudi po mnenju domačih strokovnjakov je bila povsem ustrezna, kar pomeni, da so ljubljanski atletski delavci tudi v izredno kratkem roku slabih treh tednov znali učinkovito in prizadevno prijeti za delo. Za tekmovališča je tudi slišati samo pohvale (steza je fantastična, je bila splošna ocena), čeprav je na dlani, da bi bilo treba centralni stadion čimprej opremiti tudi z razsvetljavo (tako akcijo bi gotovo podprli tudi nogometaši!) in izboljšati zaletišča za skoke in mete ter še izpopolniti naprave za obveščanje občinstva (semafori!).

E. BERGANT

Vodeb tretji v ZRN

MARIBOR, 4. avg. — Sinoči se je vrnila z velikega mednarodnega mladinskega teniškega tekmovanja v Mönchengladbachu v Zahodni Nemčiji jugoslovanska ekipa. Na tem turnirju je Mariborčan Vodeb dosegel zelo lep uspeh, saj je zasedel v močni mednarodni konkurenci igralcev iz 9 držav odlično tretje mesto. V polfinalu je izgubil srečanje z jugoslovanskim igralcem Tandarjem, ki je bil v končni razvrstitvi drugi. Branikovi teniški igralci pa so danes odpotovali na mladinsko državno prvenstvo, ki bo do nedelje v Zagrebu.

B. B.

Planinc — Kržišnik 1:0!

Prvo kolo XIV. šahovskega prvenstva Slovenije

LJUBLJANA, 3. avgusta — Prvo kolo XIV. šahovskega prvenstva Slovenije se je začelo s prvimi presenečenji: brezkompromisni Planinc je s polkorektno žrtvijo skakača osvojil nepričakovano točko v partiji z mojstrom Kržišnikom, debutant Strucl je porazil izkušenejšega Ivačiča . . .

Longer : Božičnik prek. v dobljenem položaju za Longerja (slovanka, 41). Beli je s pozicijskim udarom na d5 osvojil pomembnega kmeta.

Cuderman : Djurković 1:0 (Grünfeldova indijka, 45). Črni je v izenačeni končnici kraljic in raznobarvnih lovcev v veliki časovni stiski spregledal figuro.

Grosek : Kovač prek. v dobljenem položaju za Groseka (kraljeva indijka, 41). V brzoturnirski igri je Grosek osvojil trdnjavo za skakača.

Podkrajšek : Ankerst 0:1 (sicilijanka, 44). Dramatična borba v Najdorfovi sicilijanki. Podkrajšek je v otvoritvi žrtvoval kmeta in Ankerst se je dolgo boril z razvojnimi težavami. V obojestranski časovni stiski je črni osvojil najprej trdnjavo za lovca in takoj zatem še trdnjavo, nakar je v borbi s sekundami z nekaj žrtvami prevedel partijo v končnico trdnjavo proti lovcu ob 3:2 kmetih.

Plavčak : Musil remi (sicilijanka, 49). Plavčak — eden najresnejših kandidatov za prvo mesto je dosegel v partiji z Musilom nadmočen položaj, toda mojstrski kandidat iz Maribora je izkoristil eno samo neoprezno potezo in z žrtvijo trdnjave za skakača in kmeta dosegel z dvema prostima kmetoma v središču ravnotežje.

Planinc : Kržišnik 1:0 (slovanka, 29). Beli je v srednji igri žrtvoval skakača na polju f6, lanskoletni prvak pa je neoprezno dovolil močan napad na njegovo kraljevo krilo. Po velikih zapletih — šele dolgotrajne analize bodo pokazale ali je bila Planinčeva žrtev korektna ali ne — je Kržišnik pred matom ali izgubo kraljice podpisal predajo.

Bajec : Puc remi (Holandska, 22). Po zanimivi borbi v otvoritvi in zamenjavi kraljic sta nasprotnika remizirala s ponavljanjem potez.

Strucl — Ivačič (karokan, 70). Črni je v boljši poziciji neoprezno zamenjal težke figure in Strucl je osvojil kmeta, v končnici močnega skakača proti slabemu lovcu pa še drugega.

Prekinjene partije: Longer — Božičnik 1:0 (brez nadaljevanja), Grosek — Kovač 1:0 (49).

V jutrišnjem drugem kolu bodo igrali Longer : Cuderman, Djurković : Grosek, Kovač : Podkrajšek, Ankerst : Strucl, Ivačič : Plavčak, Musil : Planinc, Kržišnik : Bajec in Božičnik : Puc.

A. PASTERNJAK

Vodi Pongračeva

VRNJAČKA BANJA, 3. avgusta — Rezultati III. kola ženskega šahovskega prvenstva Jugoslavije: Čanji : Agić 1:0, Vujanović : Belamarić 0:1, Koren : Milosavljević 0:1, R. Jovanović : Jocić 0:1, Kureš : Štadler prek. v dobljenem položaju za Štadlerjevo, Piberl : Kovačević prek. v nejasnem položaju, Ljiljak : Nagy prek. v dobljenem položaju za Ljiljakovo.

Prekinjene partije: Čanji — Pongrac 0:1, Belamarić — Bertok 1:0, Piberl — Kovačević remi, Ljiljak — Nagy 1:0, Kureš — Štadler 0:1.

Stanje po III. kolu: Pongrac 3, Belamarić, Jocić in Piberl 2,5, Ljiljak in Štadler 2 (1), Kureš 2, Čanji in Milosavljević 1,5, R. Jovanović 1, Kovačević, Nagy in Vujanović 0,5, Bertok in Koren 0 (1), Agić 0.

M. LJILJAK

Tri točke Rujevića

SMEDEREVSKA PALANKA, 3. avgusta — Rezultati III. kola mladinskega šahovskega prvenstva Jugoslavije: Kostić : Popov remi, Ostojić : Simić prek. v dobljenem položaju za Ostojića, Djukić : Jelen 0:1, Cvetković : Bratko prek. v boljšem položaju za Cvetkovića, Rubinić : Petrović 1:0, Kržišnik : Bogdanov 0:1, Rujević : Ceglar 1:0, Kuzmanović : Ivanović remi.

Stanje po III. kolu: Rujević 3, Rubinić 2 (1), Bratko, Cvetković, Jelen in Popov 1,5 (1), Ivanović, Kuzmanović in Petrović 1,5, Ceglar 1 (1), Bogdanov 1, Ostojić 0,5 (2), Kostić 0,5 (1), Djukić 0,5, Simić 0 (1), Kržišnik 0.

—RK—

Ljubljana za zdaj prva

Prvi del mladinskega vaterpolskega prvenstva SRS

V nadaljevanju mladinskega republiškega prvenstva v vaterpolu so igrali: 3. kolo — Ljubljana : Koper 8:3, Neptun : Triglav 9:0, Ilirija : Renče 3:3; 4. kolo: Triglav : Renče 6:5, Koper : Neptun 10:5, Ljubljana : Ilirija 11:2; 5. kolo: Ilirija : Neptun 3:3, Ljubljana : Renče 9:3, Koper : Triglav 9:0.

Lestvica po prvem kolu:

Ljubljana	5	5	0	0	46:12	10
Koper	5	4	0	1	34:19	8
Neptun	5	2	1	2	27:25	5
Ilirija	5	1	2	2	19:28	4
Triglav	5	1	0	4	13:40	2
Renče	5	0	1	3	17:32	0

Po prikazanih igrah so vaterpolisti Ljubljane zasluženo zasedli prvo mesto, saj so v igri največ plavali in bili kondicijsko najbolje pripravljeni. Največ smisla za kombinatorno igro so pokazali Koprčani, ki pa so prišli na prvenstvo brez svojih najboljših vaterpolistov. Bradaškija je zbolel, Bandelj in Falatov pa sta morala ostati doma zaradi nediscipline. Od ostalih moštev moramo omeniti predvsem celjski Neptun, katerega igralci so še zelo mladi in mnogo obetajo. Drugi del mladinskega prvenstva bo od 1. do 3. septembra v Ljubljani na kopališču Kolezija.

Najboljši strelci: Vošnjak (L) 13, Vuga (K) 11, Zule II (L) 9, Lepetić (N) 8, Plesničar (K) 8.

kD

Državni prvaki v Ljubljani

Drevi ob 20. uri v Tivoliju Slovan — Beograd

Današnje 17. kolo zvezne košarkarske lige bo v veliki meri odločalo o drugem in osmem mestu na prvenstveni lestvici: Olimpija bo v Beogradu poizkušala osvojiti odločilni točki v tekmi z Radničkim, Split pa bi z zmago s Crveno zvezdo na domačem stadionu prešel z devetega na osmo mesto.

Drevi ob 20. uri bo v Tivoliju tekma med državnim prvakom Beogradom in Slovanom, ki bo po poletnem premoru prvič nastopil v kompletni postavi.

● **Kaj pričakujete v tekmi z državnimi prvaki?**

Trener Slovana Wallas: »V Splitu smo igrali brez sedmih standardnih članov prve ekipe! Tokrat bodo nastopili vsi — Samaluk, Peterka, Brišnik, Pesek, Stražar, Sok, Sarić . . .«

Košarkarji Olimpije so odpotovali v Beograd na težko tekmo z Radničkim — ki bi se z dvema točkama rešil izpada — optimistično razpoloženi.

● **Ali bo Olimpija osvojila točki?**

Vital Eiselt: »Moramo zmagati — če želimo osvojiti drugo mesto! Radnički je izgubil zaporedoma pet ali šest tekem. Res je, da letos še nismo zmagali v Beogradu!«

A. P.

ŠPORTNA NAPOVED

Spet naše prvenstvo

V drugem izrednem kolu (čeprav je bilo deset »enic« in le dve »dvojki«) so nagrade znatne. Prva nagrada (12 dobitnikov) znaša 224.841 dinarjev, druga pa 9.368 dinarjev (432 dobitnikov). V 31. kolu so spet na sporedu pari jugoslovanskega nogometnega prvenstva, tako da bo zanimanje za športno napoved nedvomno spet večje.

Partizan — Rijeka 1
Trešnjevka — Sarajevo 1,0
Željezničar — Vardar 1
Vojvodina — Zagreb 1,0
Velež — Radnički 1,0
Hajduk — Beograd 1
Priština — Novi Sad 2
Pobeda — Bor 1,0
Mladost — Radnički (B) 0,2
Čelik — Maribor 0,2
Slavonija — Split 1
Borac — Istra 1

Avstralija : Mehika 4:1

CIUDAD MEXICO, 4. avgusta — Avstralska teniška reprezentanca se je plasirana v finale za Davisov pokal v ameriški coni po zmagi nad Mehiko s 4:1. Stolle je premagal Palafoxa 6:3, 6:3, 6:4, Emerson pa je odpravil Osuno s 6:3, 6:4, 11:9.

Slovenski alpinisti na Svalbardu

Deset vrhov - obilen izkupiček

Za »Delo« piše član odprave Janez Duhovnik

Vse terenske oblike so izginjale v megli in previdno sva morala tipati pred seboj s smučarskimi palicami. Preden sva prišla onkraj področja razpok, sva daleč na vzhodu nekje zagledala dvoje črnih pik — Mikca in Uroša, ki sta se vračala s Queena. Ob pol treh smo bili že vsi pri šotorih. Snežilo je še naprej in čez noč je zapadlo nekaj centimetrov novega snega, toda le v zatišjih, na planem pa ga je razpihal veter.

Čas odhoda v Ny Alesund smo določili na večerne ure v smeri po Kraljevem ledeniku med Garwoodom in Mt. Colette. Tu smo namreč videli z vrhov, da se ob srednji moreni vleče pas skoraj do konca področja razpok. Od daleč je bil led videti gladek in brez razpok.

Z ne dosti lažjimi sanmi kakor navzgor smo potem odsmučali po ledeniku navzdol; šlo je sijajno, dokler se od daleč zglajena snežna proga ni spremenila v silno globoko razoran ledenik, posut s celimi bloki skalovja. Bili smo prav tam, kjer se med Pretenderjem in Garwoodom spušča na Kraljevi ledenik drug stranski, a ne preveč strm in razrvan ledenik. Po njem smo se povzeli na kakih 200 m višje sedlo. Iz karte smo razbrali, da je nasprotna stran tudi sorazmerno položna, toda prišli smo na vrh strmega gruščnatega korita, po katerem smo nato po vrveh spuščali sani spet na Kraljevi ledenik. Preko obrobnega potočka in majhnega klanca smo spravili sani na gladek del ledenika.

Tu so naju z Markom začele peči oči. Sprva sva mislila, da je to zaradi močnega vetra, toda pozneje sva se zavedla, da naju je napadla snežna slepota. Bilo je čedalje slabše in zadnje kilometre pred Ny Alesundom sva na pol premižala.

Pot je vendarle vodila hitro navzdol, dokler nismo prišli do serakov, kjer smo se morali umakniti v levo na obkrajno moreno. Sprva je šlo malo gor in dol, nato pa smo po dolinici, po kateri teče umazan potok, prišli prav do morja. Spotoma smo pri prehodu čez potok zašli v hudo zadrego s sanmi, ki so padle vanj.

Po slabem ledu smo pozneje prečkali majhen zalivček in prišli spet do galebjih gnezdišč, kjer smo še našli staro gaz ter po njej v mehkem in južnem snegu in čez več potokov, po katerih smo morali s smučmi do kolen bresti vodo, prispeli do Ny Alesunda. Oči so me že močno pekle. Zdaj vem še bolj, kakor kdaj koli prej, da brez naočnikov ne smeš hoditi po snegu, pa čeprav ugotavlja kdor koli, da snežne slepote na Svalbardu ni staknil nihče. Lastna izkušnja je pač tudi tod najboljša.

To pot kmo v 14 urah prehodili 40 km in prišli do spoznanja, da je pohod s sanmi v 100 km zračne črte oddaljeni Magdalenski zaliv praktično neizvedljiv. Za tako pot bi potrebovali več časa, kolikor bi ga lahko imeli nato za hojo po gorah.

Z izkupičkom odprave smo bili vsi zadovoljni, saj smo bili vsega skupaj na desetih vrhovih. To smo seveda proslavili, kakor se spodobi: praznili smo konzerve češpljevega kompota, da bi nas bil gotovo vesel, kdor bi nas bil lahko gledal pri tej proslavi.

(Se nadaljuje)

POČITEK SE JE PRILEGEL — navzlic večnemu snegu in ledu na visoki planoti . . .

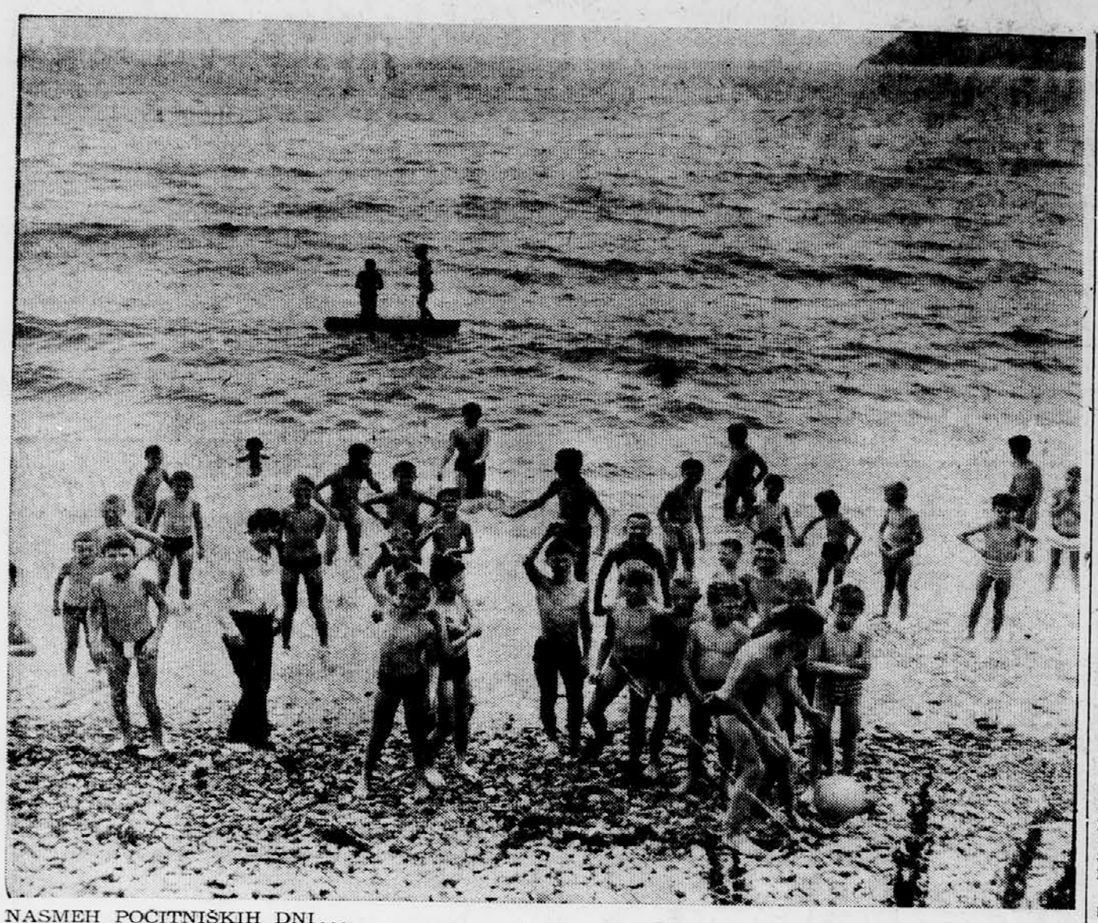

NASMEH POČITNIŠKIH DNI...

Varčna uporaba toka v gospodinjstvih

Veliko je možnosti za varčevanje z električnim tokom

Pomanjkanje električne energije je pri nas zelo akutno. Res je, da se je proizvodnja močno povečala, toda še bolj je narasla poraba. Tudi v gospodinjstvo si je elektrika močno utrla pot. Skoraj ni gospodinjstva, kjer ne bi bilo vsaj nekaj električnih aparatov. V modernih stanovanjih so mnoge kuhinje povsem elektrificirane. Zato vsaka omejitev elektrike najbolj prizadene prav taka gospodinjstva.

Elektroenergetska skupnost preko tiska opozarja na varčevanje z električnim tokom. Ne samo v industriji tudi v naših gospodinjstvih bi lahko prihranili precej toka zaradi česar ne bi bili prav nič prikrajšani, pač pa bi imeli le korist, saj bi prihranili na denarnici.

Začnimo pri električnem kuhalniku, ki je v gospodinjstvu najbolj pogosten. Največji razsipnik toka je kuhalnik starinske izvedbe, ki nima regulacijskega stikala. Iz prakse vemo, da so ti kuhalniki najslabše vzdrževani, ker jih je praktično nemogoče ščititi pred škodljivimi vplivi. Prekipevanje raznih jedil in vode ne kvari samo spirale, marveč tudi šamotne vložke, ki pokajo in se nagnejo. Med njimi in dnom lonca nastane zračna blazina, ki je slab prevodnik toka. Za segrevanje porabimo več toka, kot bi ga bilo potrebno pri zaprti izvedbi kuhalnika. Starinski kuhalnik močno oksidira tudi na svornikih zaradi tako imenovane elektrokorozije in oksidacije, ki se pojavljata pri prekipevanju tekočin in zaradi drugih vzrokov. Kuhalnik ocvetea, na prehodu med spiralo in svornikom nastajajo iskre, zaradi česar gre v izgubo precej toka in kuhalnik greje slabše. Najbolj neprimerni pa so kuhalniki ročne izdelave, ki bi jih bilo treba prepovedati.

Mnogo boljši so kuhalniki zaprte izdelave z litoželezno ploščo, o katerih marsikdo zmotno meni, da porabijo več toka. Res je, da je treba tak kuhalnik delj časa greti, toda v šamotni oblogi spiral se zadrži toplota, ki jo kuhalnik oddaja tudi še potem, ko smo ga odklopili. Če pa ima še regulacijsko stikalo, s katerim uravnavamo moč gretja v treh ali šestih stopnjah, je gospodarnost kuhalnika še večja.

K dobremu kuhalniku spadajo obvezno tudi dobre vrvice. Navadno uporabljamo vrvice, ki imajo majhen presek žic. Taki kabli so neprikladni, ker se med uporabo grejejo in trošijo del toka, ki bi sicer grel kuhalnik. Za kuhalnik na dve plošči uporabljamo praviloma kable z najmanj 1,5 kvadrat. milimetra preseka, če je dovod kratek, sicer pa 2,5 kvadratnega milimetra preseka.

Posebno vprašanje pa so štedilniki. V zadnjem času se je pri nas razpasla navada, da priključujemo električni štedilnik, ki je grajen za trifazni tok, na eno fazo. To pa je vseskozi zgrešeno. Za priključno moč štedilnika, ki se giblje od 5,5 kW do 8kW je potreben najmanjši presek dovoda 4 kvadratne milimetre, ker sicer nastane občutni padec napetosti v dovodu, ki se močno pozna pri porabi toka. Primerjal sem razliko med enofaznim in trifaznim priključkom in ugotovil, da pri enofaznem priključku porabi štedilnik skoraj 20% toka več.

Električno ogrevanje prostorov je splošno zelo drago in verjetno ni ekonomično. Toda od grelcev se še najbolj obnesejo električni radiatorji polnjeni z oljem, ki akumulirajo precej toplote. Tudi razni kaloriferji, ki razpršujejo topli zrak, so kar dobri, le da porabijo precej toka. Klasičnih pečic se bomo, če bo kriza z elektriko trajala še prihodnjo zimo, raje odrekli, ker niso ekonomične, se rade kvarijo in tudi na vezju so česte napake, ki povečajo porabo že tako slabo izkoriščenega toka. Infra pečice, zlasti one s sevniki, so boljše.

Radijski sprejemniki, televizorji, hladilniki, mešalci itd. so aparati, ki sicer niso hudi uporabniki toka in pri normalni uporabi ne pomenijo posebne obremenitve. Vendar se da tudi tu prihraniti. Radijski sprejemnik ima na primer 50 W priključne moči. V Jugoslaviji imamo približno en milijon sprejemnikov. Če bi bili ti vsak dan odprti eno uro manj, bi to pomenilo, 50 milijonov kWh. To pa je energija, ki bi lahko poganjala strugarno s 50 stružnicami približno 327 ur! Mi pa imamo odprt radijski sprejemnik tudi po ves dan, ne da bi poslušali oddaje ali pa — kolikokrat pustimo v stanovanju ali na stopnišču goreti luč brez potrebe! Tudi tu so lepi prihranki toka.

Največje možnosti za varčevanje električnega toka so v nočnih urah. Tedaj je električno omrežje razmeroma slabo obremenjeno. Ker pretočne (Dravske) elektrarne ne morejo zadrževati vso noč vode, ampak jo puščajo odtekati, je v tem času energije vedno dovolj. Marsikatero domače delo se da opraviti pozno zvečer. Na razpolago je dovolj dvotarifnih števcev in stikalnih ur. Kot vemo, je električni tok v nočnih urah cenejši. Vzemimo na primer kopanje. Izpraznite bojler ob 21 uri. Ura preklopi tok na nočno tarifo in voda v bojlerju se ogreje za 60 % ceneje. Prav tako se da urediti tudi vsa tista dela, pri katerih se uporabi veliko toka. Če se delo zavleče pozno v noč, se ga ali lotite ob sobotah, ali pa lezite popoldan k počitku. S takim razporedom dela boste koristili sebi, ker prihranite denar, in skupnosti, ki ji ne odtegujete energije v najbolj kritičnih urah.

Z navedenimi primeri še zdaleč niso izčrpane vse možnosti za varčevanje s tokom. Vendar pa že iz tega lahko povzamemo: naša gospodinjstva bi lahko dala precej toka industriji, ne da bi bila pri tem kaj prikrajšana. Pa tudi v industriji bi se lahko precej prihranilo, saj marsikje gospodarijo s tokom zelo razsipno.

MAKS PLOHL

POTROŠNIKOV VODIČ

Še enkrat o ekonom loncu

Vsem zaposlenim ženam primanjkuje časa. Zato stalno jadikujejo kako naj skuham dobro kosilo za svojo družino, ko imam na razpolago samo eno uro? —

Ekonom lonec je že zelo razširjen. Največkrat ga uporabljamo za kuhanje jedi, ki rabijo dolgo časa, da se zmehčajo oziroma skuhajo, kot so juha, suh fižol, enolončnice. Malokatera gospodinja pa se je navadila kuhati v ekonomu kompletno kosilo s pomočjo vloženih posod. K priboru ekonom lonca spadajo namreč tudi tri vložene posode: ena preluknjana in dve nepreluknjani ter razdelilni križ. Z njegovo pomočjo lahko pripravljate v ekonomu kompletno kosilo. Jedila z različno dolgim časom kuhanja boste skuhali istočasno. Ker se jedi kuhajo pod pritiskom se prepreči prevzem okusa različnih vrst jedi. Čas kuhanja v vložnih posodah se ravna vedno po jedi, ki potrebuje najdaljši čas.

Za lažjo orientacijo navajam dva kompletna obroka. Številke pomenijo posode: 1. dno ekonom lonca, 2. nepreluknjani vložek in 3. preluknjan vložek. Kot kaže bomo uporabljali kar dno lonca. Med jed, ki se bo tam pripravljala, bomo dali razdelilni križ, ki bo služil kot nosilec ostalih dveh vložnih posod.

— Zelenjavna juha, telečja pečenka z rižem.

1. telečja pečenka: v dnu lonca razgrejete maščobo, teletino razrežite na približno 2 cm debele kose in jo na razgreti maščobi opečite. Zalijte s skodelico vode in malo solite.

2. zelenjavna juha in

3. riž. Na skodelico riža dajte skodelico vode, dodajte čebulo, sol in maščobo.

Čas kuhanja je deset minut.

— Goveji golaž, polenta

1. za goveji golaž opražite v loncu čebulo, dodajte zrezano meso in nekaj minut skupaj pražite. Osolite, dodajte malo paprike, paradižnik, kumino in zdrobljen česen. Takoj posipajte z moko in zalijte z malo vode (za 1/2 kg mesa 1/4 litra vode).

2. polenta: skodelico koruznega zdroba, 2 skodelici moke, 1 veliko žlico masti in sol.

Čas kuhanja je 15 minut.

In še koristna in zanimiva možnost uporabe vložnih posod. S pomočjo lonca in vložnih posod lahko pogrejete že gotova jedila. Ogrela jih bo sopara in zato bodo imele jedi okus kot sveže pripravljene in ne bodo izgubile na volumnu. Najprej poskusite z nadevanimi paprikami, in prepričali se boste, da to drži.

M. L.

„Tega vam ne dovolim"

(Podobnost s prodajalko kakšne ljubljanske trgovine pohištva ni slučajna.)

Ulica je bila polna vrveža pred popoldanskim pričetkom poslovanja trgovin. Ko je veža prodajalne ob peti uri popoldne sprejela kupce s svojim mirom in hladom, je ta vplival vprav dobrodejno; prav tako tudi svojstven vonj po lesu in pogled na lepe garniture pohištva.

Vsakdo, ki je vstopil, je menil, da bo tu našel tisto, kar namerava kupiti. Posamezniki so se odločili za nakup — ali pa tudi le ogled — stanovanjskega pohištva, drugi za pisarniško opremo. Vsi pa so hoteli od prodajalke pojasnila, včasih kar preveč podrobna.

»Boste dobili razen razstavljenih še kakšne spalnice?«

»Imate samo te dnevne sobe?«

»S čim so polnjeni posteljni vložki?«

Čeprav je prodajalka dajala zadovoljiva pojasnila, pa so kupce vendarle zbadali v ušesa takile odgovori:

»Ne vem, kdaj bom dobila novo pošiljko.«

»Danes bom dobila še dve kompletni spalnici.«

»Poslali mi bodo še eno samsko sobo.«

Kupca — verjetno dva izmed tistih, ki sta imela trden namen, vnovčiti čeke, — sta naprosila mlajšega prodajalca, da jima je razstavil psiho in nočno omarico. Ustregel je njuni želji, s tem pa posegel v delokrog prodajalke, ki jo je to močno ogorčilo.

»Tega vam ne dovolim!« je glasno oštevala prodajalca in kupca. »Kam pa bi prišla, če bi mi vsakdo jemal kose pohištva narazen? Kako naj jih spet tako lepo zapakiram? Kaj bom naredila, če boste pokvarili furnir? Kako naj upoštevam reklamacijo?!«

Vse v edninі. Vse v prvi osebi.

Prodajalec je kose pohištva previdno spet zložil, se opravičil prodajalki in kupcema. Slednjega pa je žena že potegnila za rokav in brez jeze rekla:

»Pojdiva! Ne bom več poslušala prodajalke, ki misli in govori, kot da je vse njeno . . .«

Kupca sta odšla. Čeke sta vnovčila drugod.

Sta bila edina, ki ju je odbilo — za današnje dni — tako nenavadno prodajanje?

ZALKA GUZEJ

DAŠA PIŠE IN RIŠE ZA VAS

Pred novico: »Hči ali sin?«

Včasih je bilo tako, da je novico o novem rojstvu prej povedala obleka kot pa zašepetano sporočilo. Sedaj obleka bodočih mamic spada med obleke kot jih imamo vse. Dvodelne obleke: krilo in komaj opazno oprijeta jopica so pač resnično praktični modeli. Večinoma nas lahko te obleke spremljajo vsaj sedem mesecev, marsikatero pa tudi pred vrata porodnišnice. Seveda je krilo krojeno tako, da ga je mogoče v pasu neopazno širiti, jopica ima tudi malce bolj raven kroj kot pa ga zahteva sedanja moda. Sicer pa se nič ne izpremeni. Premišljeno pazimo samo na to, da dokaj enostavnemu modelu damo poudarek nekje ob obrazu, morda pri izrezu rokavov, izognemo pa se vsem poudarkom v višini pasu.

Večkrat slišimo mnenje, da naj bo obleka bodočih mamic le enobarvna. Res je, da je enobarvno blago v splošnem najbolj primerno, v vročih poletnih dneh pa je prav primerno enobarvno blago težko najti. Brez skrbi se zato lahko odločimo tudi za drobnovzorčasto tkanino, nežnih pastelnih barv. Izogibamo se samo črt in velikih, vpadljivih vzorcev.

Umirjen vzorec, izbrana nevsiljiva barva in enostaven kroj, dajejo modelu eleganco. Ne zapravimo je s slabo izbranimi dodatki ali pa z malomarnostjo, skrito pod besede. »Za ta čas bo že dobro«. Mlada mamica mora ostati ljubka in privlačna prav ves čas. Čeprav so njene misli usmerjene k opremi pričakovanega malega bitja, ji vsaj bodoči mladi oče ne bo znal oprostiti zanemarjenosti in nezainteresiranosti do nje same. In tega se mora mlada mamica kar zavedati, kajti mlada mati je ponavadi tudi mlada soproga in za moža je hiter prehod od zapeljive deklice iz sestankov v Tivoliju pa do površno oblečene mlade žene, huda preizkušnja, ki se ne konča vedno najbolj srečno.

Dvodelne obleke, ki jih oblačimo preko glave, so najbolj primerne za večino mladih mamic. Tudi primerno krojenim hlačam in malce daljši bluzici se mladi mamici ni treba odreči. Za čas pred planiranim rojstvom pa so še vedno dobrodošle plisirane obleke, ki jih težko pogrešajo tiste bodoče mamice, ki nameravajo imeti največjega in najmočnejšega dojenčka.

Draga Marija!

Tudi jaz si ne morem kaj, da Ti ne bi pisala, čeprav se vsak dan vidiva, ko prideš po kruh in mleko. No, sedaj si na dopustu, jez bom šla prihodnji mesec. V pismu Katarini vprašuješ, kako pri njih prodajajo kruh, ali ga tehtajo ali ne?

Jaz ga ne, ne cele štruce, še manj pa, ko štruco prerežem. Kruh prejmem že ob petih zjutraj, ko Ti še sladko spiš. Na dobavnici so napisane količine v kilogramih: črni kruh toliko, beli toliko, masleni kruh toliko, rženi . . ., pečivo pa po kosih — žemlje, makovke, rogljički, bige.

Kadar prideš in Ti prerežem kilsko štruco na polovico, in to res »na oko«, Ti dam možnost izbire. Tudi Ti vzameš »na oko« katerokoli polovico hočeš. Tudi tisto, ki jo prerežem na pol, da postrežem stranke s četrt kilograma kruha, dam na izbiro.

Sama veš, kakšen drenj je zjutraj pred pultom. Vsem se mudi, zato hitim, kolikor morem. Če bi kruh tehtala, bi morale stranke več časa čakati. Večkrat si odšla, ne da bi Te bila postregla, ker je bilo pred Teboj toliko ljudi.

Ali nisi opazila, da ko prerežem štruco, zaračunam oba kosa enako, tako da dobim vsoto, ki odgovarja ceni kilograma kruha. Nekoč sem Ti na zahtevo stehtala polovico, bilo je je 54 dkg. Ko sem Ti hotela zaračunati štiri dkg več, si raje vzela manjšo polovico za polkilsko ceno.

Kako in na kakšen način naj bi zaslužila pri kruhu? Ali se Ti zdi, da pri tehtanju 200 kg kruha lahko pritehtam kakšen kilogram? Vem, da ne gledaš vedno na kazalec tehtnice. Ali misliš, da bi zato Tebi ali komu drugemu lahko zaračunala kakšno deko več?

Ko bodo peki pekli polkilske in četrtkilske štruce in le-te zavili v ustrezni papir, bo vseh nevšečnosti konec. Tudi jaz si bom oddahnila.

Imela bom manj dela in še več strank bom lahko postregla . . . Pa brez zamere!

Pozdravlja Te prodajalka
Rozalija

Vsebina kovčka za dopust

Kovček za potovanje na dopust si lahko pripravite na več načinov: ali brez izbire in reda zmečete vanj vse, kar vam pride pod roke na krožnem obhodu po stanovanju — ali ste že teden prej skrbno sestavili seznam z vodilnim motivom: *ne pozabiti!* —

ali pa dopustite, da boste tako ali tako pozabili polovico reči in vzamete zato s seboj obilnejšo denarnico.

Za lepe počitnice sicer ni važno, ali vzamete s seboj modro ali belo obleko (ali obe), rdečo ali rumeno jopico; važno je, da pozabite doma nerešene probleme in druge skrbi.

Kovček naj ne bo prevelik. Lažje prenašamo dva manjša kovčka kot enega velikega in težkega. Če greste z družino na dopust, pakirajte opremo za skupno uporabo v en kovček ali torbo.

In zdaj primerjajte vsebino našega kovčka s svojim spiskom in po volji ali izkušnjah dopolnite:

Higiena in lepota:

zanjo: zobna krtačka in pasta, glavnik in krtača za lase, lak za lase in nekaj sponk, umivalna goba ali vrečka, milo, brisači, krema za roke, krema za sončenje, kolonjska voda, pribor za manikuro;

zanj: brivski aparat (iz previdnosti čopič, milo), krema in vodica za britje, goba ali vrečka za umivanje, milo, zobna krtačka in pasta, glavnik in krtača za lase, krema za sončenje, pribor za manikuro;

za oba: sredstvo proti pikom, papirnati robci, toaletni papir, talkpuder, tablete proti bolečinam, obveze, šivalni pribor, nož z raznimi rezili in odpirači, košček vrvice in ščipalke, sredstvo za čiščenje madežev, krtača za obleko, čistilni pribor za čevlje.

Obleka za pot:

zanjo: lahek komplet, ev. lahek plašč, naglavna ruta in ovratna ruta, udobni čevlji, rokavice;

zanj: hlače in suknjič, ev. volnena vesta, dežni plašč, udobni čevlji, rokavice.

V kovček:

zanjo: poletne obleke, bluze, jope — odvisno od cilja, lahki čevlji, perilo, pižama ali spalna srajca, robci, brisače, nogavice, lahek pulover, vsaj dva para kopalk, kopalni plašč, obleka za plažo, dežni plašč ali dežnik;

zanj: srajce, majice, spodnje hlače, kratke hlače, nogavice, robci, kravata, kopalke, brisača, lahek pulover, sandale, kopalni plašč;

za hobby: fotoaparat s priborom, blok za skiciranje, svinčnik, barve, razni vodiči in specialke, knjige, igralne karte;

v dosegu: svinčnik in nalivno pero, blok, sončna očala.

Če gredo z vami otroci, mislite na to, da jim samo žoga ne bo dovolj za ves dan!

Če vas rado zebe, vzemite s seboj debelejši pulover.

In ne pozabite na denarnico z denarjem ali poštno hranilno knjižico, osebno izkaznico, vozovnico in potrdilo o rezervaciji oziroma plačani akontaciji.

Včasih pride prav tudi baterija.

I. M.

Program demonstracij na stalni razstavi Dom in elektrika

Četrtek, 6. avg., ob 9. uri: Demonstracija kuhanja v pečici električnega štedilnika

ob 17. uri: Priprava osvežilnih sadnih sokov z električno sadno centrifugo in hladilnikom.

Petek, 7. avg., ob 9. uri: Pokušnja Delamarisovih sladoledov in pudingov

ob 17. uri: Demonstracija različnih načinov konzerviranja sadja in zelenjave.

Torek, 11. avg., ob 17. uri: Okvare električnih bojlerjev.

KOTIČEK ZA GOBARJE

Novi predpisi o prodaji gob

Letošnji zvezni uradni list št. 27 prinaša v novem pravilniku o kakovosti sadja, zelenjave in gob tudi nekaj novih predpisov o kakovosti gob. Ker je treba pri prodaji gob ta pravila upoštevati je prav, da tako tisti, ki gobe prodajajo kakor tudi tisti, ki jih kupujejo, zanje vedo in se po njih ravnajo.

Pravilnik ne dela razlike med samorastnimi gobami in gojenimi gobami. Važna pri tem je določba, da gobe ne smejo biti odtrgane prej kot štiriindvajset ur preden so prišle v promet. S tem je jasno povedano, da gobe ne smejo biti predolgo odtrgane in bi se vsled tega lahko že pričele kvariti.

Po kakovosti loči pravilnik sveže gobe v dve vrsti: prvo in drugo. Gobe prve vrste morajo biti cele, očiščene prsti, listja, vejic in druge nesnage. Izenačene morajo biti po velikosti, barvi in obliki. Ne smejo biti mehke, namreč čvrste. Pravilnik tudi omenja, da morajo biti gobe brez štora, razen nekaterih vrst. Tu pa bo verjetno pomota pri opisu, ker so koceni — štori tudi užitni del gobe. Pri gobah prve vrste ne sme biti več kot pet odstotkov zmečkanih gob in pokvarjenih zaradi škodljivcev in bolezni torej črvivih; do deset odstotkov pa je lahko tudi gob z manj čvrstim tkivom, mehkih.

Gobe druge vrste so lahko nekoliko slabše — smejo imeti le do deset odstotkov zmečkanih in črvivih ali drugače pokvarjenih delov, lahko je tudi do dvajset odstotkov takih, z manj čvrstim tkivom, mehkih.

Gob, ki so bolj poškodovane, mehke ali črvive ni dovoljeno prodajati. Prav tako ni dovoljeno prodajati že mehkih, starih gob. Sveže gobe je dovoljeno prodajati le na za to določenih prodajnih prostorih. To je razumljivo, saj je le na ta način možna kontrola ne samo kakovosti, namreč tudi takih gob, ki bi lahko škodovale zdravju.

Po pravilniku je treba sveže gobe označiti z vrsto in kakovostjo. Tako potrošniki ne bodo v dvomih, kakšne vrste gob kupujejo oziroma prodajajo in tudi ne v dvomih o njihovih kvaltieti.

Z gobami imamo vsako leto več slabih izkušenj. Večina primerov lažjih zastrupitev je zaradi uživanja starih pokvarjenih gob. Zato je razumljivo, da pravilnik še posebej poudarja, da morajo biti gobe trde in zdrave.

Pravilnik vsebuje tudi določilo o suhih gobah, toda o tem v enem izmed prihodnjih sestankov.

MRJAK

GOBARICE NA LJUBLJANSKEM TRGU — Se bodo ravnale po novem pravilniku?

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE
»GRADIS« — LJUBLJANA
sprejme
na počitniško prakso študenta II. stopnje FAGG – oddelka za arhitekturo
Interesenti naj se zglase v kadrovskem oddelku centrale podjetja, KORYTKOVA ULICA ŠTEV. 2.
Nastop prakse TAKOJ.
7498

Razpisna komisija pri
Kmetijski zadrugi Slov. Konjice
za razpis mesta direktorja delovne organizacije po členu 78. Temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Ur. list SFRJ, štev. 15-64)
razpisujemo mesto
DIREKTORJA
delovne organizacije Kmetijske zadruge Slovenske Konjice
POGOJI:
a) agronomska fakulteta z najmanj 5-letno prakso v kmetijstvu
b) kmetijska srednja šola z najmanj 7-letno prakso v kmetijstvu
Razen navedenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še splošne pogoje po zakonu o delovnih razmerjih.
Prijave na razpis naslovite na Kmetijsko zadrugo — Slovenske Konjice najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa.
Razpis ostane v veljavi do zasedbe delovnega mesta.
7495

VIŠJA TEHNIŠKA ŠOLA V MARIBORU
RAZPISUJE
PO 186. ČLENU SVOJEGA STATUTA
stalna delovna mesta
za naslednje predmete na svojih oddelkih za strojništvo (S), elektrotehniko (E), gradbeništvo (G), kemijo (K) in tekstil (T):

I. PROFESORJI ali PREDAVATELJI
1. matematika
2. mehanika
3. mehanska tehnologija (S, E, T)
4. ventilatorji in kompresorji (S)
5. pogonski in delovni stroji (S)
6. toplotni stroji (S)
7. motorji z notranjim zgorevanjem (S)
8. tehnološka priprava (S)
9. metalurgija varjenja (S)
10. varjenje konstrukcij (S)
11. električni varilni stroji in naprave (S)
12. splošne električne meritve (E)
13. tehnologija gradbene produkcije (G)
14. tekstilne surovine (T)
15. tekstilne preiskave (T)
16. kompozicija tkanin (T)
17. tehnologija predenja (T)
18. tehnologija tkanja (T)
19. tekstilno obratoslovje (T)

II. ASISTENTI
1. matematika
2. mehanika
3. strojno risanje (S)
4. strojni elementi (S)
5. tehnologija varjenja (S)
6. splošne električne meritve (E)
7. meritve na električnih strojih (E)
8. gradbene konstrukcije (G)
9. raziskava materialov in konstrukcij (laboratorij, G)
10. mehanika tal (laboratorij, G)
11. analitska kemija (K)
12. osnove splošne kemijske tehnike (K)
13. tekstilne surovine in preiskave (T)

Kandidati za delovna mesta profesorjev in predavateljev morajo imeti fakultetno izobrazbo II. stopnje, sposobnost za pedagoško in raziskovalno delo ter ustrezno prakso oz. strokovna dela. Kandidati za delovna mesta asistentov morajo imeti fakultetno izobrazbo II. stopnje, nagnjenost k pedagoškemu in raziskovalnemu delu ter vsaj krajšo prakso. Vloge s priloženim izčrpnim življenjepisom in podatki o dosedanji dejavnosti naj kandidati pošljejo tajništvu Višje tehniške šole, Maribor, Smetanova 18.

Sprejetim kandidatom bo omogočen študij III. stopnje in strokovno-izpopolnjevanje.

Na razpolago je nekaj stanovanj v letošnjem, nekaj pa v prihodnjem letu.

Razpis velja do zasedbe posameznih delovnih mest.

7502

Tisoč snopov žita v ognju

V vasi pri Boru je požar povzročil za več milijonov din škode

BOR, avgusta. Noč med 29. in 30. julijem bo ostala še dolgo v spominu vsem prebivalcem vasi Rgotine v borski občini. Na posestvu marljivega kmeta Vidoja Žikića je namreč nastal 29. julija ponoči požar. Žikić se je v tem času zdravil v Boru.

Komandir poklicnega gasilskega društva rudnika bakra v Boru Stojan Ljubić pripoveduje, da je začelo goreti enonadstropno poslopje, ki so del njegovega pritličja uporabljali kot stajo za govejo živino in drobnico ter za perutnino in zajce, drugi del pa kot klet za vino in žganje. Nadstropje pa je bilo polno sena in suhe detelje. V bližini so imeli zloženih na kupu tisoč snopov pravkar požete pšenice in ječmena. Požar je kmalu zajel tudi žito. Iz sna prebujeni vaščani so prihiteli gasit, bili pa so tako zbegani, da niso ukrenili ničesar, dokler niso prispeli gasilci.

Gasilci pa so zelo dobro izpolnili svojo nalogo. Čeprav je Zaječar oddaljen od Rgotine kakih 15, Bor pa 25 km, so prihiteli gasilci iz Zaječara že v desetih minutah, iz Bora pa v pičli pol uri. Poslopje je bilo tedaj že v plamenih in žita seveda niso mogli več rešiti. Pač pa so preprečili mnogo večjo nesrečo, ki bi bila nastala, da niso tako hitro prispela in tako uspešno gasili požar. V neposredni bližini stoje namreč tri kmečke hiše, pa tudi druge hiše stoje tako na gosto, da bi bil požar prav lahko zajel vso vas. Toda gasilci so takoj po prihodu z močnimi curki vode preprečili, da se požar ni razširil.

Hkrati se je na drugi strani začel hud boj z ognjem. Eni gasilci so si prizadevali požar omejiti, drugi pa so reševali iz gorečega poslopja živino, perutnino in zajce. Iz njega so še pravočasno odnesli tudi več sto litrov vina in žganja. Gasilcem so pomagali tudi vaščani in uslužbenci borskega rudnika. Gasili so do sedmih zjutraj. Škodo cenijo na dva milijona dinarjev. Oblasti so uvedle preiskavo, da ugotove, kako je nastal požar.

V. RASPOPOVIĆ

Srečne številke

V 31. kolu Lota so bile izžrebane naslednje številke: 6, 14, 21, 22, 27, 38 in dodatna 5.

KOVINSKO PODJETJE

KLIMA — CELJE

sprejme v delovno razmerje

več kvalificiranih ključavničarjev kovinostrugarjev ter polkvalificiranih ključavničarjev in kovinostrugarjev

Kandidati naj se zglase osebno, ali pošljejo pismeno ponudbo splošnemu sektorju Kovinskega podjetja KLIMA — CELJE, Vodnikova ulica št. 6. Osebni dohodek se izplačuje po pravilniku o osebnih dohodkih podjetja. 7499

Vlom in požar v Mariboru

MARIBOR, 4. avgusta — Ponoči je neznani storilec vlomil v poslovalnico mariborske mlekarne v naselju Greenwich na Pobrežju. Pri tem je razbil zid okrog vzidane železne blagajne in jo nasilno odprl. Odnesel je blizu 300.000 din, nekaj jestvin in pijače. Čudno je, da čuvaj na bližnjem gradbišču ropota ni slišal. Organi TNZ so uvedli preiskavo.

Davi ob 0.45 uri je izbruhnil požar pri posestniku Avgustu Kozarju v Razvanju št. 18 pri Mariboru. Zgorelo je okrog 20 ton sena, slamoreznica, mlatilnica in razno kmečko orodje. Škode je najmanj za 4 milijone din. Komisija tajništva za notranje zadeve v Mariboru raziskuje vzrok požara. K.

Zaradi prehitevanja nesreča

JESENICE, 4. avgusta — Na Cesti maršala Tita na Jesenicah sta se včeraj zaletela osebni avto, voznik Nikolaos Mastrogiannis, in motorno kolo, ki ga je vozil Vinko Legat. Osebni avtomobil je vozil z Bleda proti Kranjski gori. Ko je prehiteval dve drugi vozili, mu je nasproti pripeljal motorist, ki se je vanj zaletel. Motorista, ki je bil hudo poškodovan, so odpeljali v jeseniško bolnišnico. Materialne škode je za pol milijona dinarjev.

LJUBLJANA, 4. avgusta — Včeraj ob 20.50 je s ceste iz Mednega proti Ljubljani zdrsnil v obcestni jarek osebni avtomobil, voznik Anton Florjančič. Voznik je zaradi prevelike hitrosti zaviral, zaradi česar ga je vrglo s ceste. Na vozilu bo za 450 tisoč dinarjev popravil.

Ob pašniku izgubil življenje

SMEDEREVO — V ponedeljek popoldne okrog 15. ure je na avto cesti v vasi Umčari izgubil življenje 10-letni Živorad Milenković. Vanj je zavozil Nikola Paraskelopulos, ki je šofiral avto znamke »renault«. Dečka je tako hudo poškodoval, da je že čez nekaj minut izdihnil. Kdo je zakrivil nesrečo, še ni znano. Očividci pripovedujejo, da je mali Živorad pasel ob cesti živino. V trenutku, ko je stopil na cesto, se je znašel pod avtom, s katerim se je tuji državljan Paraskelopulos s svojo ženo peljal iz Münchna proti Atenam. Preiskovalni sodnik Milan Djordjević je odvzel Paraskelopulosu šofersko izkaznico in mu prepovedal do konca preiskave zapustiti Smederevo. Ž. PAUNOVIĆ

(Večernje novosti)

Na poti v porodnišnico doživela prometno nesrečo

Zdravniki upajo, da bosta mati in otrok ostala živa

Zato so porodnico poslali v porodnišnico titovoužiške bolnišnice. Ker pa šoferja iz doma zdravja ni bilo doma, je avtomobil nujne pomoči šofiral zdravniški pomočnik Dobrivoje Bondžulić. Imel je amatersko dovoljenje za vožnjo. S porodnico je sedel v avtomobilu njen mož Gvozden.

S hitrostjo nad 80 km na uro je avto odpeljal proti Titovemu Užicu. Zaradi prenagle vožnje, spolzke ceste in neizkušenega šoferja pa je avto pri vasi Uzići zdrsnil s ceste, se štirikrat prevrnil po klancu in obležal na travniku ob cesti. Nevarno sta bila poškodovana Jelena Nikolić in zdravniški pomočnik Dobrivoje Bondžulić, Jelenin mož Gvozden pa je bil samo lahko ranjen.

Ponesrečence so takoj odpeljali v titovoužiško bolnišnico. Toda v transformator v Sevojnu je treščilo in vse mesto z bolnišnico vred je bilo v temi. Nevarno poškodovani porodnici niso mogli dati zdravniške pomoči in takoj so jo prepeljali v čačansko bolnišnico. Tam so ugotovili, da ima zlomljeno ključnico ter poškodovano hrbtenico in lobanjo. Zdravniki pa vendar upajo, da bosta mati in otrok ostala pri življenju.

B. MARJANOVIĆ (»Politika«)

Nesreči dveh otrok

DRAVOGRAD, 4. avgusta — Včeraj ob 18.30 uri je na Mariborski cesti v Dravogradu italijanski državljan Francesco Trampuž z osebnim avtomobilom podrl 5-letnega Milana Ratkoviča iz Slovenjega Gradca. Otrok je nenadoma skočil pred avto, tako da ga je podrl. Otrok se je laže poškodoval. Odpeljali so ga v slovenjgraško bolnišnico.

KOPER, 4. avgusta — Včeraj ob 11.10 je na Cankarjevi ulici v Kopru osebni avto, ki ga je vozil Milivoje Stanković, podrl dveletno Danijelo Jerman. Otrok je iznenada skočil pred avto, tako da voznik ni mogel preprečiti trčenja. Danijela se je k sreči le laže poškodovala.

Nesreča nemških turistov na Jadranski magistrali

REKA, 4. avgusta (Tanjug) — Na Jadranski magistrali, med Senjem in Karlobagom, je prišlo do težkega trčenja dveh avtomobilov s turisti iz Zahodne Nemčije. Pet oseb je težje ranjenih, dve pa laže. Avtomobila sta popolnoma uničena. Ranjene so prepeljali v reško bolnišnico.

Avtomobilist zavozil med kamion in kolo

BAČKA TOPOLA, 4. avgusta (Tanjug) — Sinoči okrog 20. ure je na mednarodni avto-cesti Beograd—Budimpešta blizu Bačke Topole potniški avto znamke »volkswagen« nemške registracije zavozil v škarje med nekim kamionom in kolesarjem, ki sta se vračala z dela. Šofer Paul Bezanski je naglo zavil na desno in izgubil oblast nad krmilom. V tem trenutku se je »volkswagen« prevrnil in pet potnikov, med njimi dva otroka, je bilo lažje poškodovanih. Prepeljali so jih takoj v baškotopolsko bolnišnico. Tam so dobili zdravniško pomoč, potem pa so nadaljevali pot. Samo en otrok je ostal v bolnišnici.

Včeraj v koprski luki

V luki so naslednje ladje: domača ladja »Bohinj« razklada kavo v uvozu, »Baška« razklada olje v sodih, »Kvarner« razklada kavo v uvozu, ladja iz ZAR »Benha« naklada jelov rezan les v izvozu, italijanska ladja »Tacito« naklada jelov rezan les v izvozu. Pričakujejo domačo ladjo »Avala«, ladjo »Newgrove« in švedsko ladjo »Valencia«.

Sporočamo žalostno vest, da je prerano preminil član našega kolektiva

Slavko Krivec

TRANSPORTNI DELAVEC

Zvestega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu!

DELOVNI KOLEKTIV IN SINDIKALNA PODRUŽNICA PREDILNICE LITIJA.

Pod kolesom avtobusa

Z vozila se ne sme skakati

KRŠKO, 4. avgusta — Včeraj ob 6.30 je v Krškem skočila z avtobusa Ivanka Bobovnik. Voznik Alojz Žagar je odpeljal s postaje. Še preden je sprevodnik zaprl vrata, je potnica skočila z avtobusa in pri tem padla pod zadnje kolo vozila. Huje poškodovano so prepeljali v novomeško bolnišnico.

CELJE, 4. avgusta — Včeraj ob 12.20 je na cesti I. reda v Prekopi pri Celju voznik Franc Ranter iz Gradca z osebnim avtomobilom podrl kolesarja Ignaca Brodnika. Ko je avtomobilist prehiteval kolesarja, je ta zavil na levo in tako je prišlo do trčenja. Pri tem je bil kolesar hudo poškodovan. Materialne škode je za 200.000 dinarjev.

MARIBOR, 4. avgusta — Na križišču Dalmatinske in Parmove ulice v Mariboru je včeraj ob 10.30 prišlo do trčenja med tovornim avtomobilom, ki ga je vozil Djordje Bakuševski, in motornim kolesom, voznik Jože Hujski. Pri trčenju je bila huje poškodovana motoristova sopotnica tako hitro prispeli in pa le laže.

V 80. LETU STAROSTI JE UMRLA NAŠA LJUBA ŽENA, MAMA, SESTRA, TETA TAŠČA, BABICA IN PRABABICA

Lucija Jakopič

ROJENA KOMOTAR

POGREB LJUBE MAME BO V ČETRTEK, DNE 6. AVGUSTA 1964, OB 17. URI IZPRED HIŠE ŽALOSTI, JEŽICA ŠTEV. 77, NA POKOPALIŠČE V STOŽICE.

ŽALUJOČI:

MOŽ JOŽE, HČERE IN SINOVI Z DRUŽINAMI IN SESTRE

JEŽICA, LJUBLJANA, 4. AVGUSTA 1964.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 – UPRAVA TOMŠIČEVA 1 – TELEFONI 23-522 DO 23-526 – OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 – PODRUŽNICA LJUBLJANA, TITOVA 1, ODDELEK ZA NAROČNIKE TELEFON 21-832. PRODAJNI ODDELEK: LJUBLJANA, TELEFON 20-463. POŠTNI PREDAL 29 – BRZOJAVNI NASLOV: »DELO«, LJUBLJANA. ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI LJUBLJANA 600-11-1-167 – MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV – ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika: 20-646

FESTIVAL

Poletne kulturne prireditve LJUBLJANA

Drevi ob 20.30:
KONCERT AKADEMIJE MOZARTEUM, SALZBURG. Atrij magistrata.

Vstopnice: danes od 10. do 12. in od 17. do 18. v Križankah, od 19. ure dalje v Magistratu.

RTV Ljubljana

SPORED ZA SREDO

5.00—7.00 Dobro jutro!; 7.15 Narodni in domači zvoki; 8.05 Pesni orkester Armando Trovajoli; 8.30 S poti po Orientu; 9.00 Svet skozi sončna očala; 9.20 Zvočni mozaik; 10.15 Solistična instrumentalna zabavna glasba; 10.30 Človek in zdravje; 10.40 Trije pianisti okrog Chopina; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.15 KN — Ing. Jože Silc: Kaj lahko sejemo v avgustu; 12.25 Opoldanski domači pěle měle; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Glasbeni avtomat; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi jugoslovanskih narodov; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Poletni sprehodi z našimi solisti; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.10 Iz fonoteke radia Koper; 18.45 Kulturna transverzala; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Iz naših studiov; 20.45—24.00 Mihail Glinka: IVAN SUSANIN. Opera v 4 dejanjih z epilogom; — vmes ob 22.00 do 22.10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan; 22.50 do 23.00 Literarni nokturno; 23.00 do 23.05 Poročila; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA

Na kanalih 3, 5, 6, 11 s pretvorniki

17.00 Neustadt Holstein: Folklorni festival (Evrovizija — do 18.00)
19.00 Objava dnevnega sporeda — (Ljubljana)
19.10 TV obzornik (Ljubljana)
19.30 Mendo vam predstavlja — (Zagreb)
20.00 TV dnevnik (Beograd)
20.30 Propagandna oddaja (Zagreb)
20.45 Los amigos — zabavno-glasbena oddaja (Ljubljana)
21.20 Puntarska noč — reportaža (Zagreb)
21.40 Poreč — reportaža (Zagreb)
22.00 Včeraj, danes, jutri (Zagreb)

Na kanalu 9 — Sljeme

19.15 Včeraj, danes, jutri (Zagreb)

Kino

SPORED ZA SREDO

KINO UNION: ZAPRTO!
KINO KOMUNA: jugosl. nemški film MOŠKI IZLET. Predstave ob 17, 19 in 21. uri. Zadnjikrat!
KINO SLOGA: prem. neh. barv. filma V SLUŽBI PANCHA VILLE. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.
KINO VIČ: ZAPRTO!
KINO ŠIŠKA: francoska kriminalka ZADNJE ČETRT URE. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14. ure dalje.
LETNI KINO BEŽIGRAD: ital. barv. CS spektakel MORGANOVI GUSARJI. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.
LETNI KINO DOMA JLA: amer. CS film VELIKAN RODOSA, ob 20.30. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.
KINO »TRIGLAV«, LJUBLJANA: domači film NEVESINJSKA PUŠKA. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. uri. — Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.
MLADINSKI KINO: amer. barvni film DREVO ZA OBEŠANJE, ob 10, 17 in 19.30.
KINO PIONIR: amer. barvni film SERENADA VELIKE LJUBEZNI, ob 10, 17 in 19.30.
KINO »SVOBODA«, ČRNUČE: franc. film POVERJENIK TEH ŽENSK, ob 20. uri.
KINO »SVOBODA« — ŠENTVID: španisko-argentinski film ŽEJA, ob 18 in 20. uri.
KINO VEVČE: ital.-franc. film TO JE MOČNEJŠE OD MENE, ob 20. uri.
KINO DRAVLJE: amer. film ČUDODELKA, ob 20. uri.
KINO LITIJA: ital. film VSE V ROK SLUŽBE, ob 17.30 in 20. uri.
KINO ŠMARTNO PRI LITIJI: jugoslov. film RANA JESEN, ob 20. uri.
KINO »ČANKARJEV DOM«, VRHNIKA: zah.-nem. film GÖRINGOV SOLSKI PRIJATELJ, ob 20.15.
KINO DOMŽALE: angl. barvni film OBOROŽENA TATVINA, ob 20. uri.
KINO RADOMLJE: jug.-nemški film OTOKI, ob 20. uri.
KINO MENGEŠ: angl. VV film GANGSTERJI, ob 20. uri.
POTUJOČI KINO DOMŽALE: domači film SIGNALI NAD MESTOM, gostovanje v DOBU, ob 20. uri.
KINO DUPLICA, KAMNIK: ital.-francoski film SESTANEK, ob 18. uri.
KINO »DOM«, KAMNIK: zahodnonemški CS film, MAŠČEVALEC, ob 20. uri.
KINO RADOVLJICA: egiptovski film (ljubavna drama) SLAVČKOVA PESEM, ob 18 in 20. uri.
KINO CENTER, KRANJ: angl. barvni film (samo danes) POD OKRILJEM NOČI, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO STORŽIČ, KRANJ: prem. franc. filma VZGOJA SRCA, ob 18 in 20.10.
KINO RADIO, JESENICE: arg.-ital. barvni CS film LJUBEZEN NA MEJI SVETA, ob 19. uri.
KINO ŽIROVNICA: franc. ital. barv. CS film UGRABITEV SABINK.
KINO »KRKA«, NOVO MESTO: franc. film POKLICNA SKRIVNOST, ob 18 in 20. uri.
KINO »DOBREPOLJE«: angl. film NEZADRŽNI, ob 20. uri.
KINO ČRNOMELJ: francoski film ZVERI NA ULICAH, ob 17.30.
KINO SVOBODA, VIDEM-KRSKO: bolgarski film ZLATI ZOB, ob 19.30.
KINO UNION, CELJE: japon. barv. film YANK KWEI FEI, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO METROPOL, CELJE: franc. film ZAFRKAVANJE, ob 16, 18 in 20. uri.
LETNI KINO, CELJE: angl. CS film V KROGU PREVAR, ob 20.15.
KINO SVOBODA II, TRBOVLJE: angleški film MAŠČEVANJE VOJAKA POOLEYA, ob 17 in 19. uri.
KINO DEL. DOM, TRBOVLJE: jugoslovanski film DVE NOČI V ENEM DNEVU, ob 18 in 20. uri.
KINO SVOBODA II., HRASTNIK: amer. barvni CS film ENAJST VETERANOV, ob 18 in 20. uri.
KINO »DEL. DOM« — ZAGORJE: ital. film LOCITEV PO ITALIJANSKO, ob 18 in 20. uri.
KINO ROGAŠKA SLATINA: ital. barvni CS film TROJANSKA VOJNA, ob 18.30 in 20.30.
KINO »PARK« — MUR. SOBOTA: zah.-nemški film SKRIVNOST ORIENTA (II. del), ob 17.30 in 20. uri.
KINO SVOBODA, SEMPETER V SAVINJSKI DOLINI: ital. film GARSONJERA, ob 20. uri.
KINO ŽALEC: amer. film VOJNI HEROJ, ob 20. uri.
KINO PREBOLD: amer. barvni CS film BUTERFIELD 8, ob 20. uri.
KINO POLZELA: ital. barvni film RIMSKA SUŽNJA, ob 20. uri.
KINO »SOČA«, NOVA GORICA: ameriški barvni film ZLATO SEDMIH GRIČEV.
KINO »SVOBODA«, SEMPETER PRI GORICI: ital. barvni film SAMSON PROTI NASILNEŽU.
KINO »SVOBODA«, SEŽANA: ital. film ITALIJANKE IN LJUBEZEN, ob 20. uri.
LETNI KINO PORTOROŽ: nemški film NE POSILJAJ ŽENE V ITALIJO, ob 20.30.
LETNI KINO PIRAN: špan.-argent. film ČRNA KRONIKA, ob 21. uri.
KINO GARIBALDI — PIRAN: špan.-argent. film ČRNA KRONIKA, ob 18. uri.
KINO SECOVLJE: ital. film MARATONSKA BITKA, ob 20. uri.

Maribor

DEŽURNA LEKARNA:
Sreda, 5. avgusta: lekarna »Glavni trg«, Glavni trg 20.

KINO:
UNION: amer. barvni CS film NAVARONSKA TOPOVA.
PARTIZAN: bolgarski film SONCE IN SENCA. — Amer. film ZLATI CADILLAC.
UDARNIK: avstrijski zabavni glasbeni film MOJA NEČAKINJA TEGA NE DELA.

Čestitka

Na medicinski fakulteti je končala študij TATJANA KHAM. Mladi zdravnici iskreno čestitajo prijatelji!

Mali oglasi

NOV »SINGER« elek. cik-cak šivalni stroj, ugodno prodam. — Corn, Obirska c. 21 a, Šiška. 10857-4

POSESTVO blizu Cerknega prodam za 500.000 din ali dam vse posestvo za enosobno stanovanje v Ljubljani. — Ponudbe pod »Ugodno«. 10852-7

ELEKTRIČNI RADIATOR prodam. Ponudbe pod »26 členov«. 10848-4

AVTOMOBIL Mercedes (osebni) ali Lieferwagen (Diesel) kupim. Cena do 900.000 din za takojšnje plačilo. Rafael Peterka, Vodnikova 62, Ljubljana-Šiška. 10838-3

STANOVANJE oddamo na deželi mirni stranki. — Ponudbe pod »Dolenjsko«. 10830-6

STARO POHIŠTVO, bojler, obleke in razne potrebščine prodam. Pridite popoldne. Puc, Titova 55-II, desno. 10832-4

SOBO oddam, najraje dvema študentoma. Ponudbe pod »Takoje«. 10826-6

OSEBNI AVTOMOBIL DKW Sonderklasse, odlično ohranjen, prodam. Naslov: Matko Lipovšek, Gorenjska 2, Mengeš. 10825-3

INSTRUKCIJE angleščine (konverzacijo) sprejmem. Aškerčeva 17. 1080-8

MITIS & & G. TRST
Trgovina: Via S. Lazzaro 11 — tel. 37-309
Tovarna: Via S. Maurizio 16 — tel. 93-786
Tovarna pozamenterije za tapetništvo.
Velika izbira vseh vrst zaves tudi teritaj do 3 m širine ter raznovrstno pohištveno blago in platna in kretona v najlepših barvah in vzorcih, žamet, posteljna pregrinjala, prešite odeje, preproge in vse, kar potrebujete za ureditev lepega stanovanja. 2855-4

NOV VOLKSWAGEN prodam ali zamenjam za stanovanje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod »Kompenzacija«. 10805-3

NEOPREMLJENO SOBO potrebujeta novoporočenca v Ljubljani ali okolici. — Ponudbe pošljite pod »Visoka najemnina«. 10837-6

ENODRUŽINSKO HIŠO, vseljivo po dogovoru, prodam v Ljubljani. Informacije: Angela Bertoncelj, Ulica Stare pravde št. 3, Ljubljana. 10885-7

VALIGERIA Extra TRST
LARGO BARRIERA VECCHIA 2
Velika razprodaja različnih predmetov, in sicer: torbic iz usnja in slame, kovčkov, dežnikov, pasov in listnic vseh vrst po najnižjih cenah v Trstu. 7253-4

POPOLNOMA SAMOSTOJNO gospodinjo sprejmemo k tričlanski družini (nad 30 let). Plača in ostali pogoji po dogovoru. Ing. Mihelčič, Ljubljana Stadionska 2. 10890-1

UPOKOJENKO sprejmemo za varstvo otroka. Plačilo po dogovoru. — Ing. Mihelčič, Ljubljana, Stadionska 2. 10889-1

LEPO OPREMLJENO SOBO z balkonom in z dvema posteljama oddam najraje mlajšima moškima. Ponudbe pod »Trnovo«. 10900-6

MEDICINSKO ENCIKLOPEDIJO I.—VIII. zvezek prodam. Lahko dobite tudi IX. in X. zvezek. — Informacije: telefon — Ljubljana 33-162. 10915-4

KOMPLETNO staro spalnico kupim. Ponudbe pod »Poceni«. 10916-5

SOBO oddam enemu ali dvema solidnima moškima. — Ponudbe pod »Center«. 10914-6

V MEDVODAH prodam polovico dvojčka v 3 fazi gradnje tistemu kupcu, ki mi odstopi najemniško enoinpolsobno ali dvosobno stanovanje v Ljubljani. Ponudbe pod »Lahko tudi samo dve sobi«. 10923-7

ZELO LEPO, novo, veliko, komfortno enosobno stanovanje, zamenjam za večje. Poleg velika nagrada. Ponudbe pod »Zamenjava«. 10682-6

ČIŠČENJE in podmazanje avtomobilov najhitreje na Vilharjevi 25, Vinko Klančnik. 10882-8

GRADBENO PARCELO ali hišo — zgrajeno do plošče, kupim v Šiški ali Bežigradu. Ponudbe pod »September 1964«. 10879-7

Radio Vincenzi Trieste
VIA DANTE, vogal S. NICOLÒ
feni za sušenje las od 3000 lir dalje, kavni mlinčki od 2200 lir dalje, mikserji od 3500 lir dalje, radio transistorji od 11.000 lir dalje, avtomatični pralni stroji od 80.000 lir dalje.

SKROMNO SOBICO potrebuje mlada uslužbenka, gre tudi za sostanovalko. — Ponudbe pod »Cimprej«. 10883-6

ZA OPREMLJENO SOBO plačam ali trikrat tedensko pomagam. Ponudbe pod »Pošteno dekle«. 10876-6

IŠČEM dobrega inštruktorja za angleški jezik z moderno metodo poučevanja. — Ponudbe pod »Hitro«. 10877-8

COMBI VOLKSWAGEN — dobro ohranjen, proda Ludvik Prekoršek, Vojnik 23. 929-3

DVE SOBICI oddam s posebnim vhodom v središču mesta. Ponudbe pod »Za leto vnaprej«. 10873-6

GARAZO oddam. — Ponudbe pod »Most«. 10874-3

STANOVANJE potrebujeta dve sestri in nečak, vsaj za tri leta. Ponudbe pod »Srednja šola«. 10868-6

OLYMPIA — portabel pisalni stroj, večji, nov, prodam. Ogled od 15. do 17. ure. Reya, Wolfova 8-I, dvorišče. 10869-4

SKROMNO SOBICO potrebujeta prijateljici, za uslugo pomagata čistiti stopnišče. Ponudbe pod »Vestnik«. 10867-6

PODPISANI Franc Hribernik iz Naklega 89 pri Kranju sem 26. maja 1963 okrog 12. ure na cesti Kranj—Bled pri odcepu ceste za Tržič težko karambliral s svojim osebnim avtomobilom Fiatom. Prosim tistega, ki mu je karkoli znano o tem dogodku, da se zglasi na moj naslov. — Franc Hribernik. 917-8

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dobrega moža

ALOJZA MOČNIKA

se vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in počastili njegov spomin, toplo zahvaljujemo.

Žalujoči: žena in ostalo sorodstvo.

Trbovlje, 1. avgusta 1964.

GRADBENO ZEMLJIŠČE prodam ob jugovzhodnem robu mesta. Ponudbe pod »1100 M«. 10887-7

POSTREŽNICO sprejmem dvakrat tedensko. Hilbert, Salendrova 6-II (pri Križankah). 10913-1

GREM za strojepisko. — Ponudbe pod »Cimprej«. 10911-2

MODERNO dvosobno stanovanje v bloku Jadranska cesta zamenjam za bolj prostorno v mestu. Pismene ponudbe z natančnim opisom. A. Smole, Mestni trg 25.

PULVERIZATOR, nov, Carlo Montanari, Milano, drobilni mlin za najfinejše mletje, elektromotor trofazni Marelli, stroj primeren za večje obrate, industrijo kemične, prehranske, farmacevtske itd. stroke, ugodno prodam. Gregorič, kemični izdelki, Ljubljana, Jamova 10. 10909-4

OPREMLJENO SOBO nujno potrebuje zdravstvena delavka, zaposlena v Šiški. Ponudbe pod »Dogovor«. 10908-6

STEDILNIK, emajliran, na kurivo in električni kuhalnik, dobro ohranjen, prodam. Zadružna 1 (Kodeljevo). 10907-4

ŠPORTNI otroški vozliček poceni prodam. Ogled vsak dan popoldne od 17. ure dalje pri Ribnar, Gorupova 15, Ljubljana. 10906-4

SAMOSTOJNEGA prevajalca elektromotorjev sprejmem. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »1919«. 10905-1

SPREJMEM službo za varstvo otroka in tudi pomagam pri delu dopoldne. Ponudbe pod »Pridna«. 10897-2

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš dobri mož, oče in stari oče

Franc Narad

železniški upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 5. avgusta 1964, ob 17. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Blejsko Dobravo.

Žalujoči:

žena Marija, sinova Franc in Jože, hčerka Julka ter ostalo sorodstvo.

Jesenice, dne 4. avgusta 1964.

Dotrpela je naša dobra mamica

Marija Ogrizek

ROJENA GOBEC

Pogreb bo v četrtek, 6. avgusta 1964, ob 16. uri na mestnem pokopališču v Celju.

Žalujoči:

MOŽ DR. ANTON OGRIZEK, SIN DR. MARIJAN OGRIZEK, SNAHE IN VNUKI TER RODBINA CIMERMANOVA.

Vidovica, Zagreb, Celje, Avstralija, 4. avg. 1964.

Za vedno je odšel od nas naš dragi mož, oče, dedek, stric in tast

Mirko Horvat - Imbro

kovač v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 6. avgusta, ob 15. ure izpred hiše žalosti na Senovem. Prosimo tihega sožalja!

Žalujoči:

žena Marija, sinovi Rudi, Drago, Milan, Miro z družinami in Franci, brat Jakob ter ostalo sorodstvo.

Senovo, Pula, Reka, Krško, Celje, Varaždin, dne 4. avgusta 1964.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE NENADOMA PREMINIL ČLAN NAŠEGA KOLEKTIVA

FRANC POTOČNIK

OBRATOVODJA DELOVNE ENOTE STROJNO KLEKLJANIH ČIPK

POGREB NEPOZABNEGA POKOJNIKA BO V SREDO, 5. AVGUSTA 1964, OB 16.30 IZ HIŠE ŽALOSTI NA POKOPALIŠČE NA BLEDU

DOBREGA TOVARIŠA, ZASLUŽNEGA IN DOLGOLETNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE ČIPK, VEZENIN IN ROKAVIC — BLED

Vrtimo globus

CARACAS — Kakor poroča Reuter, so nenadne poplave povzročile hude motnje v prometu na vzhodnih področjih Venezuele. Po nepopolnih podatkih je voda spodkopala ali pa do neuporabnosti poškodovala bivališča okoli tisoč ljudi.

NEW DELHI — Indijski listi pišejo o hudih poplavah v nekaterih delih dežele, predvsem v državah Utar Pradeš in Bihar. V Utar Pradešu je voda uničila okoli 400 stanovanjskih hiš, v Pandžabu je poplavljenih 300 vasi, v državi Bihar pa je nastalo zaradi poplav jezero s površino 50 kvadratnih milj.

KAIRO — Nilska gladina se je močno zvišala. Prebivalstvo v naseljih ob reki je v stalni pripravljenosti. Ali Kamal, egiptovski podsekretar za namakalno omrežje, je izjavil, da več tisoč delavcev utrjuje nasipe na bregovih Nila.

BOLZANO — V juliju je potovalo čez Brenner v Italijo 980.000 tujih turistov, večinoma z avtomobili in avtobusi. Podatki o vseh turističnih mejnih prehodih v Italijo še niso znani.

RAVALPINDI — Petčlanska norveška alpinistična odprava, ki jo vodi univerzitetni profesor v Oslu dr. Arne Naess, se je povzpela na vrh 8200 m visokega Tiriš Mira v Zahodnem Pakistanu.

MIAMI BEACH — »Miss Universum« je postala 173 centimetrov visoka Grkinja Kiriaki Tsopei (60 kg). Druga je Angležinja, tretja pa Onit Rinat iz Izraela.

BAYONNE — Lev, ki je pobegnil iz živalskega vrta, je raztrgal desetletnega dečka v okolici Bayonna, mesta v jugozahodni Franciji ob Atlantiku.

NEW YORK — Domislica nekega newyorškega draguljarja: tiste dame, ki silno rade nosijo verižice, ogrlice in drug nakit ter prav zaradi tega nenehno živijo v strahu pred roparji, si lahko omislijo zlato, z dragulji okrašeno policijsko piščalko.

POT DO 4.300 POSNETKOV — Šest televizijskih kamer se je sprožilo, ko se je »Ranger-7« približal Luni na dobrih 2.000 km; zadnji posnetki, ki so jih kamere poslale na Zemljo, kažejo Luno na razdaljo nekaj nad 800 m. Od torka do petka je bil »Ranger-7« na poti proti naravnemu satelitu našega planeta, po dobrih 67 urah se je razbil ob padcu v Morje oblakov.

Park, čreda in „pravični levi“

Zdrahe in sprava ob varovancih živalskega vrta v Najrobiju

Najrobi ima posebnost, s kakršno se ne more pohvaliti nobeno glavno mesto. Po gošči in tratah malone tik pred mestnimi vrati se potikajo zveri in druga zaščitena divjad. V četrt ure se pripeljete do vhoda v naravni park. Dober vodnik se z avtom na lučaj približa krdelu levov, ki se pretegujejo in dremljejo na soncu. Dokler sedi izletnik v avtomobilu, se mu ni ničesar bati — vsaj v tej zvezi najrobijski levi doslej še niso prišli na prve strani listov.

Zgodba, ki je vzburkala kenijsko javnost, se je začela s sedmimi levi, ki jih je zamikal svet onstran meja naravnega parka. Družno so napadli in krvavo zagospodarili v čredi zalite govedi na pašnikih britanskega živinorejca Watsona. Kikujski čredniki so se vznemirili, Watson je skušal priklicati varuhe divjadi in čuvaje v naravnem parku, pa je bila zaradi nevihte prav takrat pretrgana telefonska zveza.

Nov poskus, nov neuspeh: krvoločne mačke naj bi pregnala ropot traktorjev in avtomobilska hupa — zaman. Potem ko so levi raztrgali pol ducata krav, se je Watson odločil: v gmajni so odjeknili streli, krogle so podrle štiri site ubežnike iz naravnega parka.

»Pokol grivastih klavcev govedi« je prišel v javnost. Uprava naravnega parka je glasno objokovala izgubo dragocenih varovancev — vnetega zagovornika je dobila med drugim v poslancu Johnu Keenu, ki je zahteval »najstrožje ukrepe, vštevši izgon zločinskih pobijalcev kenijskih levov, ki so že zato, ker jih je malo, pa tudi sicer veliko naravno bogastvo dežele«.

Duhovi so se vznemirili, za Watsona je slabo kazalo, vendar so za sprostitev naelektrenega vzdušja po svoje poskrbeli prav tisti, ki so zakuhali vso zadevo — najrobijski levi.

Nekaj dni po tistih srditih besedah in hudi grožnji s prisilno odslovitvijo »vseh, ki ne spoštujejo dežele in njenega naravnega bogastva« — v Keniji je precej priseljenih britanskih farmarjev — je ušla druga skupina levov iz najrobijskega naravnega parka. Mrzlična sla po svobodi jih je prignala prav na živinorejsko farmo poslanca Johna Keena. Šest krepkih roparskih mačk je krvavo gospodarilo v njegovi čredi. Tetive so se napele, z lokov v rokah pastirjev so švistnile puščice in — zgrešile.

Toda Keen se je premislil: »Zahteval sem, naj izženejo Watsona, ker je ustrelil štiri leve iz naravnega parka. Zdaj sem drugačnega mnenja. Prav je imel, pravilno je ravnal. Tudi jaz bi posvetil šestim roparskim mačkam, če bi imel puško pri roki.«

Ni je imel, zato se ni takrat mogel maščevati krvoločnim levom, naslednji dan pa ni bilo več priložnosti: čez noč so se »pravični levi« umaknili v zavetje in zaščito naravnega parka na robu glavnega mesta Kenije. H. G.

Narastek Hirohito

Provansalska juha v olimpijskem Tokiu

Pod vodstvom Raymonda Olivera, ki ima 35 let kuharske prakse, od tega 10 let v televiziji, pripravljajo mojstri kuhalnice za čas olimpijskih iger vdor francoske kuhinje na Japonsko. Francozi so uradno najeli restavracijo »Tokio Kaiban«, kjer bo 45 japonskih kuharjev in kuharic delalo po željah in napotkih Olivera in njegovih treh mojstrov.

»Japonska kuhinja je najbolj ljubka, kar jih premore svet,« pravi Olivere, »vendar samo ljubka in nič več. Vdoru francoske kuhinje v deželo vzhajajočega sonca naj bi pripomoglo 170.000 frankov, v podporo pa bo pripeljala ladja 3000 ton živil in 12.000 steklenic ‚olimpijskega šampanjca‘ z nalepnico, ki jo krasi vrtnica v olimpijskih krogih.«

»Naši težki topovi,« je napovedal Oliver, ki se bo 22. avgusta odpeljal v Tokio, »se pravi standardna jedila francoske kuhinje ‚bouillabaisse‘ (provansalska ribja juha), ‚cassoulet‘ (languedoški ragu iz belega fižola in račje ali gosje drobovine s svinjskim ali z ovčjim mesom) in ‚navarin‘ (ovčji ragu s krompirjem ali fižolom). Moje tajno orožje: Rainierov golob, palačinke Grace Kelly, Cocteaujeva putka in mastna lososova pasteta Colette.«

Kuhar Oliver je pripravil tudi ‚narastek Hirohito‘: smetano, lešnike, maslo, ambertski sir (vsakega po 50 gramov), kozarec konjaka in za noževo konico popra je treba stepsti v rahlo peno, ki jo postaviš mrzlo na mizo. F.

Tehten razlog

Z nenavadnim, vendar odkritosrčnim odgovorom je kandidatka postregla na vprašanje, zakaj bi rada postala stevardesa pri ameriški letalski družbi TWA: »Res je, ne manjka poklicev, v katerih se ponuja dekletu priložnost za znanstvo s čednimi moškimi, vendar je letalska strežnica edina, ki jih sme tudi takoj privezati.«

PETER STONE ŠARADA

21. nadaljevanje

Ni bilo mnogo čez polnoč, ko je Regine stopila iz taksija v Les Hallesu, potem ko je avtobus odložil potnike blizu nekega bara na Champs Elisées, vendar je bil trg že živahen. Izvoščku je rajši naročila, naj jo odloži pred vrsto veleblagovnic, znanih zlasti po čebulnih juhah, v Rue Coquillière, kot pa da bi mu dala natančni naslov kraja sestanka z Bartholomewom.

Taksi se je ustavil na napačni strani ulice in brž ko je možakar dobil napitnino, je z avtomobilom brez besed odhitel v noč. Toda hip nato ga je že ustavil policaj in ga kaznoval, ker je bil pripeljal v enosmerno ulico s prepovedane strani.

Regine se je ozrla, iskala je »Chez Bébert«. Ni ga našla. Ko je potem zagledala čednega mladeniča, ki je imel na sebi kljub nočnemu hladu le tesno jopico, na rami pa zaboj belgijske endivije, ga je ustavila in vprašala:

»Pardon monsieur, ali morda veste, kje je ‚Chez Bébert‘?«

Najslabša lastnost Reginine francoščine je bil nedvomno poudarek. Bil je strašen. Tega se je natanko zavedala; bila je povsem prepričana, da je njena izgovarjava grša od izgovarjave katerega koli študenta gimnazije, ki mu je glavni predmet francoščina, vendar — ker je njena služba na UNESCO terjala, da tolmači francoščino v angleščino in ne narobe, je to ni tako motilo. Doma v Ameriki je večkrat slišala, kako nápak izgovarjajo Francozi angleške besede, zato je že računala s tem, da njene besede zvene prav tako neznansko očarljivo v njihovem jeziku kot izgovarjava Francozov v njenem jeziku. In imela je čisto prav.

Čedni mladenič, ki mu je čik nevarno dogoreval med ustnicami, se je zarežal. Za hip se je obrnil proč in izpljunil ogorek, potem pa je Regine premeril od nog do glave. Kretnja je bila tako polna občudovanja, da v njej Regine na prijetno presenečenje ni videla sledu surovosti. Kljub vsemu pa je bila kar zadovoljna, da fant ni imel prostih rok.

Ko je že hotela ponoviti vprašanje, ji je odgovoril.

»The second — street, druga ulica, obrniti levo,« je s trudom spravil skupaj v angleščini. Ob vsaki besedi je počakal in se skušal spomniti, kako se izgovarja. Razen kar zadeva »the« — glas, ki ga večina Evropejcev ne bo nikoli doumela — njegova izgovarjava ni bila slaba. Najbrž je lepša kot moja v francoščini, je pomislila Regine in mu to tudi povedala. Od ponosa mu je zažarel obraz, srečno se je nasmehnil, poklonil in se odpravil po ulici dalje. Obstal je le še toliko, da se je lahko obrnil in ji poslal poljub.

Regine je v skladu z navodili odšla po Rue Rambuteau mimo dveh blokov hiš, se nato obrnila v levo in tam zagledala s platneno streho pokrito tržnico »Chez Bébert«. Ulična znamenja so kazala, da stoji ob križišču Rue Montorgueil z Rue Mauconseil majhna kavarna. Gora ponosa in Slab nasvet.

V njej je bilo precej ljudi, v glavnem mesarjev v še ne okrvavljenih haljah. Pili so rdeče vino iz balonov in čakali na tovornjake. Regine si je utirala pot med njimi in nazadnje zagledala Bartholomewa, ki je sedel pri mizi v ozadju sam in žulil pivo. Še nikdar prej ni bila kakega srečanja tako vesela kot tega.

Naglo je vstal.

»Gospa Lambert,« jo je ogovoril na tisti svoj tako značilni tihi uradni način. »Zamudili ste. Pojdiva! Ne bova se pogovarjala tu.«

Na mizi je pustil nekaj kovancev, prijel Regine pod roko in jo odvedel.

Hodila sta po živahnih ulicah in alejah trga, med cizami, košarami, culami in zaboji, do vrha napolnjenimi s svežim sadjem in sočivjem, in stopala po preprogi zeljnatih listov in zavijalnega papirja. Medtem mu je Regine povedala vse o Dyle, o njegovem predlogu in o treh moških: Gideonu, Penthollowu in Scobiu, ki so stanovali vsi v njenem notelu. Včasih ji je besede preglasil hrup z Les Hallesa, žaganje kosti, brnenje dieselskih motorjev, škripanje železnih koles voz na kremenastem tlaku in žvižgi in vpitje domačinov in vseh drugih ljudi.

Regine je pripoved končala z natančnim opisom tistega, kar se je zgodilo medtem ko je Dylom v taksiju in na Montmartru, pa tudi tega, kako mu je slednjič pobegnila.

»Zato sem zamudila, vidite,« mu je razložila. »Nisem mogla drugače.«

Bartholomew dolgo ni spregovoril besede. Nazadnje je obstal.

»Gospa Lambert,« je rekel in jo potegnil k steni. »Kakšen je ta Dyle?«

»No, — visok, — z globokimi brazdami po obrazu ... Tukajle,« je pokazala na svojem obrazu. »Sicer pa je prav čeden človek.«

Bartholomew je zmajal z glavo. »Ne.«

»Kaj ne?«

»To ni Dyle.«

»Kako to mislite?« je vprašala zmedeno.

»Carson Dyle je icta 1944 v neki akciji za nemško fronto v Franciji padel.«

Regine je široko razprla oči.

»To vendar ni mogoče!«

»Več ko mogoče, gospa Lambert. To je resnica!«

Za hip je pomolčala.

»Ste prepričani?«

»Ni mi treba verjeti. Vprašate lahko tiste, ki so bili z njim.«

»Kdo to?«

»Gideon, Penthollow, Scobie.«

»Toda ti so ga videli! Na pogrebu in nocoj spet.«

Bartholomew je pokimal. »Prav to hočem reči, gospa Lambert. Ta človek ni Dyle!«

Regine pa mu kljub temu ni verjela.

»Zakaj neki bi prevzel ime mrtvega človeka? Zlasti še med ljudmi, ki vedo, da je ta človek umrl. To je nesmisel!«

Podobe iz narave

Še o kupčiji z zrelostjo

Izza kulis francoske maturitetne sleparije

Še vedno razpravljajo Francozi o kupčiji z zrelostjo, o slepariji z naslovi maturitetnih nalog na srednjih šolah. Ko so zaprli dva mlada moža in je prosvetni minister Fouchet osebno prevzel preiskavo, je zadeva poprijela politično barvo. »Jasno, to se lahko zgodi samo na Deferrovem območju,« so se oglasili nasprotniki marsejskega župana, opozicijskega kandidata za francoskega predsednika, vendar so utihnili, ko je prišlo na dan, da »pot pelje v Pariz« in da je v glavnem mestu »tista razpoka, skozi katero je ušla skrbno varovana maturitetna skrivnost.«

Kaže, da je imela ljubezen odločilno besedo: učiteljica Dany Maurel, članica upravnega odbora pri pariškem »izpitnem centru«, je izdala skrivnost zaročencu, ta pa je zaupal maturitetne naslove svojemu bratu, ki je letos »šolsko dozorel za zrelostni izpit«, kakor je zapisal neki pariški list.

Iz tega prvega vira se je potem maturitetna skrivnost naglo razširila na skoraj polovico francoskih gimnazij. Prosvetni minister je pred dnevi zaslišal neposrednega pradstojnika »izdajalske uradnice« in mu sporočil, da se bo moral sprijazniti s posledicami svoje malomarnosti, brez katere ne bi moglo priti do škandala.

Ob tem so zlobni jeziki razširili govorice, da tudi z ministrom ni vse v redu, ker je tudi on skušal vnaprej izvedeti naslove maturitetnih nalog, vendar pristojna komisija ni ugodila njegovi želji.

S hujšo zadevo je postregel satirični list »Canardenchainé«. Privoščil si je nekega drugega francoskega ministra, ki je baje pritiskal na izpitno komisijo z zahtevo, naj pogleda skozi prste in izda maturitetno spričevalo njegovi hčerki, ki je padla pri zrelostnem izpitu. Ravnateljica tiste ženske gimnazije, ogorčena nad poskusom in prizadeta v svojem načelu »enako merilo za vse«, je baje poslala na »visoko mesto« poročilo o »grožnji nekega visokega funkcionarja«.

G.

Plošča za zdravnike

Vir, dovolj bogat za množico strokovnih razprav, v katerih se lahko po mili volji izživljajo pravniki med ljubitelji umetnosti, je gramofonska plošča, ki jo te dni prodajajo v Parizu in ki je na njej posnet 90-minutni razgovor francoskega ministra za kulturo Andreja Malrauxa z znanimi pravnimi izvedenci o naslednjem problemu: »Ali je minister Malraux upravičen zahtevati v imenu miloške Venere — sloviti kip so pred meseci odpeljali iz pariškega Louvra v Tokio na olimpijske igre — naj grški kmet (ali njegovi pravni nasledniki), ki je pred skoraj poldrugim stoletjem našel kip na svoji njivi, priskrbi tudi manjkajoče roke?«

DIREKCIJA ZA IZGRADNJU JAVNIH OBJEKATA GRADA ZAGREBA

razpisuje v imenu **športne dvorane** v izgradnji

JAVNO USTNO LICITACIJO

za uporabo velikega skladišča s poslovnimi prostori

ki ima površino približno 4000 kvadratnih metrov v Daničićevi ulici, pod športno dvorano, katero grade.

Vselitev je predvidena konec 1964. leta.

Skladišče je visoko 4,5 metra, ima dve nakladališči in vhod za kamione, primerno pa je za uskladiščenje vseh vrst materiala.

Ob skladišču je predvidena pisarna s sanitarijami.

Začetna izklicna cena je 50,000.000 letno.

Javna ustna licitacija bo na gradbišču v Daničićevi ulici 20. avgusta 1964. leta ob 11. uri.

Udeleženci natečaja morajo pred začetkom licitacije predložiti garancijsko pismo banke na 500.000 din. Podrobna pojasnila lahko dobe interesenti v Direkciji za izgradnju javnih objekata grada Zagreba, Proleterskih brigada 45-I, soba 189, od 8. do 12. ure (telefon 511-111/589).

7504

Sprehod po sejmih sveta

Človek in delo v času in prostoru na svetovnih razstavah

31. nadaljevanje

Trikrat priča atentata

Robert Lincoln je bil najstarejši sin tistega predsednika, ki se je po premisleku odločil za disciplinski pohod proti sužnjeposestniškim južnim državam ZDA. Abraham Lincoln, osebno dober in spravljiv mož, ni slutil, da bo ta sklep pahnil Združene države Amerike v najhujšo krizo njihove dotedanje zgodovine.

Končno se je začela napovedovati pomlad leta 1865. Tisti dnevi pred pomladjo so prinesli predsedniku dolgo pogrešani sijaj sreče in življenjske radosti. Minila so leta strahot, leta razočaranj in porazov, leta bohotnega nezaupanja in poroge v njegovi okolici, seveda pa tudi leta, v katerih je Lincoln kdaj pa kdaj celo podvomil o samem sebi.

Z bojišč državljanske vojne so začele prihajati ugodne novice; zmaga je bila priborjena, najsposobnejši sovražnik se je predal, kmalu bo v deželi mir. Potem naj bi se začeli časi, ki se jih je šestinpetdesetletnik veselil prav po mladeniško, časi začetka iznova, časi sprave s premaganci, ki naj jih dobrota in prijaznost prepričata o tem, da so kljub vsemu Američani, sinovi istega ljudstva kot zmagovalci.

V tistih dneh pred pomladjo miru je Lincoln prvič po dolgem času spet pomislil na svojo osebno prihodnost. Z ženo Mario se je pogovoril o njej, oba sta bila polna upov: še nekaj predsedniških let, potrebnih zaradi obnove opustošene dežele, nato pa — nazaj v Springfield.

Lincoln je vedel, da prihrankov ni dovolj za spodobno življenje, kar pomeni, da bo spet moral delati kot odvetnik. Za kliente seveda ne bo v zadregi. Hkrati se bo lahko bolj posvečal družini, kot se je mogel dotlej, in sicer tako malemu Teddu kakor velikemu Robertu in marljivi, častiželjni Marii.

Bilo je 14. aprila 1865: Abraham Lincoln z ženo in z nekaj sodelavci na večerni predstavi. Okoli pol enajstih je gledališki sluga odprl vrata v ložo. Vstopil je morilec.

John Wilkes Booth je bil igralec. Kot zagrizen pristaš južnih držav je pridobil za zaroto nekaj prijateljev, med njimi tudi neko žensko. Tisto noč so hoteli pobiti vodilne člane vlade, v vsesplošni zmedi naj bi se južnim državam v že izgubljenem položaju z nenadno spremembo vendarle nasmehnila vojna sreča.

Lahkovernemu slugi je rekel Booth, da mora govoriti s predsednikom. Tako si je zagotovil možnost atentata iz neposredne bližine. Smrtno je ranil enega najplemenitejših Američanov.

S samokresom v roki je potem skočil iz lože na gledališki oder in zavpil: »Sic semper tyrannis!« (To naj vselej doleti tirane!) Izgovoril je besede, ki jih ima Virginia zapisane na državnem grbu. Med splošno zmedo mu je uspelo uiti po gledaliških hodnikih, ki jih je dobro poznal, čeprav si je pri skoku na oder zvil nogo.

Pred gledališkim poslopjem se je zavihtel na pripravljenega konja in odpeketal. Tri dni kasneje mu je prišla policija na sled, v spopadu z njo je bil ustreljen. Drugim članom zarote so atentati spodletели; bili so aretirani in javno obešeni.

Še drugič in tretjič

Robert, Lincolnov najstarejši sin, je bil priča tega prvega uboja predsednika v ameriški zgodovini. Njegovi materi, predsednikovi vdovi, se je omračil um.

Dobrih šestnajst let kasneje, 2. julija 1881, je bil Robert Lincoln na washingtonskem kolodvoru tisti trenutek, ko je hotel predsednik James A. Garfield stopiti v vlak. Garfield, zaslužni general in gentleman, si je prav zaradi svoje poštenosti nakopal mnogo sovražnikov. Predsedniške dolžnosti je hotel izpolnjevati v skladu s prisego, obračunati je sklenil s spletkarskim lovom na službe in položaje, ki ga označujejo za največjo zlo ameriške demokracije. Tako je naneslo, da se je moral 40-letni advokat Charles Guiteau sprijazniti z zavrnitvijo prošnje, naj ga postavijo za konzula. Z ničimer razen tega, da je pristaš stranke, ki je zmagala na predsedniških volitvah, ni mogel Guiteau podpreti svoje prošnje za položaj konzula. Tistega usodnega dne je prišel tudi advokat Guiteau na washingtonski kolodvor. Pod streli iz njegove roke je omahnil predsednik Garfield, ki je čez dva meseca umrl.

Dvajset let kasneje je bil Robert Lincoln, takrat skoraj že šestdesetletnik, še vtretje priča atentata na predsednika ZDA. Skupaj z Williamom McKinleyem, ki je podpiral težnje Kubancev po neodvisnosti od Špancev, se je mudil Robert Lincoln na »Panameriški razstavi« v takrat komaj 96 let starem mestu Buffalo.

Posebnih reči ni premogla ta razstava, mnogi razstavljalci sploh niso dodobra razumeli, čemu so jih zvabili k udeležbi na prireditvi tik obale jezera Erie.

Za dobro voljo

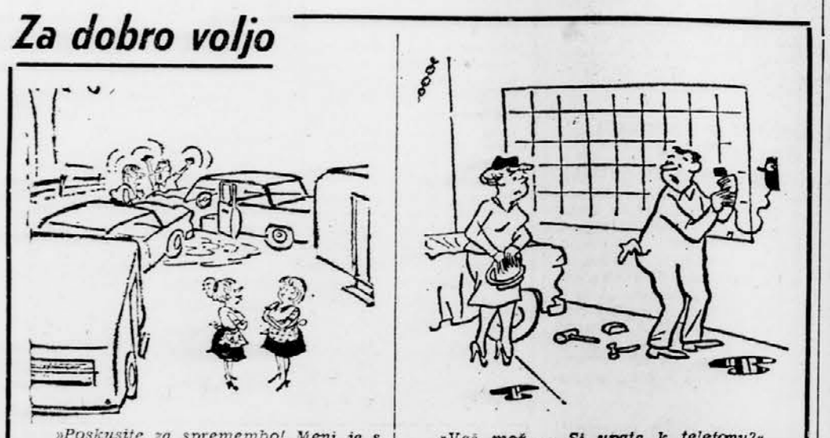

»Poskusite za spremembo! Meni je s praženo čebulo še bolj všeč ...«

»Vaš mož ... Si upate k telefonu?«

Križanka

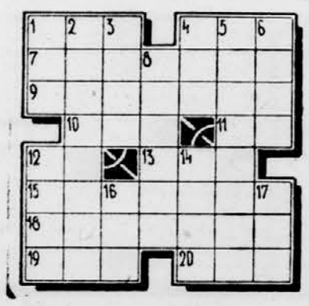

VODORAVNO: 1. vzdevek bivšega predsednika ZDA Eisenhowerja, 4. številk, 7. udobje, 9. zveza držav, 10. škotski stroovnjak za prehrano, Nobelov nagrajenec za mir leta 1949 (John Boyd), 11. kemični znak za talij, 12. kratica za »lovsko društvo«, 13. otok v Irskem morju, 15. letalec, 18. ime srbskega pisatelja Cosića, 19. ruša, 20. plod.

NAVPIČNO: 1. letoviško mestece pri Opatiji, 2. železniška postaja, 3. arabski knez, 4. veletok v SZ, 5. ženska istih let, 6. ne treh pergamskih kraljev, 8. napreden ameriški kmetovalec, 9. letos umrli ameriški filmski igralec (Alan), 14. v grški mitologiji mladi svečenik boginje Ree, 16. pogost del arabskih prinkov, 17. nizka lesena posoda.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. pasus, 6. Metlika, 8. alos, 9. ro, 10. Ram, 11. sir, 12. Ag, 13. Kant, 14. Trdonja, 16. Adria.

MLADI KURIRJI

Piše D. Vresnik — Riše Me bo

5. Vitja je le malo zvedel, kod taborijo četniki v Borovečkem gozdu. Teta Rozi je bila preveč žalostna in obupana, prehudo prestrašena zaradi nočnega obiska četnikov, da bi bila zmožna vse natanko opisati. Razen tega ni marala, ker se je bala za Vitjo.

»Nikar ne hodi za njimi!« ga je rotila. »Če dobijo partizana v roke, ga ustrelijo.« Vitja jo je tolažil, kolikor je mogel, sicer pa mu je kar gorelo pod nogami.

Po polnoči se je previdno odplazil iz vasi in se napotil proti Borovečkemu gozdu, prav tja, od koder je bil prišel. Toda ko je prišel v gozd, je najprej poiskal grmovje, kamor je skril svoj težki nahrbtnik. Potem je vzel v roke pištolo in se pomaknil proti jasi, ki se je vlekla na drugi strani gozda. Sklenil je, da se bo po tej strani bližal četniškemu taboriščú, če je že kod v gozdu. Mora najti mamo in strica.

Ko je prišel nekaj sto korakov daleč, je na jasi pred seboj zagledal majhna postavo. Človek se je čez trato bližal gozdu.

Ponoči so med vasmi hodili terenci, kurirji in partizani. Težko je bilo vnaprej vedeti, kdo je prišlek. Na vsak način pa ni bil švaba in tudi ne četnik, sicer se ne bi tako kradoma bližal gozdu. Vitja se je ustopil za drevo in počakal, da bi prestregel tihega nočnega potnika.

SPREJEM V EMKA ZA UDELEŽENCE KONGRESA — Sinoči je bil v Mladinski knjigi v Ljubljani sprejem za udeležence XV. mednarodnega kongresa uporabne psihologije. Organizirali sta ga skupaj ljubljanska založba Mladinska knjiga in založba Edizione Universitaria iz Firenc. Obe založbi že dalj časa poslovno sodelujeta. Ugledni znanstveniki in strokovnjaki so si na sprejemu s posebnim zanimanjem ogledali razstavljene publikacije obeh založb. Foto: M. Švabić

PO INCIDENTU V TONKINŠKEM ZALIVU — Ameriški admiral Grant Sharp, poveljnik ameriških sil na Pacifiku, komentira ob vrnitvi v Honolulu napad takrat še neidentificiranih torpednih čolnov na ameriški rušilec Maddox. Admiral, ki je bil na obisku v jugovzhodni Aziji, je ob tej priložnosti dejal, da bodo ameriške ladje odgovorile na sleherni napad. Rušilec Maddox je bil napaden, kot je znano, blizu severnovietnamske obale.

V DIOKLECIANOVIH KLETEH — Dioklecianova palača v Splitu je vsa edinstven zgodovinski spomenik. Pred leti so odkopali tudi zasute kleti palače, ki po svojih razsežnostih in gradnji vzbujajo občudovanje mnogih turistov. Foto: M. R.

Nadaljevanje s prve strani

●

Ameriški rušilec

pirajo predsednika Johnsona, ki je ukazal ameriškim pomorskim in letalskim silam v teh vodah, naj v prihodnje odgovore na vsak napad.

»New York Times« ugotavlja, da izraža odgovor predsednika Johnsona hkrati odločnost in zmernost, ni pa predsednik izključil možnosti, da je do tega napada prišlo po pomoti. Nadalje naglaša ta list, da bodo ZDA še naprej podpirale južnovietnamsko vlado v njenih vojaških naporih.

State Department je objavil, da bodo poslali Severnemu Vietnamu protestno noto, verjetno preko mednarodne nadzorstvene komisije za Indokino.

Uradni krogi pravijo, da vlada noče precenjevati tega incidenta. Upajo, da je bil incident le osamljen in da je do njega prišlo po naključju.

●●

Ukrepi ZIS

spoznali možnost negativnih posledic; zato so hitro reagirali, in sicer ne samo v primerih, ko so bile prekoračene najvišje cene, marveč tudi, da bi preprečili morebitno verižno reakcijo v drugih gospodarskih panogah. Ta akcija upravnih organov, v kateri so sodelovale tudi družbeno-politične organizacije, je poudaril Dušan Vuković, je pozitivno vplivala na pomiritev trga. V večini mest so popravili neupravičeno prekoračenje cen, v nekaterih pa to delo še ni končano.

Govoreč o vplivu odloka ZIS na druge gospodarske panoge, je Dušan Vuković poudaril, da v industriji, razen živilske skupine, ni prišlo do verižnega zvišanja cen. Opaziti pa je močno težnjo po zvišanju cen obrtnih in gostinskih storitev. Bilo je tudi več primerov, da so gostinske organizacije zvišale cene svojih storitev znatno bolj, kakor je bilo potrebno.

Na kmetijskem trgu, je rekel nadalje Vuković, zvišanje cen osnovnih pridelkov ni negativno vplivalo na druga živila. Cene sadja in vrtnin na primer so sezonsko nekoliko popustile. Padle pa so nekoliko manj kakor prejšnja leta, toda v glavnem zaradi nekaterih dolgoročnih problemov na trgu in neurejenih odnosov med proizvodnimi organizacijami in organizacijami, ki se ukvarjajo s prometom teh živil.

Do zvišanja cen koruze, zlasti v juliju, je prišlo v glavnem zaradi pomanjkanja živinske krme in znatnega povečanja reje. Zato bodo pristojni organi v naslednjem obdobju poskrbeli, da se zagotovi zadostna količina koruze in druge živinske krme. V tej zvezi so na pristojnem mestu sklenili, da letošnje koruze ne bomo izvažali, da bi zagotovili rezerve. Spričo slabe letine in kakovosti pšenice je več pridelovalcev zahtevalo, naj pri odkupu ne upoštevajo hektolitrske teže žita. Pristojni organi pa so sklenili, da se sedanji sistem odkupa ne bo spremenil, ker je ZIS določil posebno premijo 5 din za kilogram.

Na tiskovni konferenci je pomočnik zveznega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo Jordan Blaževski potem seznanil novinarje s pripravami na jesensko setev. Rekel je, da bodo pristojni organi storili vse potrebno, med drugim bodo zagotovili tudi boljše seme. Zato je ZIS sklenil zvišati premijo od 8 na 23 din za kilogram dobrega semena. Računajo, da bo to in več drugih ukrepov omogočilo, da bo kooperacija v letu 1965 zajela 750.000 hektarov zemlje. Jordan Blaževski je tudi poudaril, da je za jesensko setev zagotovljenih dovolj umetnih gnojil, kmetijskih strojev in rezervnih delov. Pričakovati je, da bo to ob dobri organizaciji dela v kmetijskih organizacijah pozitivno vplivalo na povečanje pridelka.

●●●

Kongres psihologov

se bo nedvomno izdatno poglobil in razširil dosedanji obseg izmenjave tako pozitivnih podatkov kot stališč med psihologi uporabnih strok Vzhoda in Zahoda,« je nato označil XV. kongres.

Na vprašanje, kako ocenjuje jugoslovanske referate za ta kongres, je odgovoril: »Jugoslovanska uporabna psihologija je, deloma tudi po zaslugi prof. Zorana Bujasa, učenca častnega predsednika našega kongresa Henrija Pierona, dobro startala: ne prehiteva se, vse skuša tudi eksperimentalno ugotoviti in ne pomaga si s špekulacijami — to jasno odseva iz vseh vaših referatov in je dober obet za nadaljnji razvoj jugoslovanske uporabne psihologije.«

Na opombo, da je pri nas čutiti še precejšnje nezaupanje, nekakšno poklicno ljubosumnost med pedagogi in psihologi pa med poslovnimi ljudmi in psihologi, je prof. Bonnardel poudaril, da je to še vedno čutiti tudi drugod po svetu, čeprav so pa drugod že našli skupen jezik tako s pedagogi kot zdravniki in managerji. »To je predvsem odvisno od osebnosti, prizadevnosti in sposobnosti psihologa, kako si bo znal razmejiti delo s kadrovsko, socialno in zdravstveno službo v nekem podjetju in kako bo znal s konkretnimi rezultati dobiti proste roke v odnosu do uprave podjetja.«

Pomen industrijske psihologije za rast storilnosti pa je prof. Bonnardel na kratko orisal z delom svojega psihološkega oddelka v avtomobilski industriji »Peugeot«. Predvsem je poudaril, da ni ne recepta ne mere za tovrstno učinkovitost psihologovega udejstvovanja, da pa je pregled za več let nazaj dokazal občuten padec nesreč pri delu in boljšo delovno atmosfero v obratih. Skozi tečaje o medsebojnih odnosih gredo vsi vodilni ljudje v tovarnah, od generalnega direktorja do preddelavca. Pomemben je tudi uspeh pri izboru delavcev za napredovanje in za vodilna mesta. »Nekoč se je izbiralo bolj po tem, kako je kdo snel kapo pred šefom, zdaj pa predvsem po tem, koliko zna kdo ustvariti s sodelavci plodno atmosfero,« je poudaril g. Bonnardel.

V okviru »damskega programa« je danes dopoldne skupina žena delegatov obiskala muzej revolucije. Razstavljeni eksponati so na obiskovalke, posebno na tiste, ki so same doživljale nacistično nasilje med zadnjo vojno, naredili velik vtis, nič manjši vtis pa niso napravili nanje dokazi povojne graditve.

B. FINZGAR

☆

Avgustovski spomini

poletnimi klobuki, obšitimi z rožami, gospode v slamnikih, ki jih je veličastni dogodek zdramil iz sanjavega vzdušja piknikov po angleških parkih in jim pognal srh prijetne vznemirjenosti v kosti, kako se zgrinjajo po ulicah in strmijo v mobilizacijske razglase. Ti razglasi so bili strog odgovor na propagando »tiste bedaste in smrkave organizacije, ki se imenuje Liga za nevtralnost,« kakor je zapisal »Daily express«. Vojna tako in tako ne bo trajala dlje kot nekaj tednov in čemu bi se človek vznemirjal?

Toda vojna je trajala dlje kot nekaj tednov. In čeprav val zanosnega rodoljubja doma v Britaniji ni popustil, čeprav so dame po ulicah delile za vojsko sposobnim civilistom bela kurja peresa, češ da so strahopetci, in čeprav so na plakatih angleške žene v vzvišenih držah velevale svojim možem »Pojdi!« — je zazvenela iz strelskih jarkov v Flandriji, na Somi in od drugod drugačna pesem:

»Na Flandrijskih poljanah makov cvet
med križi rase red na red . . .«

Umolknila je viktorijanska muza in namesto nje so zazveneli popolnoma drugačni akordi, akordi odpora proti nesmiselnemu klanju, akordi usmiljenja do sobojevnika in celo do sovražnika, zaničevanja do generalov in lažnih rodoljubov. Enaindvajset pesnikov, izmed tistih, ki so jih pravkar objavili v dveh antologijah, je padlo na fronti. Še nikoli v zgodovini angleške književnosti se ni v tako kratki dobi štirih let našlo toliko pesniškega talenta, ki mu je bila usojena prezgodnja smrt. In bolj kot vsi vojni dokumenti je za sedanjo generacijo pomemben njihov dokument, zapečaten s krvjo, ki ga šele danes prav razumejo.

Od kod tolikšno zanimanje za tisto, kar se je zgodilo pred 50 leti? Deloma zaradi obletnice dogodka, s katerim se je za zmeraj končal določen način življenja, celo neka civilizacija, v odločilni meri pa tudi zato, ker lahko šele zdaj v celoti razumemo vso tragedijo in njene posledice. In najbolj spodbudno je to, da je pri vseh spominih in razmišljanjih o začetku prve svetovne vojne čutiti odločnost, da se kaj takega res ne sme nikoli več ponoviti, nikoli več.

B. PAHOR

★★

Republikanska stranka

volivce«. Ta napoveduje, da bo vodstvo ameriških sindikatov začelo ostro predvolilno kampanjo in v njej podprlo predsednika Johnsona.

Na tiskovni konferenci po sestanku izvršnega odbora je voditelj ameriških sindikatov George Meaney izrazil vso podporo sindikatov nedavno sprejetemu zakonu o enakih državljanskih pravicah.

Še en ugleden republikanec se je ločil od Barryja Goldwaterja, poročajo iz New Yorka. Član kongresa John Lindsay je povedal, da ne bo podprl kandidata svoje stranke Goldwaterja in da bo na novih volitvah nastopil kot neodvisen republikanec.

★★★

Erlander

strank teh evropskih držav posvetili največjo pozornost razvoju položaja v Evropi kot tudi rezultatom nedavnih razgovorov med obiskom sovjetskega premiera Hruščova v skandinavskih državah. Strinjali so se v tem, da je lani sklenjeni moskovski sporazum o prepovedi jedrskih poskusov omogočil, da je začela popuščati svetovna napetost.

Konferenca na odprtem morju

KÖBENHAVN, 4. avgusta (Tanjug) — Konferenca evropskih verskih skupnosti, ki bi morala biti v začetku oktobra v danskem mestu Nyborg, bo na odprtem morju, na danski ladji »Bornholm«. Tako je sklenilo predsedstvo konference, da bi omogočili udeležbo tudi delegatom iz DR Nemčije, ki jim danske oblasti nočejo odobriti vizumov.

Konec obdobja vojaških operacij

Pri jemenskih upornikih našli ameriško orožje

KAIRO, 4. avg. (AFP). Poveljnik egiptovskih vojaških sil v Jemenu general Fati Abdel Gani je v razgovoru za list »Al Ahram« povedal, da so med vojaškimi operacijami v Jemenu zaplenili precej orožja, o katerem so ugotovili, da ga je Saudova Arabija dobila od ZDA. Dejal je tudi, da Britanci še naprej dobavljajo orožje gverilcem bivšega imama el Badra, ki ima v svoji službi tudi britanske, francoske in belgijske plačance. Opazovalcev OZN pa je v Jemenu premalo, da bi lahko dobili vpogled v vse, kar se dogaja na jemenskih mejah.

Ko je general Gani govoril o vojaškem položaju v Jemenu, je dejal, da tam ni več vojaških operacij v pravem pomenu besede. Tudi ni več rojalistične vojske, o kateri še vedno govore v zahodnih krogih, pač pa se po gorah potikajo razbite skupine odpadnikov. Vloga egiptovskih sil v Jemenu ni bila zgolj vojaške narave, je rekel general Gani.

Kakor se je zvedelo, se bo v kratkem vrnil iz Jemena nov odred vojakov ZAR.

Vučinić pri Kiprianuu

NIKOZIJA, 4. avg. (Tanjug). — Jugoslovanski veleposlanik na Cipru Branko Vučinić je danes obiskal ciprskega ministra za zunanje zadeve Spirosa Kipriana. Pogovarjala sta se o tekoči ciprski situaciji.

Laos sprejema predlog ZSSR

VIENTIAN, 4. avg. — V sporočilu, objavljenem po današnji seji laoške vlade, ki ji je predsedoval premier Suvana Fuma, je rečeno, da je laoška vlada sprejela z velikim zadovoljstvom sovjetski predlog konference 14 držav v Laosu. Kakor sporoča AFP, bodo poslanico v tem smislu kmalu izročili sovjetski vladi.

Sestanek Rosides-Tuomioja

ŽENEVA, 4. avg. — Stalni zastopnik Cipra v OZN Zenon Rosides se je danes sestal v Ženevi s posrednikom svetovne organizacije za rešitev ciprskega problema Tuomiojo.

Proti prenehanju demonstracij

WASHINGTON, 4. avgusta (Tanjug). Dva vplivna črnska voditelja, predsednik študentskega odbora za nenasilno akcijo John Lewis in predsednik kongresa za rasno enakost James Farmer, nista hotela sprejeti sklepa, po katerem naj črnci prenehajo demonstrirati. Sklep so sprejeli na sestanku, na katerem so se zbrali predstavniki omenjenih dveh in še štirih drugih velikih nacionalnih črnskih organizacij.

Ogorčenje v Moskvi

Peking napada sleherno sovjetsko potezo

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 4. avg. (Po telefonu). Sovjetsko-kitajski dialog je že dolgo vse prej kot prijateljski, vendar je to, kar se dogaja zadnje dni, vseeno presenečenje. Obtožbe so prekipele prav do vrelišča in centralni sovjetski listi posvečajo domala cele zunanjepolitične strani dejavnosti kitajskih voditeljev.

Videti je, da je neposredni povod za to dala tokijska konferenca za prepoved jedrskega orožja, ki so jo morale sovjetska in mnoge druge delegacije zapustiti zaradi nemogočega ozračja, ki so ga ustvarili Kitajci in njihovi japonski somišljeniki.

Če bi bil Tokio povod, pa je po drugi strani napetost naraščala že prej. V Pekingu so zadnje čase odvrgli vsakršne pomisleke in začeli sistematično napadati prav vsako sovjetsko potezo. Tako so na primer napadli sporazum med ZSSR in Demokratično republiko Nemčijo, zvišanje plač in zakon o pokojninah kolhoznikov označili kot korak dalje k poburžoazenju, objavili so kup neutemeljenih napadov na stike med poslovnimi, kulturnimi in drugimi delavci Sovjetske zveze in zahodnih držav. Spravili so se celo nad loterijo in pravijo, da z njo v Sovjetski zvezi »vzbujajo privatne nagone« itd., itd.

Poleg tega je vse močnejša kitajska dejavnost v raznih mednarodnih organizacijah, ki je neprikrito naperjena proti ZSSR. Peking vse bolj krepi tudi pritisk na druge partije in države. Posledica takšnega pritiska je bilo nedavno odprto pismo mongolske partije kitajskemu CK, v katerem Mongolci obsojajo pekinško politiko. Odgovor je bil hiter in značilen. Kitajci, ki živijo v Ulan Batorju, so na dirki mongolskih in kitajskih kolesarjev uprizorili hude nerede, ki so se končali s pretepom, med katerim je bilo več ranjenih, en Mongolec pa se celo v bolnišnici bori za življenje.

Vse to povzroča v Moskvi ogorčenje, ki veje iz vsake vrstice, posvečene kitajski dejavnosti. Hkrati položaj, ko je spor s Kitajsko izrinil z zunanjepolitičnih strani skoraj vse druge stvari, ustvarja določeno pričakovanje glede nadaljnjega razvoja dogodkov, čeprav si je težko misliti, kaj je po vsem, kar je bilo že izrečenega, še mogoče povedati.

J. STANIČ

Telegrami

OBISK — MOSKVA — Sinoči je prispela v Moskvo finska trgovinska delegacija.

PROTEST — PORT SAID — Prebivalci Port Saida so včeraj organizirali velik pohod v protest proti sabotaži na egiptovski ladji »Star of Alexandria« v alžirskem pristanišču Anaba.

KEITA PRIDE V ALŽIRIJO — ALŽIR — Predsednik republike Mali Modibo Keita pride v drugi polovici avgusta na uradni obisk v Alžirijo.

IRASKI MINISTER OBIŠČE WASHINGTON — BAGDAD — Iraški minister za agrarno reformo al Aluan bo ta teden odpotoval v ZDA na razgovore z mednarodno banko za razvoj. Irak potrebuje posojilo za financiranje gospodarskih načrtov na severu Iraka.

OBRAVNAVA — MADRID — Tu se je včeraj začela obravnava proti trem članom prepovedane španske sindikalne organizacije Španije pod obtožbo, da so se ukvarjali z ilegalno propagando.

STAVKA — RIM — Več kot 600 italijanskih pilotov se je včeraj vrnilo na delo po 78-urni stavki. To je bila že tretja stavka pilotov in letaliških delavcev v zadnjem mesecu, odkar so sindikati zahtevali nov kolektivni sporazum.

SPOPAD — KARAČI — V spopadu na indijsko-pakistanski meji v Kašmiru so izgubili življenje trije indijski vojaki.

TURNEJA INDIJSKEGA MINISTRA — NEW DELHI — Indijski minister za petrolej in kemične proizvode prof. Kabir je odpotoval iz Londona na obisk v še nekatere evropske države. Minister namerava v Franciji, Britaniji, Italiji in Madžarski proučiti možnost pomoči teh držav v razvoju indijske petrolejske industrije.

ODHOD MISIJE DOBRE VOLJE — NAJROBI — Od tu je včeraj odpotovala posebna vladna misija dobre volje, ki bo obiskala Sovjetsko zvezo in Kitajsko.

NOVA DIVIZIJA BUNDESWEHRA — BONN — V ZR Nemčiji ustanavljajo XII. divizijo Bundeswehra, ki bi morala priti leta 1956 pod poveljstvo sil Atlantskega pakta.

RAZŠIRITEV TERITORIALNIH VODA — BUENOS AIRES — Argentinska vlada je razširila meje svoje teritorialnih voda od 3 na 6 milj, da bi zaščitila argentinska področja ribolova pred tujimi ladjami.

DEJAVNOST GVERILCEV — LA PAZ — V vzhodni Boliviji je prišlo do spopadov med vladnimi policijskimi silami in pripadniki gverilskega gibanja. Bolivijski minister za notranje zadeve je dejal, da bodo na to področje poslali okrepitve in sprejeli posebne ukrepe zaradi ohranitve reda.

VRNITEV PARLAMENTARNE DELEGACIJE — SOFIJA — Bolgarska parlamentarna delegacija se je včeraj vrnila z uradnega obiska v Afganistanu.

DELEGACIJA — BUKAREŠTA — Na povabilo organizacije korejskih žensk je od tu odpotovala na Korejo delegacija zveze žensk Romunije.

KONČAN SESTANEK — ALŽIR — Tu se je končal sestanek unije žensk Alžirije, ki se je začel 1. avgusta.

Pa še to

PA ŠE TO — KATEGORIZACIJA — Podjetje »Elektroindustrija« iz Beograda že nekaj dni objavlja obvestilo, v katerem piše:

— Potrošniki nižje stopnje, ki so doslej plačevali porabljeno električno energijo po 7 din kilovatna ura . . .

— Potrošniki višje stopnje, ki so doslej plačevali porabljeno energijo po 16 din kilovatna ura . . .

Kdor da več, dobi tudi višjo stopnjo! Res je sicer, da bomo po novih cenah plačevali vsi več, toda potrošnike nižje in višje stopnje bomo ne glede na to vseeno imeli.

Sestanek mladine v Moskvi

MOSKVA, 4. avg. (Tanjug) — Stalni sekretariat mednarodnega pripravljalnega odbora svetovnega foruma solidarnosti med mladino in študenti je sklenil, da se bo forum sestal letos v Moskvi od 16. do 23. septembra. Sestanka se bodo udeležili predstavniki nad 100 mladinskih in študentovskih organizacij iz kakih 60 držav. Razpravljali bodo o vlogi mladine in študentov v boju za mir in razorožitev, proti kolonializmu in neokolonializmu.

Pripravljalni sestanek svetovnega foruma mladine in študentov je bil v Moskvi od 18. do 20. aprila letos. Udeležili so se ga predstavniki 103 mladinskih in študentskih organizacij iz 62 držav. Aprilskega zasedanja v Moskvi so se udeležili tudi predstavniki zveze mladine in zveze študentov Jugoslavije.

Radakrišnan jeseni v Sovjetski zvezi

NEW DELHI, 4. avgusta (AFP) — Delhijski uradni krogi vedo povedati, da bo predsednik indijske republike Radakrišnan odpotoval septembra na desetdnevni uradni obisk v Sovjetsko zvezo. Pogovarjal se bo s sovjetskim premierom Hruščovom in predsednikom prezidija vrhovnega sovjeta Anastasom Mikojanom. Iz Moskve bo Radakrišnan potem odpotoval na tridnevni obisk na Irsko, nato pa se bo za nekaj dni ustavil v Londonu.

»Nesmrtni« fanatiki pridejo pred sodišče zaradi svojih zločinov

LUSAKA, 4. avg. (Reuter-AP). Severnorodezijski premier dr. Kenneth Kaunda je objavil dekret o prepovedi verske sekte, ki jo vodi Alice Lenshina. Njeni fanatični pristaši so povzročili krvave nemire v zaostalih krajih Severne Rodezije. Doslej so zažgali nad 50 vasi. Premier Kaunda je ukazal vojski, naj pripelje vrače »žive ali mrtve iz džungle v Lusako«, kjer jim bodo sodili zaradi zločinov in nasilja nad mirnimi prebivalci. Pod vodstvom Alice Lenshine so fanatiki tega plemena, ki verujejo v svojo nesmrtnost, napadli s kopji in puščicami deset vasi na območju Malpaja. Pobili so nad 150 ljudi. Večina prebivalcev je pobegnila v bližnje upravno središče Lundazi.

Dekret o dobavah »Evroatomu«

WASHINGTON, 4. avg. (AP). Predsednik Johnson je podpisal dekret, s katerim je pooblastil pristojne ameriške organe, da dobavijo zahodnoevropski atomski skupnosti »Evroatom« nove količine urana in plutonija. Odkar je bil »Evroatom« ustanovljen — pred več leti — je kupil v Ameriki skupno 70 kg urana 235 in skoraj 250 kg plutonija.

Malezija išče pomoči za »pomiritev« z Indonezijo

NEW YORK, 4. avg. (Reuter). Malezijski premier Tunku Abdul Rahman je danes zahteval od afriških in azijskih držav, članic svetovne organizacije, naj pomagajo v prizadevanjih za »pomiritev« med Malezijo in Indonezijo.

Malezijski premier je to zahteval na polurnem zasebnem sestanku s predstavniki afriških in azijskih držav v OZN.

Rahman in stalni malezijski delegat v OZN sta se sestala tudi z U Tantom, s katerim sta se pogovarjala o malezijsko-indonezijskem sporu.

Stiki Tržič-Borovlje

»Odprta meja« na Karavankah

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

CELOVEC, 4. avg. — Odkar je bil leta 1960 med Avstrijo in Jugoslavijo sklenjen sporazum o malem obmejnem prometu, se je tudi meja med Koroško in Slovenijo spremenila. Čedalje bolj uspešno se razvija kot most, ki zbližuje sosedna naroda in ju druži v prijateljskem sožitju.

Sporazum o malem obmejnem prometu je močno pospešil osebne stike med prebivalstvom na obeh straneh meje ter gospodarsko sodelovanje med obmejnimi področji. Prispeval pa je tudi k poglobitvi uradnih odnosov. Danes so posebno živahni medsebojni obiski predstavnikov obmejnih občin. Uradna udeležba mesta Beljaka na letošnjem Gorenjskem sejmu v Kranju — otvoritve se je udeležil tudi župan iz Železne Kaple, deželni poslanec Lubas — ter navzočnost županov z Jesenic in iz Radovljice na letošnji ljudski veselici v Beljaku, sta primera, ki govorita o novem, sodobnem vzdušju na meji med sosedoma.

Posebno prisrčni stiki pa so se razvili med Borovljami in Tržičem, obmejnima mestoma, ki ju je zbližal Ljubeljski predor. V kratkih presledkih si sledijo obiski županov in drugih občinskih funkcionarjev; nedavni obisk boroveljske godbe »Stahlklang« v Tržiču in Križah pa je zdaj vrnila godba DPD Svoboda iz Tržiča, ki je zadnjo soboto priredila koncert v Borovljah. Prebivalci mesta in okoliških vasi so napolnili obe veliki dvorani Justove gostilne. Tržiška godba se je predstavila z bogatim mednarodnim sporedom, ki je bil deležen navdušenega sprejema pri občinstvu, med katerim sta bila tudi boroveljski župan Sorgo in tržiški župan Ogris. Zastopnik boroveljske godbe, ki je zaigrala gostom iz Tržiča v pozdrav, pa je poudaril prijateljske odnose med prebivalstvom na obeh straneh meje in dejal, da k razvoju dobrega sosedstva uspešno prispeva tudi glasba, ki ne pozna meja.

JANKO KOROŠEC

Vreme 4. VIII. 1964

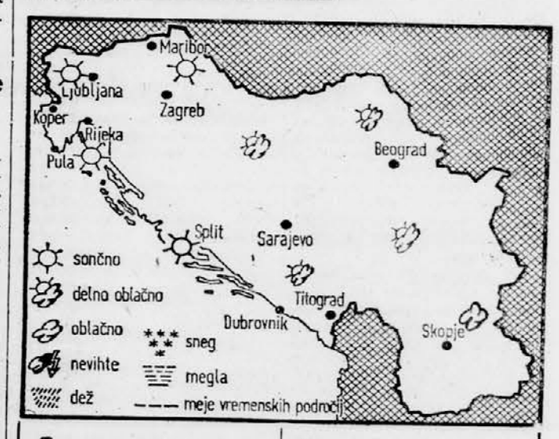

Temperature

	ob 07	13
Ljubljana	10	23
Planica	7	23
Brnik	10	21
Maribor	11	22
Slov. Gradec	7	22
Novo mesto	10	23
Koper	19	25
Kredarica	1	9
Reka	18	25
Pulj	20	25
Split	19	25
Dubrovnik	20	24
Zagreb	13	22
Beograd	13	21
Sarajevo	8	20
Skopje	15	22
Titograd	20	26
Celovec	9	23
Gradec	—	21
Dunaj	14	21
Milano	—	26
Genova	23	27
Zürich	10	22
München	13	2
Benetke	—	25

Prognoza

VREMENSKA SLIKA

Hladen zrak se v višinah umika iznad Balkana proti vzhodu. Področje visokega zračnega pritiska zajema srednjo ni južno Evropo. Frontalne motnje se preko severne Nemčije in Poljske pomikajo proti Karpatom, tako da v glavnem ne bodo vplivale na vreme pri nas.

NAPOVED

SLOVENIJA

Ponoči jasno, jutri pretežno sončno, v severovzhodni Sloveniji prehodno povečana oblačnost. Najnižje temperature od 6 do 11, v Primorju 18, najvišje dnevne od 26 do 30 stopinj C. Zjutraj po kotlinah kratkotrajna megla.

JUGOSLAVIJA

Sončno in topleje. V Vojvodini in Srbiji znerno oblačno.

IZGLEDI

Lepo in topleje.

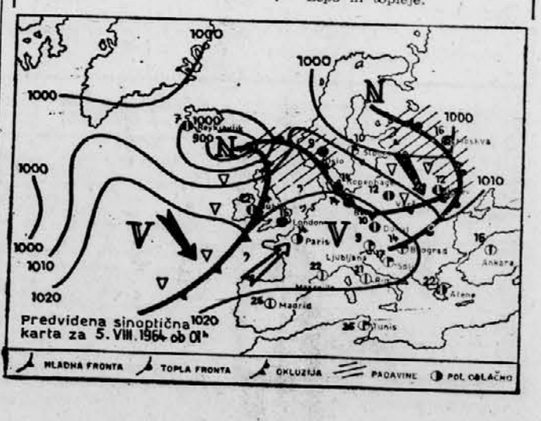

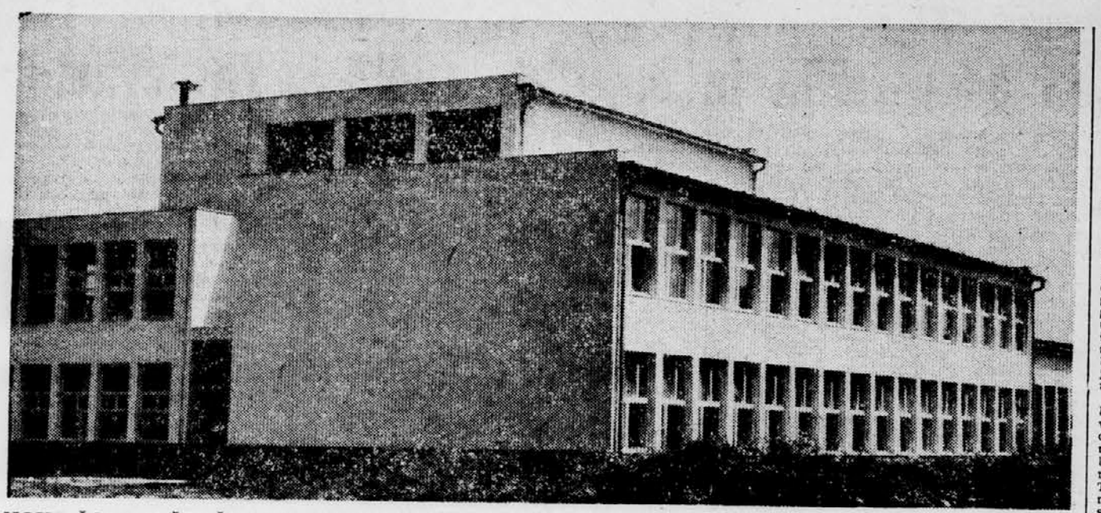

NOVA ŠOLA V ŠENČURJU je med najlepšimi šolskimi poslopji v kranjski občini. V 8 učilnicah in več drugih prostorih bo omogočala sodoben pouk. Za prosvetno-pedagoški kader pa bodo zgradili poseben stanovanjski blok. Foto: F. Perdan

V Šenčurju so odprli novo šolo

Za njeno gradnjo in opremo so dali več kot 200 milijonov din

Ob občinskem prazniku 1. avgusta je v soboto predsednik občinske skupščine Kranj Martin Košir odprl v Šenčurju pri Kranju novo poslopje osemletke.

Šola ima 8 učilnic, 2 predavalnici, učilnici za tehnični in gospodinjski pouk, pionirsko in zdravstveno sobo, govorilnico za starše, 3 kabinete za učila, telovadnico, zbornico in 2 pisarni. Ob poslopju je predviden prostor za košarkarsko, rokometno in odbojkarsko igrišče ter naprave za lahko atletiko.

Celotni stroški gradnje in opreme znašajo 205 milijonov dinarjev. Tu je všteta tudi trafo postaja ter električni in telefonski priključek, pod ter še zunanja ureditev. Vsa šola je opremljena s šolsko, elektrotehnično in telovadno opremo.

Nova šola v Šenčurju je ena izmed tistih, ki je zgrajena po programu, ki ga je sprejel prejšnji občinski ljudski odbor, nato pa dopolnila s širšim programom za izgradnjo šol občinska skupščina. V tem programu je predvideno, da bodo s sredstvi občine, delovnih organizacij in prebivalcev (samoprispevek) v treh letih zgradili še tri nove šole, in sicer v Cerkljah, Preddvoru in v Kranju.

L. Š.

Visoko je padlo globoko...

Zapiski z obiska v Tavčarjevi hiši v Poljanski dolini

V šoli smo se učili takole: dr. Ivan Tavčar se je rodil 1851. v Poljanah nad Škofjo Loko. Svoja najboljša dela, med njimi tudi znano Visoško kroniko, je napisal na svojem posestvu na Visokem pri Poljanah. Na koncu šolskega leta smo šli potem na izlet. Dobro je to, da nismo šli na Visoko, ampak v Vrbo. Če bi šli na Visoko...

Ko se pelješ po asfaltni cesti po Poljanski dolini, ti oko obstane na puščici ob poti, ki pove, da se po cesti, ki jo označuje, pride na Visoko.

Pa smo šli tja. Veliki hiši je že od daleč videti, da nihče ne skrbi zanjo. Okna v nadstropju so razbita, nekaj železnih naoknic pa le na enem tečaju visi od okvirov in niha v vetru.

Na vratih nas je pozdravil napis: »Prodajamo portrete dr. Ivana Tavčarja in Tavčarjeve rojstne hiše. Oboje je izdelal slikar Ive Šubic.« Ko smo se do sita nagledali čudovitih slik, ki so na vložkih v vratih (žal so povsem nezaščitene in propadajo), smo potrkali. Dolgo je bilo treba čakati, da so se vrata odprla. Dve pedi velik kratkohlačnik, ki je držal v eni roki kumaro, nas je začudeno pogledal.

— Kaj ni nikogar doma?

— O, so...

— No, pokliči koga!

Izginil je v hišo in se kmalu vrnil. Tokrat z materjo.

— Boste kaj kupili? je vprašala.

— Bomo. Še prej pa bi si radi ogledali hišo.

— Saj ni kaj videti v njej. Vse je v muzeju v Loki. Mi tu le stanujemo. Ali boste kaj kupili?

Kupili smo razglednice po sto dinarjev in šli. Za slovo smo izvedeli še, da prihaja na Visoko veliko takih radovednežev, kot smo mi. Tudi oni nimajo kaj videti. Le zakaj prihajajo?

»MENDA BODO VISOKO ODKUPILI...«

V Poljanah smo poiskali Jožeta Tavčarja, ki je oskrbnik Visokega, in ga vprašali:

— Zakaj je Visoko tako zapuščeno in zanemarjeno?

— Kakšno pa naj bo, ko ni denarja za vzdrževanje? Poslušajte: včasih je sodilo k Visokemu tudi veliko posestvo, ki je prišlo pod agrarno reformo. Z ostankom posestva se take hiše ne dá vzdrževati. Lastniki so poskušali hišo že večkrat prodati, pa niso našli nikogar, ki bi jo bil pripravljen kupiti. Menda jo bo odkupil Izvršni svet... No, tega točno ne vem. Pravijo, da bi v njej uredili dom za onemogle ali nekaj takega... Morda tudi gostišče in hotel...

— Saj že stanujejo ljudje tam?

— Vem, cestar stanuje tam. Zato, da ni prazno in da do konca ne propade.

»TO JE KULTURNA SRAMOTA...«

Na Loškem gradu smo našli direktorja muzeja Andreja Pavlovca in se z njim pogovarjali o Visokem.

— Vem, da Visoko propada, — je dejal, — in vem, da je to velika kulturna sramota. Če bi imeli denar, bi ga lahko odkupili, vendar ne vem, kje naj vzamemo potrebnih 21 milijonov. Toliko namreč lastniki hočejo zanj. Pa še nekaj je tu. Tudi, če bi dobili tistih 21 milijonov, to ne bi bilo dovolj. Hišo, ki je zelo velika, bi bilo treba prenoviti in urediti in to bi spet veljalo precej denarja.

— Slišali smo, da nameravajo Visoko preurediti v hotel ali v dom za onemogle. Ali veste kaj o tem?

— Slišal sem že. Vem celo za tretjo varianto: preuredili naj bi ga v muzej. Naj narede z njim karkoli, slabše kot je zdaj, ne more biti.

EVGEN JURIČ

Izvoz v tržiški občini

V primerjavi z letom 1957 se je vrednost izvoza v tržiški občini povečala za 122,6 odstotka. Kakor minula leta, izvažajo tržiška podjetja tudi letos na zahodna tržišča 62 odst. svojih proizvodov, medtem ko jih izvažajo le 38 odstotkov v vzhodne dežele.

Tržiški gospodarstveniki trdijo, da bi se izvoz lahko še povečal, toda trenutne možnosti jim tega ne dopuščajo. Doslej so izvažali tudi precej surovin in polizdelkov, kar velja predvsem za lesno industrijo.

V letu 1957 je bil v tržiški občini uresničen izvoz na prebivalca s 95 dolarji letno, lani pa je znašala vrednost izvoza že 218 dolarjev na enega prebivalca. Za letos menijo, da se bo izvoz na prebivalca povečal na 261 dolarjev. Analize so tudi pokazale, da je na notranjem in zunanjem trgu veliko povpraševanje po izdelkih papirne in kovinske industrije. Zato bodo v ta podjetja vložili največ investicij.

Po predvidevanjih sedemletnega perspektivnega plana se bo v letu 1970 povečal izvoz na 360 dolarjev na prebivalca. Tako bo odpadlo 48 odstotkov celotnega bruto proizvoda na izvoz.

J. P.

POSTOJNA

Ob krvodajalski akciji

Dne 3., 4. in 5. avgusta bo Zavod za transfuzijo krvi izvedel vsakoletno krvodajalsko akcijo tudi v Postojni. Kljub raznim negativnim okoliščinam je letošnji plan oddaje kar za četrtino večji od lanskoletnega.

Potrebe po krvi so vedno večje. Tako so npr. v postojnski porodnišnici in bolnišnici za ženske bolezni porabili 1961. leta 63 litrov krvi, lani pa že 123 litov. Zadovoljiva je ugotovitev, da nenehno raste število prostovoljcev. Tako imamo v Postojni človeka, ki je svoje krvi daroval že več ko 20 litrov in jo še vedno daje. Prsi prostovoljnega krvodajalca Andreja Miklavčiča krase vsa odlikovanja prostovoljnih krvodajalcev.

Bc

Povprečno 36 tisoč dinarjev od junija

V tovarni Induplati v Jaršah imajo tudi tri sobote proste

V tovarni Induplati v Jaršah so začeli izdelovati lažje tkanine za ženske in moške poletne obleke. To jim je omogočilo ustvariti večje sklade kakor doslej. Kot prvi ukrep za finančni uspeh poslovanja so samoupravni organi predvideli zvišanje osebnega dohodka v prvem polletju nasproti istemu lani za 26.3 odst. oziroma letos za 11 odst.

Minimalni osebni dohodek, ki je znašal do nedavnega še zmeraj le blizu 21.000 din, se je že močno približal 25.000 dinarjem, povprečje pa se je dvignilo od 28.500 din v začetku letošnjega leta na 36.000 din v juniju. Na svoji seji 3. avgusta je DS sklenil, da se ta dohodek ponovno zviša za 7 odstotkov. Povečanje je degresivno. Razumljivo je, da se bodo zavoljo ponovnega zvišanja dohodkov letos znižali skladi podjetja za okroglo 28 milijonov dinarjev.

Kolektiv pa ni dosegel samo tega uspeha, pač pa je že z novim letom 1964 uvedel tudi 42-urni delovni teden. Delavke imajo tri sobote prosto, četrto pa delajo normalno, v vseh izmenah. Večina zaposlenih so ženske, ki so posebej zadovoljne zaradi prostih sobot.

V Induplati tudi dobro skrbijo za delovnega človeka. Sodobna menza v urejenih prostorih nudi več ko 1.000 toplih malic dnevno in nekaj stotin kosil. Na Mali planini imajo svoj planinski počitniški dom, ki je odprt vse leto, v poletnem času pa je članom kolektiva na voljo v Umagu lep dom s 47 posteljami.

Dobro je urejena tudi zdravstvena služba, saj sta v splošni in zobni ambulanti zaposlena dva zdravnika. Patronažno službo v podjetju opravlja medicinska sestra, ki občasno obiskuje delavce na domu. Tudi športno življenje je močno razgibano. V Induplati imajo dobre strelce in kegljače.

O. L.

Dobre kupčije na Gorenjskem sejmu

KRANJ, 4. avg. — Gorenjski sejem, ki so ga odprli v petek, je obiskalo v prvih štirih dneh približno 35.000 ljudi. V tem času so prodali za blizu 250 milijonov dinarjev raznega blaga. Največ povpraševanja je po pohištvu in tekstilu.

Kljub slabemu vremenu v soboto in nedeljo je število obiskovalcev v prvih dneh še celo večje kot prejšnja leta. Lani je namreč obiskalo sejem v prvih treh dneh le 20.000 ljudi. Dokaj živahnejša je prve dni trgovina, saj so razstavljavci prodali že skoraj polovico toliko, kot so ob otvoritvi predvidevali za vse dni sejma. Lani so prodali v prvih treh dneh za 140 milijonov dinarjev.

S. L.

Prepočasi k skrajšanemu delovnemu času

V črnomaljskem okraju so šele na začetku priprav

V večini gospodarskih organizacij občine Črnomelj so sicer imenovali komisije za priprave na prehod na skrajšan delovni čas. Razen v obratu »Iskre« v Semiču in podjetju »Lič« v Črnomlju pa v glavnem kaj več glede izpolnitve te naloge niso napravili.

Na osnovi predkongresnih smernic in sklepov občinske volilne konference ZK so člani ZK, ki delajo v gospodarskih in družbenih organizacijah, na posvetu 31. julija kritično premotrili dosedanje delo pri pripravah za skrajšan delovni čas. Posebna komisija pri občinskem komiteju ZK je doslej obiskala devet delovnih organizacij in v njih proučevala priprave za prehod na skrajšan delovni čas.

Ugotovitve komisije niso razveseljive. Le v obratu »Iskre« v Semiču so že lani začeli delati analize za osnovo na prehod na skrajšan delovni čas. Sedaj so jih pripravili in predložili elaborat v odobritev. Menijo, da bodo v četrtem trimesečju vsaj poskusno šli na skrajšan delovni čas. Pogoj za 42-urni delovni teden je vključitev novih zmogljivosti obrata v proizvodni proces.

Tudi v podjetju »Lič« v Črnomlju so izdelali potrebne študije in predložili zahtevek za uvedbo 42-urnega delovnega tedna. Sodijo, da bo to omogočila boljša organizacija dela in večja produktivnost.

V vseh ostalih delovnih organizacijah pa so glede tega šele na začetku, ponekod pa še niti nimajo komisij. V več primerih sami tudi ne bodo mogli pripraviti vseh analiz in jim je potrebna pomoč od zunaj, kot je bila potrebna pri izdelavi statutov. Razprave se precej vrte tudi okoli vprašanja, ali skrajšan delavnik ali skrajšan teden. Na posvetu članov ZK so menili, da bi bolj kazalo na prosto soboto kot na sedemurni delavnik, ker bi to pomenilo prihranek na materialnih in režijskih stroških.

Izgovarjanje, da ne bo moč priti na skrajšan delovni čas brez investicijskih nalaganj in bistveno spremenjeni delitvi celotnega dohodka, so na posvetu prikazali kot nestvarno. V vsaki delovni organizaciji so znatne notranje rezerve. V mnogih je delovni čas slabo izkoriščen. Na območju občine dela v prvi izmeni kar 77 odstotkov zaposlenih, v drugi 16 in v tretji le 7 odstotkov. V tem oziru so daleč za republiškim povprečjem, kar med drugim kaže na slabo izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti. Prej ali slej bo treba postaviti pred izbiro vse take, ki zaradi dvojne zaposlitve (posestvo) niso pripravljeni povečevati storilnost na rednem delovnem mestu. Menili so tudi, da ne bi morda kazalo v vsaki delovni organizaciji preiti takoj na 42-urni delovni teden, marveč bi kazalo to uvesti postopoma, na primer najprej 46- ali 44-urni teden in potem 42-urni teden.

Na posvetu so poudarili, da ni razlogov za obotavljanje v pripravah na skrajšan delovni čas, čeprav tega ni moč izpeljati takoj. V teh rezervah, na katere so opozorili, ter tudi drugih, med katere sodi zlasti boljša organizacija dela, menijo, da je iskati pogoje tako za skrajšan delovni čas kot tudi za nadomestilo za zvišanje življenjskih stroškov ter na zvišanje osebnih dohodkov sploh.

P. ROMANIČ

XX. KOLESARSKA DIRKA »PO JUGOSLAVIJI«

Francozu Pamardu lovor v Karlovcu

Po XI. etapi brez premikov v generalnem plasmaju

KARLOVAC, 4. avg. (Tanjug). V mesto ob Korani, cilj XI. etape letošnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«, je prvi privozil Francoz Pamard. V sprintu je premagal Nizozemca Seggelena in Belgijca Sannena. Prvih sedem tekmovalcev je progo od Nove Gradiške do Karlovca (196 km) prevozilo v petih urah in 4 minutah. Nosilec rumene majice Valenčič je prispel na cilj v skupini 4:39 za prvoplasiranimi.

Današnja ravninska etapa je bila dokaj mediа, saj so se vsi favoriti štedili za bližnje odločilne odseke. Že jutri jih namreč čaka najdaljša etapa vse dirke od Karlovca do Pulja (233 km) in je tak razplet zato povsem razumljiv. Tako tudi ne preseneča zmaga manj znanih tekmovalcev, prav tistih, ki v boju za najvišja mesta sploh nimajo več nobenih možnosti. Prav zato se tudi ni čuditi, da so ubežniki vozili pred glavnino več ko 100 km, ne da bi si kdo izmed najboljših posebej prizadeval ujeti jih.

Mnogo več pomena pa pripisujejo tekmovalci jutrišnji etapi, na katero se bodo podali ob 11.30 uri, na cilju v Pulju pa pričakujejo kolesarje ob 18. uri.

Po današnji etapi je vrstni red v generalnem plasmaju posameznikov tak: **1. Valenčič (J) 33:11,37, 2. Iljiev (Bol) 33:13,42, 3. Skerlj (J) 33:14,20, 4. Boltežar (J) 33:17,24, 5. Lux (NDR) 33:17,47, 6. Kwapil (ČSSR) 33:18,40, 7. Pichl (ČSSR) 33:19,14, 8. Ukmar (J) 33:19,30** itd.

Med ekipami slej ko prej vodi Jugoslavija 101:06,09 pred Bolgarijo 101:25,43 in ČSSR 101:33.42.

»Karavana melodije in mode«

Kakor je znano, spremlja kolono kolesarjev na dirki »Po Jugoslaviji« med drugim tudi tako imenovana »Karavana melodije in mode«, ki v vsakem mestu, kjer je cilj etape, prireja koncert zabavne glasbe in modno revijo. V tem potujočem umetniškem ansamblu so naši priznani pevci popevk, kakor Lola Novaković, Ana Štefok, Predrag Gojković, Ervina Steicl, Milan Subota, Kurt Sabahudin in drugi. Ti gostje bodo tudi v Ljubljani priredili koncert, in sicer v petek 7. t. m. ob 20. uri v Križankah. Ta dan bodo namreč kolesarji prispeli v Ljubljano. JAT pa bo ob tej priložnosti organiziral nagradni quiz, najsrečnejši pa se bo lahko z letalom brezplačno peljal v katero koli mesto v naši državi in nazaj.

Predprodaja vstopnic za to prireditev je že od danes dalje v Križankah.

IVER DNEVA

Čeljust so mu razbile

Brazilsko nogometno moštvo iz Tavista od nekod v državi Pernambuco je za nekaj tednov izgubilo svojega srednjega napadalca in kralja strelcev Osvalda — po krivdi njegovih častilcev in zlasti še častilk. V zadnji tekmi, ko je še igral, je nasprotnikom sam naklestil nič manj ko pet zadetkov in pomagal svojim še do ene »nepozabne« zmage. Po končani igri ga je obkolila gruča najbolj zagretih pripadnic nogometnega vrveža in ga zasula s cvetjem in tako ploho poljubov, da so ga morali po koncu ovacij — z zlomom čeljusti — prepeljati v bolnišnico. Zdravniki so dejali, da nekaj tednov ne bo sposoben za igro.

Nesreča pač nikoli ne počiva, niti tedaj ne, ko veselje najbolj prekipeva...

Čubrič 18. v Kanadi

QUEBEC, 4. avgusta — V 10. etapi mednarodne kolesarske dirke »Okrog Kanade« je zmagal Belgijec Cotman s časom 5:45:40. Jugoslovan Čubrič je bil 18. s 5:51:57, Zidan, Spaninger in Šantavec pa so prispeli z drugo skupino, vsi s časom 5:52:07.

V generalnem plasmaju vodi še naprej Poljak Palka s časom 41:26:27, 22. je Čubrič z 41:50:24, 32. Spaninger, 42:14:40, 34. Šantavec 42:16:40, 38. Zidan 42:35:19.

V ekipnem plasmaju vodi Belgija, Jugoslavija pa je deveta.

Zanimiv mladinski nogometni turnir Olimpije

NK Olimpija priredi pod pokroviteljstvom NPL mednarodni mladinski nogometni turnir, ki bo na stadionu v Šiški od četrtka do nedelje. Tekme bodo vsak dan od 16.30 ure dalje. Prireditelji so si zagotovili udeležbo štirih tujih in dveh domačih ekip. Nastopili bodo mladi nogometaši Donawitza iz Avstrije, Herthe 03 (Berlin), reprezentance Westfalije in Sparte Sokolovo iz Prage, od domačih ekip pa bosta med udeleženci Maribor in Olimpija.

Mladina do 15. leta bo imela prost vstop.

KOVINOTEHNA

VELETRGOVINA, IZVOZ – UVOZ, CELJE

razpisuje

ŠTIPENDIJE

za študij na naslednjih fakultetah in strokovnih šolah:

- strojni fakulteti
- pravni fakulteti
- višji komercialni šoli
- srednji tehniški šoli (strojnem ali kemijskem oddelku)
- srednji ekonomski šoli

Prednost imajo študentje, oz. dijaki višjih letnikov. Kandidati naj pošljejo pismene prošnje kadrovski službi podjetja »Kovinotehna«.

K prošnji je potrebno priložiti naslednje: kratek življenjepis, svojeročno napisano izjavo, da ne prejema štipendije nikjer drugje; zadnje šolsko spričevalo ali frekventacijsko potrdilo o opravljenih izpitih, potrdilo o dohodkih staršev, potrdilo o premoženjskem stanju staršev in število družinskih članov.

Razpis štipendij velja do 18. avgusta 1964.

7463

Same pohvalne ocene

Po atletskem dvoboju Bolgarija : Jugoslavija v Ljubljani

Konec dober, vse dobro. Kdor je v trenutkih strašnega naliva v soboto še bil dovolj optimista, da je lahko upal na tak razplet mednarodnega atletskega dvoboja Bolgarija : Jugoslavija, kakršnega smo potem po povsem upravičeni odloživi dočakali v nedeljo in ponedeljek, lahko po pravici terja zase eno izmed mest na svetovni lestvici optimistov. A tako se mnogokrat dogaja v športu: ko okoliščine najmanj obetajo, so rezultati najboljši in — obratno. Za jugoslovanske in bolgarske atletinje in atlete pa tokrat nedvomno velja, da so si pridobili simpatije športnega občinstva. Ljubljančani so si zlasti drugi dan tudi v velikem številu ogledali prireditev, zaradi česar jim sedaj gotovo ni žal.

SPET ČEZ 6 M. — Draga Stamejčič je bila v Ljubljani znova v odlični formi. V daljino je skočila 607 cm. Foto: Busič

Z izkupičkom obeh dni smo zares lahko zadovoljni. Edini relativni neuspeh pomeni samo remi naše izbrane moške vrste proti čedalje močnejšim Bolgarom, čeprav je vsekakor res, da je k takemu izidu mnogo prispevala tudi nekompletnost naše ekipe. Samo z enim izmed poškodovanih ali bolnih reprezentantov (Cervanom, ki sicer že spet trenira, a še ni bil sposoben za nastop, Miletićem ali Petrušićem) bi bil dvoboj namreč doživel za nas. In tako bi se tudi zgodilo z malo manj smole med tekmovanjem samim ali ob srečnejšem izboru reprezentantov (Cvar). Seveda pa za remi nikakor ne gre kriviti zveznega kapetana Veko Ilića ali ga — kakor nekateri predlagajo v šali — zaradi tega degradirati (zvezni kapetan ženske ekipe Marko Račič naj bi pa po enakem kriteriju napredoval v — majorja!). Še imenitnejša kot ekipna izkupička pa je seveda bera rekordov. Sedem moških državnih rekordov (deklieta so postavila enega in enega izenačile) na enem meddržavnem srečanju je bilanca, ki ji je para samo nepozabni dvoboj Vel. Britanija : Jugoslavija leta 1951 v Beogradu, ko je »padlo« kar osem moških rekordov naše dežele. Kasneje pa, v »razvitiš« dobi naše atletike, se nam o čem podobnem še sanjalo ni. Ljubljansko srečanje pojde torej v zgodovino tudi zategadelj in ne zgolj zaradi prvega remija naše moške ekipe sploh.

Spregovoriti velja še o organizaciji prireditve. Tako po izjavah gostov kakor tudi po mnenju domačih strokovnjakov je bila povsem ustrezna, kar pomeni, da so ljubljanski atletski delavci tudi v izredno kratkem roku slabih treh tednov znali učinkovito in prizadevno prijeti za delo. Za tekmovališča je tudi slišati samo pohvale (steza je fantastična, je bila splošna ocena), čeprav je na dlani, da bi bilo treba centralni stadion čimprej opremiti tudi z razsvetljavo (tako akcijo bi gotovo podprli tudi nogometaši!) in izboljšati zaletišča za skoke in mete ter še izpopolniti napreve za obveščanje občinstva (semafori).

E. BERGANT

Vodeb tretji v ZRN

MARIBOR, 4. avg. — Sinoči se je vrnila z velikega mednarodnega mladinskega teniškega tekmovanja v Münchengladbachu v Zahodni Nemčiji jugoslovanska ekipa. Na tem turnirju je Mariborčan Vodeb dosegel zelo lep uspeh, saj je zasedel v močni mednarodni konkurenci igralcev iz 9 držav odlično tretje mesto. V polfinalu je izgubil srečanje z jugoslovanskim igralcem Tandarjem, ki je bil v končni razvrstitvi drugi. Branikovi teniški igralci na so danes odpotovali na mladinsko državno prvenstvo, ki bo do nedelje v Zagrebu.

B. B.

Planinc – Kržišnik 1:0!

Prvo kolo XIV. šahovskega prvenstva Slovenije

LJUBLJANA, 3. avgusta — Prvo kolo XIV. šahovskega prvenstva Slovenije se je začelo s prvim presenečenji: brezkompromisni Planinc je s polkorektno žrtvijo skakača osvojil nepričakovano točko v partiji z mojstrom Kržišnikom, debutant Strucl je porazil izkušenejšega Ivačiča...

Longer : Božičnik prek. v dobljenem položaju za Longerja (slovanka, 41). Beli je s pozicijskim udarom na d5 osvojil pomembnega kmeta.

Cuderman : Djurković 1:0 (Grünfeldova indijka, 45). Crni je v izenačeni končnici kraljic in raznobarvnih lovcev v veliki časovni stiski spregledal figuro.

Grosek : Kovač prek. v dobljenem položaju za Groseka (kraljeva indijka, 41). V brzoturnirski igri je Grosek osvojil trdnjavo za skakača.

Podkrajšek : Ankerst 0:1 (sicilijanka, 44). Dramatična borba v Najdorfovi sicilijanki. Podkrajšek je v otvoritvi žrtvoval kmeta in Ankerst se je dolgo bori z razvojnimi težavami. V obojestranski časovni stiski je črni osvojil najprej trdnjavo za lovca in takoj zatem še trdnjavo, nakar je v borbi s sekundami z nekaj žrtvami prevedel partijo v končnico trdnjavo proti lovcu ob 3:2 kmetih.

Plavčak : Musil remi (sicilijanka, 40). Plavčak — eden najresnejših kandidatov za prvo mesto je dosegel v partiji z Musilom nadmočen položaj, toda mojstrski kandidat iz Maribora je izkoristil eno samo neoprezno potezo in z žrtvijo trdnjave za skakača in kmeta dosegel z dvema prostima kmetoma v središču ravnotežje.

Planinc : Kržišnik 1:0 (slovanka, 28). Beli je v srednji igri žrtvoval skakača na polju f6, lanskoletni prvak pa je neoprezno dovolil močan napad na njegovo kraljevo krilo. Po velikih zapletih — šele dolgotrajne analize bodo pokazale ali je bila Planinčeva žrtev korektna ali ne — je Kržišnik pred matom ali izgubo kraljice podpisal predajo.

Bajec : Puc remi (Holandska, 22). Po zanimivi borbi v otvoritvi in zamenjavi kraljic sta nasprotnika remizirala s ponavljanjem potez.

Strucl — Ivačič (karokan, 20). Crni je v boljši poziciji neoprezno zamejal težke figure in Štrucl je osvojil kmeta, v končnici močnega skakača proti slabemu lovcu pa še drugega.

Prekinjene partije: Longer — Božičnik 1:0 (brez nadaljevanja), Grosek — Kovač 1:0 (49).

V jutrišnjem drugem kolu bodo igrali Longer : Cuderman, Djurković : Grosek, Kovač : Podkrajšek, Ankerst : Štrucl, Ivačič : Plavčak, Musil : Planinc, Kržišnik : Bajec in Božičnik : Puc.

A. PASTERNJAK

Vodi Pongračeva

VRNJAČKA BANJA, 3. avgusta — Rezultati III. kola ženskega šahovskega prvenstva Jugoslavije: Čanji : Agić 1:0, Vujanović : Belamarić 0:1, Koren : Milosavljević 0:1, R. Jovanović : Jocić 0:1, Kureš : Stadler prek. v dobljenem položaju za Štadlerjevo, Piberl : Kovačević prek. v nejasnem položaju, Ljiljak : Nagy prek. v dobljenem položaju za Ljiljakovo.

Prekinjene partije: Čanji — Pongrac 0:1, Belamarić — Bertok 1:0, Piberl — Kovačević remi, Ljljak — Nagy 1:0, Kureš — Stadler 0:1.

Stanje po III. kolu: Pongrac 3, Belamarić, Jocić in Piberl 2,5, Ljiljak in Stadler 2 (1), Kureš 2, Čanji in Milosavljević 1,5, R. Jovanović 1, Kovačević, Nagy in Vujanović 0,5, Bertok in Koren 0 (1), Agić 0.

M. LJILJAK

Tri točke Rujevića

SMEDEREVSKA PALANKA, 3. avgusta — Rezultati III. kola mladinskega šahovskega prvenstva Jugoslavije: Kostić : Popov remi, Ostojić : Simić prek. v dobljenem položaju za Ostojića, Djukić : Jelen 0:1, Cvetković : Bratko prek. v boljšem položaju za Cvetkovića, Rubinić : Petrović 1:0, Kržišnik : Bogdanov 0:1, Rujević : Ceglar 1:0, Kuzmanović : Ivanović remi.

Stanje po III. kolu: Rujević 3, Rubinić 2 (1), Bratko, Cvetković, Jelen in Popov 1,5 (1), Ivanović, Kuzmanović in Petrović 1,5, Ceglar 1 (1), Bogdanov 1, Ostojić 0,5 (2), Kostić 0,5 (1), Djukić 0,5, Simić 0 (1), Kržišnik 0.

—RK—

Ljubljana za zdaj prva

Prvi del mladinskega vaterpolskega prvenstva SRS

V nadaljevanju mladinskega republiškega prvenstva v vaterpolu so igrali: **3. kolo** — Ljubljana : Koper 8:3, Neptun : Trigiav 9:0, Ilirija : Renče 3:3; **4. kolo:** Triglav : Renče 6:5, Koper : Neptun 10:5, Ljubljana : Ilirija 11:2; **5. kolo:** Ilirija : Neptun 3:3, Ljubljana : Renče 9:3, Koper : Triglav 9:0.

Lestvica po prvem kolu:

Ljubljana	5	5	0	0	46:12	10
Koper	5	4	0	1	34:19	8
Neptun	5	2	1	2	27:25	5
Ilirija	5	1	2	2	19:28	4
Triglav	5	1	0	4	13:40	2
Renče	5	0	1	3	17:32	0

Po prikazanih igrah so vaterpolisti Ljubljane zasluženo zasedli prvo mesto, saj so v igri največ plavali in bili kondicijsko najbolje pripravljeni. Največ smisla za kombinatorno igro so pokazali Koprčani, ki pa so prišli na prvenstvo brez svojih najboljših vaterpolistov. Bradaškija je zbolel, Bandelj in Falatov pa sta morala ostati doma zaradi nediscipline. Od ostalih moštev moramo omeniti predvsem celjski Neptun, katerega igralci so že zelo mladi in mnogo obetajo. Drugi del mladinskega prvenstva bo od 1. do 3. septembra v Ljubljani na kopališču Kolezija.

Najboljši strelci: Vošnjak (L) 13, Vuga (K) 11, Zule II (L) 9, Lepetič (N) 8, Plesničar (K) 8.

kD

Državni prvaki v Ljubljani

Drevi ob 20. uri v Tivoliju Slovan – Beograd

Današnje 17. kolo zvezne košarkarske lige bo v veliki meri odločalo o drugem in osmem mestu na prvenstveni lestvici: Olimpija bo v Beogradu poizkušala osvojiti odločilni točki v tekmi z Radničkim, Split pa bi z zmago s Crveno zvezdo na domačem stadionu prešel z devetega na osmo mesto.

Drevi ob 20. uri bo v Tivoliju tekma med državnim prvakom Beogradom in Slovanom, ki bo po poletnem premoru prvič nastopil v kompletni postavi.

● **Kaj pričakujete v tekmi z državnimi prvaki?**

Trener Slovana Wallas: »V Splitu smo igrali brez sedmih standardnih članov prve ekipe! Tokrat bodo nastopili vsi — Samaluk, Peterka, Brišnik, Pesek, Stražar, Sok, Sarić...«

Košarkarji Olimpije so odpotovali v Beograd na težko tekmo z Radničkim — ki bi se z dvema točkama rešil izpada — optimistično razpoloženi.

● **Ali bo Olimpija osvojila točki?**

Vital Eiselt: »Moramo zmagati — če želimo osvojiti drugo mesto! Radnički je izgubil zaporedoma pet ali šest tekem. Res je, da letos še nismo zmagali v Beogradu!«

A. P.

SPORTNA NAPOVED

Spet naše prvenstvo

V drugem izrednem kolu (čeprav je bilo deset »enic« in le dve »dvojki«) so nagrade znatne. Prva nagrada (12 dobitnikov) znaša 224.841 dinarjev, druga pa 9.368 dinarjev (432 dobitnikov). V 31. kolu so spet na sporedu pari jugoslovanskega nogometnega prvenstva, tako da bo zanimanje za športno napoved nedvomno spet večje.

Partizan — Rijeka 1
Trešnjevka — Sarajevo 1,0
Željezničar — Vardar 1
Vojvodina — Zagreb 1,0
Velež — Radnički 1,0
Hajduk — Beograd 1
Priština — Novi Sad 2
Pobeda — Bor 1,0
Mladost — Radnički (B) 0,2
Celik — Maribor 0,2
Slavonija — Split 1
Borac — Istra 1

Avstralija : Mehika 4:1

CIUDAD MEXICO, 4. avgusta — Avstralska teniška reprezentanca se je plasirana v finale za Davisov pokal v ameriški coni po zmagi nad Mehiko s 4:1. Stolle je premagal Palafoxa 6:3, 6:3, 6:4, Emerson pa je odpravil Osuno s 6:3, 6:4, 11:9.

Slovenski alpinisti na Svalbardu

Deset vrhov - obilen izkupiček

Za »Delo« piše član odprave Janez Duhovnik

Vse terenske oblike so izginjale v megli in previdno sva morala tipati pred seboj s smučarskimi palicami. Preden sva prišla onkraj področja razpok, sva daleč na vzhodu nekje zagledala dvoje črnih pik — Mikca in Uroša, ki sta se vračala s Queena. Ob pol treh smo bili že vsi pri šotorih. Snežilo je še naprej in čez noč je zapadlo nekaj centimetrov novega snega, toda le v zatišjih, na planem pa ga je razpihal veter.

Čas odhoda v Ny Alesund smo določili na večerne ure v smeri po Kraljevem ledeniku med Garwoodom in Mt. Colette. Tu smo namreč videli z vrhov, da se ob sredinji moreni vleče pas skoraj do konca področja razpok. Od daleč je bil led videti gladek in brez razpok.

Z ne dosti lažjimi sanmi kakor navzgor smo potem odsmučali po ledeniku navzdol; šlo je sijajno, dokler se od daleč zglajena snežna proga ni spremenila v silno globoko razoran ledenik, posut s celimi bloki skalovja. Bili smo prav tam, kjer se med Pretenderjem in Garwoodom spušča na Kraljevi ledenik drug stranski, a ne preveč strm in razrvan ledenik. Po njem smo se povzeli na kakih 200 m višje sedlo. Iz karte smo razbrali, da je nasprotna stran tudi sorazmerno položna, toda prišli smo na vrh strmega gruščnatega korita, po katerem smo nato po vrveh spuščali sani spet na Kraljevi ledenik. Preko obrobnega potočka in majhnega klanca smo spravili sani na gladek del ledenika.

Tu so naju z Markom začele peči oči. Sprva sva mislila, da je to zaradi močnega vetra, toda pozneje sva se zavedla, da naju je napadla snežna slepota. Bilo je čedalje slabše in zadnje kilometre pred Ny Alesundom sva na pol premižala.

Pot je vendarle vodila hitro navzdol, dokler nismo prišli do serakov, kjer smo se morali umakniti v levo na obkrajno moreno. Sprva je šlo malo gor in dol, nato pa smo po dolinici, po kateri teče umazan potok, prišli prav do morja. Spotoma smo pri prehodu čez potok zašli v hudo zadrego s sanmi, ki so padle vanj.

Po slabem ledu smo poznejе prečkali majhen zalivček in prišli spet do galebjih gnezdišč, kjer smo še našli staro gaz ter po njej v mehkem in južnem snegu in čez več potokov, po katerih smo morali s smučmi do kolen bresti vodo, prispeli do Ny Alesunda. Oči so me že močno pekle. Zdaj vem še bolj, kakor kdaj koli prej, da brez naočnikov ne smeš hoditi po snegu, pa čeprav ugotavlja kdor koli, da snežne slepote na Svalbardu ni staknil nihče. Lastna izkušnja je pač tudi tod najboljša.

To pot kmo v 14 urah prehodili 40 km in prišli do spoznanja, da je pohod s sanmi v 100 km zračne črte oddaljeni Magdalenski zaliv praktično neizvedljiv. Za tako pot bi potrebovali več časa, kolikor bi ga lahko imeli nato za hojo po gorah.

Z izkupičkom odprave smo bili vsi zadovoljni, saj smo bili vsega skupaj na desetih vrhovih. To smo seveda proslavili, kakor se spodobi: praznili smo konzerve češpljevega kompota, da bi nas bil gotovo vesel, kdor bi nas bil lahko gledal pri tej proslavi.

(Se nadaljuje)

POČITEK SE JE PRILEGEL — navzlic večnemu snegu in ledu na visoki planoti...

PRVA MONTAŽNA ŠOLA V SLOVENIJI — Za Bežigradom grade novo osnovno šolo »Mirana Jarca«, ki bo imela 18 učilnic. Računajo, da bo dograjena v štirih mesecih. Foto: K. Dolenc

Za Bežigradom šola s tekočega traku

Le štirje meseci med izkopom temeljev in poukom v novih učilnicah

LJUBLJANA, avgusta — Pri Centru strokovnih šol za Bežigradom so 9. junija začeli kopati temelje za novo osnovno šolo »Mirana Jarca«, po načrtih pa naj bi se v tej šoli 15. oktobra že začel pouk. Gradnja bo trajala torej le pičle štiri mesece.

Načrte za šolo so napravili v projektivnem biroju Tamar. Projektanta sta arhitekta Janez Lajovic in Majda Dobravec. Poslopje ima kovinsko konstrukcijo, stene pa bodo zidane. Podobno šolo so po načrtih istih projektantov zgradili v skopskem naselju Vlae.

»Mislimo, da bo šola lepša kot v Skopju, je dejal načelnik oddelka za gradbene in komunalne zadeve bežigrajske občinske skupščine inž. Božo Južina. Načrt je v celoti nov in bolj prilagojen vremenskim razmeram pri nas. Predvsem bodo stene zidane in ne lesene kot v Skopju. Šole klasičnega tipa na tem terenu ne bi mogli zgraditi.«

Novo šolo »Mirana Jarca« gradi podjetje Obnova, kovinsko konstrukcijo so napravili v mariborski Metalni, lesene dele stavbe pa izdeluje Marles. Doslej ni bilo večjih zastojev pri gradnji. Delajo po ves dan (er vse nedelje in praznike. Monterji podjetja IMP in Instalacije so v grobem postavili tudi že vodovodno napeljavo, v kratkem pa bodo pričeli montirati električne instalacije. Kvadratni meter površine nove šole bo veljal okrog 120.000 dinarjev. Sredstva za gradnjo so zagotovljena.

Seveda ne gre za nikakršno barako, kot so menili nekateri Bežigrajčani, ko so na zboru volivcev živahno razpravljali o novi šoli. Doslej smo gradili mogočne večnadstropne šole s širokimi stopnišči in avlami. Vsega tega v novi šoli ne bo. Poslopje s 4500 kv. metri površine bo pritlično, seveda pa zaradi tega funkcionalnost nove šole ne bo nič manjša.

Za Bežigradom so tako na tesnem z učilnicami, da bi morali jesenti uvesti pouk v nekaterih šolah že v četrti izmeni. S klasično gradnjo šol te težave kaj kmalu ne bi mogli rešiti. Prav gotovo pa je pri montažni šoli odločilna hitrost gradnje, saj se je tako moč izogniti vsakoletnim podražitvam gradbenega materiala.

JANEZ SNOJ

V šoko je padlo globoko...

Zapiski z obiska v Tavčarjevi hiši v Poljanski dolini

V šoli smo se učili takole: dr. Ivan Tavčar se je rodil 1851. v Poljanah nad Škofjo Loko. Svoja najboljša dela, med njimi tudi znano Visoško kroniko, je napisal na svojem posestvu na Visokem pri Poljanah. Na koncu šolskega leta smo šli potem na izlet. Dobro je to, da nismo šli na Visoko, ampak v Vrbo. Če bi šli na Visoko...

Ko se pelješ po asfaltni cesti po Poljanski dolini, ti oko obstane na puščici ob poti, ki pove, da se po cesti, ki jo označuje, pride na Visoko.

Pa smo šli tja. Veliki hiši je že od daleč videti, da nihče ne skrbi zanjo. Okna v nadstropju so razbita, nekaj železnih naoknic pa le na enem tečaju visi od okvirov in niha v vetru.

Na vratih nas je pozdravil napis: »Prodajamo portrete dr. Ivana Tavčarja in Tavčarjeve rojstne hiše. Oboje je izdelal slikar Ive Šubic.« Ko smo se do sita nagledali čudovitih slik, ki so na vložkih v vratih (žal so povsem nezaščitene in propadajo), smo potrkali. Dolgo je bilo treba čakati, da so se vrata odprla. Dve pedi velik kratkohlačnik, ki je držal v eni roki kumaro, nas je začudeno pogledal.

— Kaj ni nikogar doma?

— O, so...

— No, pokliči koga!

Izginil je v hišo in se kmalu vrnil. Tokrat z materjo.

— Boste kaj kupili? je vprašala.

— Bomo. Še prej pa bi si radi ogledali hišo.

— Saj ni kaj videti v njej. Vse je v muzeju v Loki. Mi tu le stanujemo. Ali boste kaj kupili?

Kupili smo razglednice po sto dinarjev in šli. Za slovo smo izvedeli še, da prihaja na Visoko veliko takih radovednežev, kot smo mi. Tudi oni nimajo kaj videti. Le zakaj prihajajo?

»MENDA BODO VISOKO ODKUPILI...«

V Poljanah smo poiskali Jožeta Tavčarja, ki je oskrbnik Visokega, in ga vprašali:

— Zakaj je Visoko tako zapuščeno in zanemarjeno?

— Kakšno pa naj bo, ko ni denarja za vzdrževanje? Poslušajte: včasih je sodilo k Visokemu tudi veliko posestvo, ki je prišlo pod agrarno reformo. Z ostankom posestva se take hiše ne da vzdrževati. Lastniki so poskušali hišo že večkrat prodati, pa niso našli nikogar, ki bi jo bil pripravljen kupiti. Menda jo bo odkupil Izvršni svet... No, tega točno ne vem. Pravijo, da bi v njej uredili dom za onemogle ali nekaj takega... Morda tudi gostišče in hotel...

— Saj že stanujejo ljudje tam?

— Vem, cestar stanuje tam. Zato, da ni prazno in da do konca ne propade.

»TO JE KULTURNA SRAMOTA...«

Na Loškem gradu smo našli direktorja muzeja Andreja Pavlovca in se z njim pogovarjali o Visokem.

— Vem, da Visoko propada, — je dejal, — in vem, da je to velika kulturna sramota. Če bi imeli denar, bi ga lahko odkupili, vendar ne vem, kje naj vzamemo potrebnih 21 milijonov. Toliko namreč lastniki hočejo zanj. Pa še nekaj je tu. Tudi, če bi dobili tistih 21 milijonov, to ne bi bilo dovolj. Hišo, ki je zelo velika, bi bilo treba prenoviti in urediti in to bi spet veljalo precej denarja.

— Slišali smo, da nameravajo Visoko preurediti v hotel ali v dom za onemogle. Ali veste kaj o tem?

— Slišal sem že. Vem celo za tretjo varianto: preuredili naj bi ga v muzej. Naj narede z njim karkoli, slabše kot je zdaj, ne more biti.

EVGEN JURIČ

SEMAFORI POTREBUJEJO NEGO — Semafori, ki jih je v Ljubljani že kar precej, so izpostavljeni vremenskim in drugim neprilikam, zato je nujno, da jih skrbno vzdržujejo. Delavci podjetja »Javna razsvetljava« te dni v Ljubljani pregledujejo, čistijo in barvajo vse semafore, ki jih je načela rja. Foto: Smole

Bo prihodnje leto v Ljubljani zvezna šola za preparatorje?

Vzporedno z velikim razvojem lovstva in z uvajanjem lovskega turizma je treba razviti še eno dejavnost. Preparatorstvo sicer ni zelo znana dejavnost, je pa zelo potrebna, saj današnji lovci, predvsem pa lovci turisti, žele imeti svoje uplene preparirane, da so jim čimdlje spomin in trofeja.

V ljubljanskem centru za strokovne šole že imajo oddelek za preparatorstvo, ki ga vodi Viktor Horfort. V oddelku je osem učencev, ki bodo čez dve leti dobili kvalifikacije samostojnih preparatorjev. Ker pa je dela in potreb po teh strokovnjakih po vsej Jugoslaviji mnogo, nameravajo v prihodnjem letu organizirati v Ljubljani oddelek za preparatorstvo, ki se bodo lahko vanj vpisali učenci iz vse Jugoslavije.

E. J.

Jutri bodo odprli kino »Union«

Jutri bodo (po 14-dnevnem prenavljanju) odprli kino »Union«. V »Unionu« bodo predvajali francoski barvni film »Kapetan Fracasse«, v katerem igra glavno vlogo zvezdnik Jean Marais. Tudi kino »Vič« bo kmalu spet odprt, saj se dela v njem bližajo koncu. Prva predstava na »Viču« bo bržkone že v nedeljo.

-ič

Ena streha, dva delavca in osem tisočakov

V Kožni dolini v Ljubljani je hiša, v njej pa stanuje profesor. Pred nekaj dnevi je videl štiri delavce, kako so popravljali sosedovo streho. Spomnil se je, da je tudi na njegovi strehi nekaj malega narobe. Petnajst ali dvajset strešnikov je bilo treba položiti na novo. Ker so delavci pri sosedu končali, jih je poklical k sebi. Splezali so na streho in v dobri uri je bilo delo opravljeno.

Delala po sta samo dva. Druga dva sta namreč pomagala samo z očmi. Ko so uspešno zlezli s strehe, so zahtevali plačilo. Osem tisočakov. Profesor je rekel: — Ne dam, preveč je za to delo. Delavci so se pregovarjali med seboj, nato se je eden odločil in zahteval samo pet tisočakov. Pa tudi to je še vedno preveč. Nato so se dogovorili za tri tisoč. Teh pa potem na vsem lepem niso hoteli vzeti. Zanimivo je, da se niso dosti upirali, ko je bilo govora o tem, koliko jih je delalo. Po dolgem prerekanju so delavci odšli.

-mač

Dom: 40 milijonov dinarjev prometa s spominki

V treh ljubljanskih poslovalnicah trgovskega podjetja Dom so imeli do sedaj že za več ko 40 milijonov dinarjev prometa le pri trgovanju z 20-odstotnim popustom, ki ga dajo tujcem. Čeprav so vsote pri nakupih tujcem manjše, ker kupujejo večidel le spominke in manjše folklorne izdelke, je bil dosedanji promet pri trgovanju s popustom zelo uspešen. V vseh poslovalnicah so tujci lahko plačali tudi v tujih valutah ali pa zamenjali denar.

E. J.

XX. KOLESARSKA DIRKA »PO JUGOSLAVIJI«

Francozu Pamardu lovor v Karlovcu

Po XI. etapi brez premikov v generalnem plasmaju

KARLOVAC, 4. avg. (Tanjug). V mesto ob Korani, cilj XI. etape letošnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«, je prvi privozil Francoz Pamard. V sprintu je premagal Nizozemca Seggelena in Belgijca Sannena. Prvih sedem tekmovalcev je progo od Nove Gradiške do Karlovca (196 km) prevozilo v petih urah in 4 minutah. Nosilec rumene majice Valenčič je prispel na cilj v skupini 4:39 za prvoplasiranimi.

Današnja ravninska etapa je bila dokaj mediš, saj so se vsi favoriti štedili za bližnje odločilne odseke. Že jutri jih namreč čaka najdaljša etapa vse dirke od Karlovca do Pulja (233 km) in je tak razplet zato povsem razumljiv. Tako tudi ne preseneča zmaga manj znanih tekmovalcev, prav tistih, ki v boju za najvišja mesta sploh nimajo več nobenih možnosti. Prav zato se tudi ni čuditi, da so ubežniki vozili pred glavnino ve ko 100 km, ne da bi si kdo izmed najboljših posebej prizadeval ujeti jih.

Mnogo več pomena pa pripisujejo tekmovalci jutrišnji etapi, na katero se bodo podali ob 11.30 uri, na cilju v Puliju pa pričakujejo kolesarje ob 18. uri.

Po današnji etapi je vrstni red v generalnem plasmaju posameznikov tak: 1. Valenčič (J) 33:11,37, 2. Ilijev (Bol) 33:13,42, 3. Skerlj (J) 33:14,20, 4. Boltežar (J) 33:17,24, 5. Lux (NDR) 33:17,47, 6. Kwapil (CSSR) 33:18,40, 7. Pichl (CSSR) 33:19,14, 8. Ukmar (J) 33:19,30 itd.

Med ekipami slej ko prej vodi Jugoslavija 101:06,09 pred Bolgarijo 101:25,43 in CSSR 101:33,42.

»Karavana melodije in mode«

Kakor je znano, spremlja kolono kolesarjev na dirki »Po Jugoslaviji« med drugim tudi tako imenovana »Karavana melodije in mode«, ki v vsakem mestu, kjer je cilj etape, prireja koncert zabavne glasbe in modno revijo. V tem potujočem umetniškem ansamblu so naši priznani pevci popevk, kakor Lola Novaković, Ana Stefok, Predrag Gojković, Ervina Stelcl, Milan Subota, Kurt Sabahudin in drugi. Ti gostje bodo tudi v Ljubljani priredili koncert, in sicer v petek 7. t. m. ob 20. uri v Križankah. Ta dan bodo namreč kolesarji prispeli v Ljubljano. JAT pa bo ob tej priložnosti organiziral nagradni quiz, najsrečnejši pa se bo lahko z letalom brezplačno peljal v katero koli mesto v naši državi in nazaj.

Predprodaja vstopnic za to prireditev je že od danes dalje v Križankah.

IVER DNEVA

Čeljust so mu razbile

Brazilsko nogometno moštvo iz Tavista od nekod v državi Pernambuco je za nekaj tednov izgubilo svojega srednjega napadalca in kralja strelcev Osvalda — po krivdi njegovih častilcev in zlasti še častilk. V zadnji tekmi, ko je še igral, je nasprotnikom sam nakazal nič manj ko pet začetkov in pomagal svojim se do ene »nepozabne« zmage. Po končani igri ga je obkolila gruča najbolj zagretih pripadnic nogometnega vrveža in ga zasula s cvetjem in tako ploho poljubov, da so ga morali po koncu ovacij — z zlomom čeljusti — prepeljati v bolnišnico. Zdravniki so dejali, da nekaj tednov ne bo sposoben za igro

Nesreča pač nikoli ne počiva, niti tedaj ne, ko veselje najbolj prekipeva...

Čubrič 18. v Kanadi

QUEBEC, 4. avgusta — V 10. etapi mednarodne kolesarske dirke »Okrog Kanade« je zmagal Belgijec Cotman s časom 5:45:40. Jugoslovan Čubrič je bil 18. s 5:51:57. Zidan, Spaninger in Šantavec pa so prispeli z drugo skupino, vsi s časom 5:52:07.

V generalnem plasmaju vodi še naprej Poljak Palka s časom 41:26:27, 22. je Čubrič z 41:50:24, 32. Spaninger, 42:14:40, 34. Šantavec 42:16:40, 38. Zidan 42:35:19.

V ekipnem plasmaju vodi Belgija, Jugoslavija pa je deveta.

Zanimiv mladinski nogometni turnir Olimpije

NK Olimpija priredi pod pokroviteljstvom NPL mednarodni mladinski nogometni turnir, ki bo na stadionu v Šiški od četrtka do nedelje. Tekme bodo vsak dan od 16.30 ure dalje. Prirediteji so si zagotovili udeležbo štirih tujih in dveh domačih ekip. Nastopili bodo mladi nogometaši Donawitza iz Avstrije, Hertbe 03 (Berlin), reprezentance Westfalije in Sparte Sokolovo iz Prage, od domačih ekip pa bosta med udeleženci Maribor in Olimpija.

Mladina do 15. leta bo imela prost vstop.

KOVINOTEHNA

VELETRGOVINA, IZVOZ – UVOZ, CELJE

razpisuje

ŠTIPENDIJE

za študij na naslednjih fakultetah in strokovnih šolah:

- strojni fakulteti
- pravni fakulteti
- višji komercialni šoli
- srednji tehniški šoli (strojnem ali kemijskem oddelku)
- srednji ekonomski šoli

Prednost imajo študentje, oz. dijaki višjih letnikov. Kandidati naj pošljejo pismene prošnje kadrovski službi podjetja »Kovinotehna«.

K prošnji je potrebno priložiti naslednje: kratek življenjepis, svojeročno napisano izjavo, da ne prejema štipendije nikjer drugje; zadnje šolsko spričevalo ali frekventacijsko potrdilo o opravljenih izpitih, potrdilo o dohodkih staršev, potrdilo o premoženjskem stanju staršev in število družinskih članov.

Razpis štipendij velja do 18. avgusta 1964.

7463

Same pohvalne ocene

Po atletskem dvoboju Bolgarija : Jugoslavija v Ljubljani

Konec dober, vse dobro. Kdor je v trenutkih strašnega naliva v soboto še bil dovolj optimista, da je lahko upal na tak razplet mednarodnega atletskega dvoboja Bolgarija : Jugoslavija, kakršnega smo potem po povsem upravičeni odložitvi dočakali v nedeljo in ponedeljek, lahko po pravici terja zase eno izmed mest na svetovni lestvici optimistov. A tako se mnogokrat dogaja v športu: ko okoliščine najmanj obetajo, so rezultati najboljši in — obratno. Za jugoslovanske in bolgarske atletinje in atlete pa tokrat nedvomno velja, da so si pridobili simpatije športnega občinstva. Ljubljančani so si zlasti drugi dan tudi v velikem številu ogledali prireditev, zaradi česar jim sedaj gotovo ni žal.

SPET ČEZ 6 M. — Draga Stamejčič je bila v Ljubljani znova v odlični formi. V daljino je skočila 607 cm. Foto: Busić

Z izkupičkom obeh dni smo zares lahko zadovoljni. Edini relativni neuspeh pomeni samo remi naše izbrane moške vrste proti čedalje močnejšim Bolgarom, čeprav je vsekakor res, da je k takemu izidu mnogo prispevala tudi nekompletnost naše ekipe. Samo z enim izmed poškodovanih ali bolnih reprezentantov (Cervanom, ki sicer že spet trenira, a še ni bil sposoben za nastop, Miletičem ali Petrušičem) bi bil dvoboj namreč dobljen za nas. In tako bi se tudi zgodilo z malo manj smole med tekmovanjem samim ali ob srečnejšem izboru reprezentantov (Cvar). Seveda pa za remi nikakor ne gre kriviti zveznega kapetana Veko Ilića ali ga — kakor nekateri predlagajo v šali — zaradi tega degradirati (zvezni kapetan ženske ekipe Marko Račić naj bi pa po enakem kriteriju napredoval v — majorja!). Še imenitnejša kot ekipna izkupička pa je seveda bera rekordov. Sedem moških državnih rekordov (deklета so postavila enega in enega izenačile) na enem meddržavnem srečanju je bilanca, ki ji je para samo nepozabni dvoboj Vel. Britanija : Jugoslavija leta 1951 v Beogradu, ko je »padlo« kar osem moških rekordov naše dežele. Kasneje pa, v razvitie dobi naše atletike, se nam o čem podobnem še sanjalo ni. Ljubljansko srečanje pojde torej v zgodovino tudi zategadelj in ne zgolj zaradi prvega remija naše moške ekipe sploh.

Spregovoriti velja še o organizaciji prireditve. Tako po izjavah gostov kakor tudi po mnenju domačih strokovnjakov je bila povsem ustrezna, kar pomeni, da so ljubljanski atletski delavci tudi v izredno kratkem roku slabih treh tednov znali učinkovito in prizadevno prijeti za delo. Za tekmovališča je tudi slišati samo pohvale (steza je fantastična, je bila splošna ocena), čeprav je ni dlani, da bi bilo treba centralni stadion čimprej opremiti tudi z razsvetljavo (tako akcijo bi gotovo podprli tudi nogometaši!) in izboljšati zaletišča za skoke in mete ter še izpopolniti naprave za obveščanje občinstva (semafori!).

E. BERGANT

Vodeb tretji v ZRN

MARIBOR, 4. avg. — Sinoči se je vrnila z velikega mednarodnega mladinskega teniškega tekmovanja v Mönchengladbachu v Zahodni Nemčiji jugoslovanska ekipa. Na tem turnirju je Mariborčan Vodeb dosegel zelo lep uspeh, saj je zasedel v močni mednarodni konkurenci igralcev iz 9 držav odlično tretje mesto. V polfinalu je izgubil srečanje z jugoslovanskim igralcem Tandarjem, ki je bil v končni razvrstitvi drugi. Bratkovi teniški igralci pa so danes odpotovali na mladinsko državno prvenstvo, ki bo do nedelje v Zagrebu.

B. B.

Nepričakovana zmaga Djurkoviča

Drugo kolo XIV. članskega šahovskega prvenstva Slovenije

LJUBLJANA, 4. avgusta — Novo presenečenje v drugem kolu XIV. šahovskega prvenstva Slovenije: Djurković — prvokategornik iz Rogaške Slatine — je premagal enega favoritov za prvo mesto, mojstrskega kandidata Groseka! Pričakovani sta zmagi Puca in Ankersta in remija Bajec : Križnik in Longer : Cuderman...

Božičnik : Puc 0:1; (Nepravilna otvoritev 38). Mednarodni mojster je s kmetom več postavil Božičnika pred neubranljiv mat.

Križnik : Bajec remi (Slovanska, 30). Longer : Cuderman remi (Slovanska, 30). Dva remija po oprezni manevrski borbi.

Musil : Planinc remi (Francoska, 31). Remi po zanimivi borbi v nejasni poziciji. Prve analize so pokazale, da bi Musil ob sprejetju remija osvojil kmeta z lepimi možnostmi nda za uspeh umihwy mm nostmi za uspeh.

Ivačič : Plavčak prek. v boljšem položaju za Ivačiča (Angleška, 40). V veliki časovni stiski je Plavčak v izenačeni poziciji neopazno zamenjal kraljico in ostal ob prekinitvi s kmetom manj v lovski končnici z velikimi možnostmi za remi.

Ankerst : Strucl 1:0 (karokan, 41). Slabost črnega so bili trije kmeti na f-liniji! Ankest je s prostim kmetom na d-liniji postavil nasprotnika pred izgubo lovca.

Kovač : Podkrajšek prek. v nejasnem položaju (Igra 4 skakačev, 41). Kovač ima ob prekinitvi kmeta več, Podkrajšek pa aktivnejše figure.

Djurković : Grosek 1:0 (Benoni, 34). Grosek je v modernem Benoniju po tradiciji dolgo razmišljal v otvoritvi, Djurković pa je nepričakovano zaigral zares odlično. V veliki časovni stiski je »ujel« nasprotnikovo kraljico in z žrtvijo trdnjave za lovca in dva kmeta prevedel partijo v lahko dobljeno končnico. Grosek je z dvema trdnjavama proti kraljici, lovcu in dvema kmetoma zaustavi uro pred padcem zastavice. Vzrok Grosekove velike napake v srednji igri je bila časovna stiska — 1 minuta časa za 18 potez!

Prekinjene partije: Longer — Božičnik 1:0 (brez nadaljevanja), Grosek — Kovač 1:0 (49).

Stanje po II. kolu: Ankerst 2, Cuderman, Longer, Planinc in Puc 1,5, Bajec Djurković, Grosek, Musil in Strucl 1, Plavčak 0,5 (1), Križnik 0,5 Ivačič, Kovač in Podkrajšek 0 (1), Božičnik 0.

V jutrišnjem III. kolu bodo igrali: Grosek: Longer, Cuderman : Božičnik, Podkrajšek : Djurković, Strucl : Kovač, Plavčak : Ankerst, Planinc : Ivačič, Bajec : Musil in Puc : Križnik.

A. PASTERNJAK

Četrta zmaga Rujevića

SMEDEREVSKA PALANKA, 4. avgusta — Rezultati IV. kola mladinskega šahovskega prvenstva Jugoslavije: Popov : Djukić prek. v dobljenem položaju za Djukića, Ostojić : Kostić 1:0, Jelen : Cvetković remi, Bratko : Rubinić remi, Petrović : Križnik 1:0, Bogdanov : Rujević 0:1, Cerlar : Kuzmanović 0:1, Simić : Ivanović 1:0 Jelen 2 (1), Ostojić in Popov 1,5 (2), Ivanović 1,5, Ceglar in Simić 1 (1), Bogdanov 1, Djukić in Kostić 0,5 (1), Križnik 0.

Pomembna zmaga Piberlove

VRNJACKA BANJA, 4. avgusta — Rezultati IV. kola ženskega šahovskega prvenstva Jugoslavije: Jocić : Lijiljak 1:0, Vujanović : R. Jovanović 0:1, Nagy : Kureš 0:1, Stadler : Piberl 0:1, Kovačević : Canji 0:1, Agić : Koren prek. v boljšem položaju za Korenovo, Milosavljević : Bertok remi, Belamarić : Pongrac prek. v dobljenem položaju za Belamaričevo.

Piberlova je lepo žrtvovala kmeta za močan napad in osvojila zdrdjavo v pomembni partiji s Stadlerjevo. Liljakova je v boljši končnici z Jocićevo spredelala lovca. Pongračeva je prekinila partijo z Belamaričevo s kmetom manj v izgubljenem položaju.

Stanje po IV. kolu: Jocić in Piberl 3,5, Pongrac 3 (1), Kureš 3, Belamarić 2,5 (1), Canji 2,5, Lijiljak in Stadler 2 (1), R. Jovanović in Milosavljević 2, Bertok 0,5 (1), Kovačević, Nagy in Vujanović 0,5, Koren 0 (2), Agić 0 (1).

M. LJILJAK

Ljubljana za zdaj prva

Prvi del mladinskega vaterpolskega prvenstva SRS

V nadaljevanju mladinskega republiškega prvenstva v vaterpolu so igrali: **3. kolo** — Ljubljana : Koper 8:3, Neptun : Triglav 9:0, Ilirija : Renče 3:3; **4. kolo:** Triglav : Renče 6:5, Koper : Neptun 10:5, Ljubljana : Ilirija 11:2; **5. kolo:** Ilirija : Neptun 3:3, Ljubljana : Renče 9:3, Koper : Triglav 9:0.

Lestvica po prvem kolu:

Ljubljana	5	5	0	0	46:12	10
Koper	5	4	0	1	34:19	8
Neptun	5	2	1	2	27:25	5
Ilirija	5	1	2	2	19:28	4
Triglav	5	1	0	4	13:40	2
Renče	5	0	1	3	17:32	0

Po prikazanih igrah so vaterpolisti Ljubljane zasluženo zasedli prvo mesto, saj so v igri največ plavali in bili kondicijsko najbolje pripravljeni. Največ smisla za kombinatorno igro so pokazali Koprčani, ki pa so prišli na prvenstvo brez svojih najboljših vaterpolistov. Bradaškija je zbolel, Bandelj in Falatov pa sta morala ostati doma zaradi nediscipline. Od ostalih moštev moramo omeniti predvsem celjski Neptun, katerega igralci so še zelo mladi in mnogo obetajo. Drugi del mladinskega prvenstva bo od 1. do 3. septembra v Ljubljani na kopališču Kolezija.

Najboljši strelci: Vošnjak (L) 13, Vuga (K) 11, Zule II (L) 9, Lepetič (N) 8, Plesničar (K) 8.

kD

Državni prvaki v Ljubljani

Drevi ob 20. uri v Tivoliju Slovan – Beograd

Današnje 17. kolo zvezne košarkarske lige bo v veliki meri odločalo o drugem in osmem mestu na prvenstveni lestvici: Olimpija bo v Beogradu poizkušala osvojiti odločilni točki v tekmi z Radničkim, Split pa bi z zmago s Crveno zvezdo na domačem stadionu presel z devetega na osmo mesto.

Drevi ob 20. uri bo v Tivoliju tekma med državnim prvakom Beogradom in Slovanom, ki bo po poletnem premoru prvič nastopil v kompletni postavi.

● **Kaj pričakujete v tekmi z državnimi prvaki?**

Trener Slovana Wallas: »V Splitu smo igrali brez sedmih standardnih članov prve ekipe! Tokrat bodo nastopili vsi — Samaluk, Peterka, Brišnik, Pesek, Stražar, Sok, Šarić...«

Košarkarji Olimpije so odpotovali v Beograd na težko tekmo z Radničkim — ki bi se z dvema točkama rešil izpada — optimistično razpoloženi.

● **Ali bo Olimpija osvojila točki?**

Vital Eiselt: »Moramo zmagati — če želimo osvojiti drugo mesto! Radnički je izgubil zaporedoma pet ali šest tekem. Res je, da letos še nismo zmagali v Beogradu!«

A. P.

SPORTNA NAPOVED

Spet naše prvenstvo

V drugem izrednem kolu (čeprav je bilo deset »enic« in le dve »dvojkic«) so nagrade znatne. Prva nagrada (12 dobitnikov) znaša 224.841 dinarjev, druga pa 9.368 dinarjev (432 dobitnikov). V 31. kolu so spet na sporedu pari jugoslovanskega nogometnega prvenstva, tako da bo zanimanje za športno napoved nedvomno spet večje.

Partizan	— Rijeka	1
Trešnjevka	— Sarajevo	1,0
Željezničar	— Vardar	1
Vojvodina	— Zagreb	1,0
Velež	— Radnički	1,0
Hajduk	— Beograd	1
Priština	— Novi Sad	2
Pobeda	— Bor	1,0
Mladost	— Radnički (B)	0,2
Čelik	— Maribor	0,2
Slavonija	— Split	1
Borac	— Istra	1

Avstralija : Mehika 4:1

CIUDAD MEXICO, 4. avgusta — Avstralska teniška reprezentanca se je plasirana v finale za Davisov pokal v ameriški coni po zmagi nad Mehiko s 4:1. Stolle je premagal Palafoxa 6:3, 6:3, 6:4, Emerson pa je odpravil Osuno s 6:3, 6:4, 11:9.

Slovenski alpinisti na Svalbardu

Deset vrhov - obilen izkupiček

Za »Delo« piše član odprave Janez Duhovnik

Vse terenske oblike so izginjale v megli in previdno sva morala tipati pred seboj s smučarskimi palicami. Preden sva prišla onkraj področja razpok, sva daleč na vzhodu nekje zagledala dvoje črnih pik — Mikca in Uroša, ki sta se vračala s Queena. Ob pol treh smo bili že vsi pri šotorih. Snežilo je še naprej in čez noč je zapadlo nekaj centimetrov novega snega, toda le v zatišjih, na planem pa ga je razpihal veter.

Čas odhoda v Ny Alesund smo določili na večerne ure v smeri po Kraljevem ledeniku med Garwoodom in Mt. Colette. Tu smo namreč videli z vrhov, da se ob sredinji moreni vleče pas skoraj do konca področja razpok. Od daleč je bil led videti gladek in brez razpok.

Z ne dosti lažjimi sanmi kakor navzgor smo potem odsmučali po ledeniku navzdol; šlo je sijajno, dokler se od daleč zglajena snežna proga ni spremenila v silno globoko razoran ledenik, posut s celimi bloki skalovja. Bili smo prav tam, kjer se med Pretenderjem in Garwoodom spušča na Kraljevi ledenik drug stranski, a ne preveč strm in razrvan ledenik. Po njem smo se povzeli na kakih 200 m višje sedlo. Iz karte smo razbrali, da je nasprotna stran tudi sorazmerno položna, toda prišli smo na vrh strmega gruščnatega korita, po katerem smo nato po vrveh spuščali sani spet na Kraljevi ledenik. Preko obrobnega potočka in majhnega klanca smo spravili sani na gladek del ledenika.

Tu so naju z Markom začele peči oči. Sprva sva mislila, da je to zaradi močnega vetra, toda pozneje sva se zavedla, da naju je napadla snežna slepota. Bilo je čedalje slabše in zadnje kilometre pred Ny Alesundom sva na pol premižala.

Pot je vendarle vodila hitro navzdol, dokler nismo prišli do serakov, kjer smo se morali umakniti v levo na obkrajno moreno. Sprva je šlo malo gor in dol, nato pa smo po dolinici, po kateri teče umazan potok, prišli prav do morja. Spotoma smo pri prehodu čez potok zašli v hudo zadrego s sanmi, ki so padle vanj.

Po slabem ledu smo poznejе prečkali majhen zalivček in prišli spet do galebjih gnezdišč, kjer smo še našli staro gaz ter po njej v mehkem in južnem snegu in čez več potokov, po katerih smo morali s smučmi do kolen bresti vodo, prispeli do Ny Alesunda. Oči so me že močno pekle. Zdaj vem še bolj, kakor kdaj koli prej, da brez naočnikov ne smeš hoditi po snegu, pa čeprav ugotavlja kdor koli, da snežne slepote na Svalbardu ni staknil nihče. Lastna izkušnja je pač tudi tod najboljša.

To pot kmo v 14 urah prehodili 40 km in prišli do spoznanja, da je pohod s sanmi v 100 km zračne črte oddaljeni Magdalenski zaliv praktično neizvedljiv. Za tako pot bi potrebovali več časa, kolikor bi ga lahko imeli nato za hojo po gorah.

Z izkupičkom odprave smo bili vsi zadovoljni, saj smo bili vsega skupaj na desetih vrhovih. To smo seveda proslavili, kakor se spodobi: praznili smo konzerve češpljevega kompota, da bi nas bil gotovo vesel, kdor bi nas bil lahko gledal pri tej proslavi.

(Se nadaljuje)

POČITEK SE JE PRILEGEL — navzlic večnemu snegu in ledu na visoki planoti...